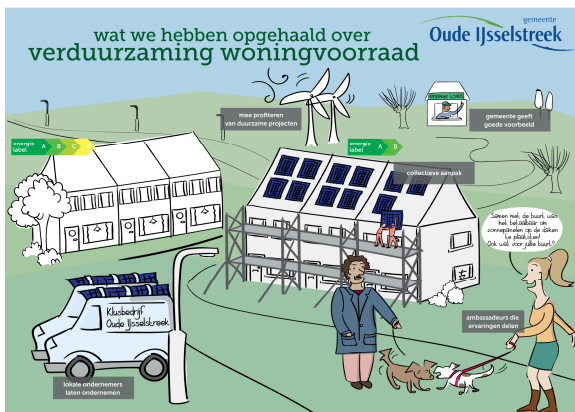


Jaarstukken 2017

gemeente Oude IJsselstreek



Aanbieding

Aan de raad,

Voor u ligt het jaarverslag en de jaarrekening over 2017. In deze jaarstukken geven we aan wat we als gemeente van plan waren te doen, wat we hebben gedaan en wat het heeft gekost.

Wat hebben we in 2017 gedaan?

In de afgelopen bestuursperiode van dit college is er met daadkracht gewerkt aan een aantal speerpunten. Eén van de belangrijkste taken voor het college was het weer financieel in control komen van de gemeente. Alle inspanningen die hiervoor gepleegd zijn, hebben tot een mooi resultaat geleid. Over 2017 is het positieve resultaat € 2.9 mln, de leningenportefeuille is gedaald en de reserves zijn gegroeid. De gemeentelijke financiën zijn helemaal op orde en dit biedt kansen voor de komende periode.

Verder is er volop ingezet op economische ontwikkeling. Dit heeft geleid tot een actueel economisch beleid. Onderdeel hiervan is de rode loper aanpak; deze leggen we uit voor nieuwe en bestaande ondernemers in onze gemeente. De bedrijfskavels worden in hoog tempo verkocht. Een ontwikkeling waar we zeer content mee zijn.

Voor onze inwoners is de leefbaarheid in de eigen kernen en buurten van bijzonder belang. Als we rondkijken in onze gemeente is de conclusie dat de buitenruimte er verzorgd en goed onderhouden bij ligt. Maar ook de niet zichtbare leefbaarheid heeft veel aandacht gehad in de afgelopen bestuursperiode. Als gemeente hebben we flink ingezet op de omvorming in het sociaal domein. In 2017 hebben we voor het eerst een tekort op de begroting, waardoor we gebruik moeten maken van de reserve sociaal domein. Deze ontwikkeling leert dat we er nog niet zijn. Er is in de samenwerking tussen zorgverleners en de gemeente, maar ook bij onze eigen organisatie, bestuur en inwoners, nog een weg te gaan.

Andere onderwerpen waar we in 2017 volop mee aan de slag zijn geweest en die ook de komende jaren nog aandacht vragen:

- Ontwikkelen van een Toekomstvisie in het kader van de Omgevingswet samen met inwoners en maatschappelijke partners;
- Circulaire economie;
- Uitvoeren van de duurzaamheidsagenda;
- Versterken van de handhaving;
- De woonvisie;
- Onderwijshuisvesting;
- Regionale samenwerking;
- Interne beheersing;
- Organisatieontwikkeling.

We kijken tevreden terug op de afgelopen periode in de wetenschap dat we voor de komende bestuursperiode een financieel gezonde en leefbare gemeente achter laten.

Resultaat

De programmabegroting 2017 ging uit van een positief resultaat van € 13.000. Het resultaat is met de jaarrekening 2017 uiteindelijk ruim € 2.9 mln positief. Dit saldo kan nog beïnvloed worden doordat binnen het sociaal domein nog wijzigingen kunnen ontstaan, omdat nog niet alle facturen binnen zijn en de verevening nog moet plaatsvinden. Dit kan leiden tot een wijziging in de benodigde onttrekking uit de reserve sociaal domein. Het verloop van het resultaat is in onderstaand overzicht weergegeven:

Resultaat 2017 (x 1.000)		
Programmabegroting 2017		13
2e berap		100
Jaarrekening voor onttrekking reserve SD		2.468
Extra onttrekking reserve SD (voorlopig)	480	
Jaarrekening na onttrekking reserve SD (voorlopig)		2.948

Het resultaat is ten opzicht van de 2e berap bijna € 2.5 mln positiever. Dit heeft met name te maken met het voordeel op de grondexploitatie. Een gedetailleerd overzicht van de afwijkingen staat in hoofdstuk 9 (analyse saldo).

Resultaat begroting 2017 (x 1.000)				13
Uitgaven per programma	Incidenteel	Structureel	Totaal	
1) Een gemeente waar het goed wonen is	-192	-	-192	
2) Een leefbare gemeente (Sociaal Domein)	-579	-243	-822	
3) De werkende gemeente	265	-130	135	
4) De dienstverlenende gemeente	90	165	255	
Bedrijfsvoering	-1.272	-271	-1.543	
Kleine bedragen	-25	-	-25	
Totaal	-1.713	-479	-2.192	
Inkomsten per programma	Incidenteel	Structureel	Totaal	
1) Een gemeente waar het goed wonen is	367	-57	310	
2) Een leefbare gemeente (Sociaal Domein)	-	243	243	
3) De werkende gemeente	20	-	20	
4) De dienstverlenende gemeente	191	168	359	
Bedrijfsvoering	-351	866	515	
Totaal	578	354	1.447	
Resultaat jaarrekening voor toevoeging SD en boeking Grex				-732
Onttrekking aan reserve sociaal domein (voorlopig)			480	
Resultaat na reserve sociaal domein				-252
Resultaat grondexploitatie			3.200	
Resultaat jaarrekening 2017				2.948

Ontwikkeling schuldbestand en weerstandsvermogen

De leningenportefeuille is € 117 mln op 31 december 2017. Ten opzichte van de programmabegroting is dit bijna € 21 mln lager.

Dit komt met name door:

- De meeropbrengsten uit grondexploitatie en aflossingen op hypotheekleningen van circa € 6 mln.
- Een hoge kortlopende lening van circa € 10 mln. Ten opzichte van voorgaande jaren is dit circa € 7 mln hoger. We hebben een zo hoog mogelijke kortlopende lening, omdat dit qua rente zeer gunstig is (zie balans).
- Aan investeringen is er circa € 7 mln nog niet uitgegeven (zie hoofdstuk 14: investeringen).

Vaststelling

Conform de gemeentewet stelt de gemeenteraad de jaarrekening vast in het jaar volgend op het jaar waarover verantwoording wordt afgelegd. De jaarstukken 2017 bieden wij u hierbij ter vaststelling aan. De hierin opgenomen jaarrekening en het jaarverslag worden gecontroleerd door accountantskantoor Baker Tilly Berk. De accountantsverklaring wordt separaat toegezonden.

Wij stellen u voor:

- de jaarstukken 2017 vast te stellen;
- het positieve resultaat over 2017 toe te voegen aan de Algemene reserve;
- de reserve Klijnsmagelden toe te voegen aan de reserve Sociaal Domein;
- de reserve Sociaal Veranderagenda toe te voegen aan de reserve Sociaal Domein;
- het bestedingsdoel van de reserve Onderhoud openbaar groen Ulf te verruimen naar Onderhoud openbaar groen algemeen;
- décharge te verlenen aan het college van Burgemeester en wethouders voor het gevoerde beleid.

Leeswijzer

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. De indeling en lay-out is het zelfde als vorig jaar. De balans wordt gepresenteerd per 31-12-2016 en per 31-12-2017. Bij de toelichting op de balans wordt dit nader toegelicht.

Jaarverslag

Het jaarverslag bevat de inhoudelijke verantwoording over 2017.

Het jaarverslag bestaat uit:

- **Hoofdstuk 1: De Programmaverantwoording**
Verantwoording voor onze 4 programma's en het programma bedrijfsvoering via de vragen 'wat wilden we bereiken, wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?'
- **Hoofdstuk 2: Paragrafen**
Dwarsdoorsnede op een aantal specifieke (verplichte) onderwerpen, die door alle programma's heen gaan. Dit bevat de paragrafen Financiering, Verbonden partijen, Lokale heffingen, Onderhoud kapitaalgoederen, Grondbeleid, Weerstandsvermogen en risicobeheersing, Bedrijfsvoering en ICT.

Jaarrekening

De jaarrekening bevat de financiële verantwoording over 2017. Er wordt onder andere specifiek ingegaan op de balans, de waarderingsgrondslagen, de rekening van baten en lasten en de bijbehorende toelichtingen.

De jaarrekening bestaat uit:

- **Hoofdstuk 3: Balans**
Balans per 31-12-2016 en per 31-12-2017. Daarnaast het overzicht van baten en lasten over het jaar 2017.
- **Hoofdstuk 4: Toelichting op de balans**
Toelichting op alle afzonderlijke balansposten en de vermelding van de balanstotalen per boekjaar.
- **Hoofdstuk 5: Waarborgen en garanties**
Inzicht in voor wie wij en voor welk bedrag wij als gemeente borg of garant staat.
- **Hoofdstuk 6: Niet uit de balans blijkende verplichtingen en vorderingen**
Alle contracten en huurovereenkomsten die meerjarig door of met ons zijn afgesloten.
- **Hoofdstuk 7: Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien**
Inzicht in onze algemene dekkingsmiddelen vanuit de lokale heffingen, Algemene Uitkering en dividenden. Tevens een verloopoverzicht van de post onvoorzien.
- **Hoofdstuk 8: Toelichting op baten en lasten**
Presentatie van het saldo voor en na reservemutaties en inzicht per programma welke reservemutaties er hebben plaatsgevonden.
- **Hoofdstuk 9: Analyse saldo ten opzichte van de begroting**
Een uitgebreide analyse van het saldo en een overzicht van incidentele baten en lasten.
- **Hoofdstuk 10: Wet normering bezoldiging topfunctionarissen**
Verplichte publicatie van het inkomen van onze topfunctionarissen.
- **Hoofdstuk 11: Sisa verantwoording (Single information Single Audit)**
Verantwoording van de besteding van door de accountant gecontroleerde subsidiegelden.
- **Hoofdstuk 12: Verdeling van de taakvelden, gepresenteerd op productniveau**
- **Hoofdstuk 13: De gerealiseerde baten en lasten per taakveld**
- **Hoofdstuk 14: Investerings**

Inhoudsopgave

Aanbieding	2
Leeswijzer.....	5
Jaarverslag 2017.....	7
Hoofdstuk 1 Programmaverantwoording	8
Programma 1: De gemeente waar het goed wonen is.....	9
Programma 2: Een leefbare gemeente	15
Programma 3: De werkende Gemeente	27
Programma 4: De dienstverlenende Gemeente	35
Programma 5: Bedrijfsvoering/ overhead.....	40
Hoofdstuk 2 Paragrafen	46
2.1 Paragraaf Financiering.....	47
2.2 Paragraaf Verbonden partijen.....	51
2.3 Paragraaf Lokale heffingen	62
2.4 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.....	66
2.5 Paragraaf Grondbeleid	75
2.6 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	87
Jaarrekening 2017	92
Hoofdstuk 3 Balans	94
Hoofdstuk 4 Toelichting op de balans.....	97
Hoofdstuk 5 Waarborgen garanties	121
Hoofdstuk 6 Niet uit de balans blijvende verplichtingen en vorderingen.....	122
Hoofdstuk 7 Algemene dekkingsmiddelen + onvoorzien.....	123
Hoofdstuk 8 Toelichting op baten en lasten	124
Hoofdstuk 9 Analyse saldo ten opzichte van de begroting 2017	125
Hoofdstuk 10 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen.....	133
Hoofdstuk 11 SISA verantwoording	134
Hoofdstuk 12 Verdeling van de taakvelden	137
Hoofdstuk 13 Gerealiseerde baten en lasten per taakveld.....	140
Hoofdstuk 14 Investerings	142

Jaarverslag 2017

Hoofdstuk 1 Programmaverantwoording

Per programma geven we antwoord op de drie **W-vragen**:

- Wat wilden we bereiken? (maatschappelijke effecten/hoofddoelen)
- Wat hebben we daarvoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Het antwoord op de vragen 'Wat wilden we bereiken' en 'Wat hebben we daarvoor gedaan', zijn terug te vinden in de tabellen per thema, conform de begroting 2017.

De kleuren geven een indicatie van de behaalde realisatie.



Activiteit gerealiseerd/ op schema



Activiteit vertraagd/ gedeeltelijk gerealiseerd (door in- en/of externe omstandigheden)

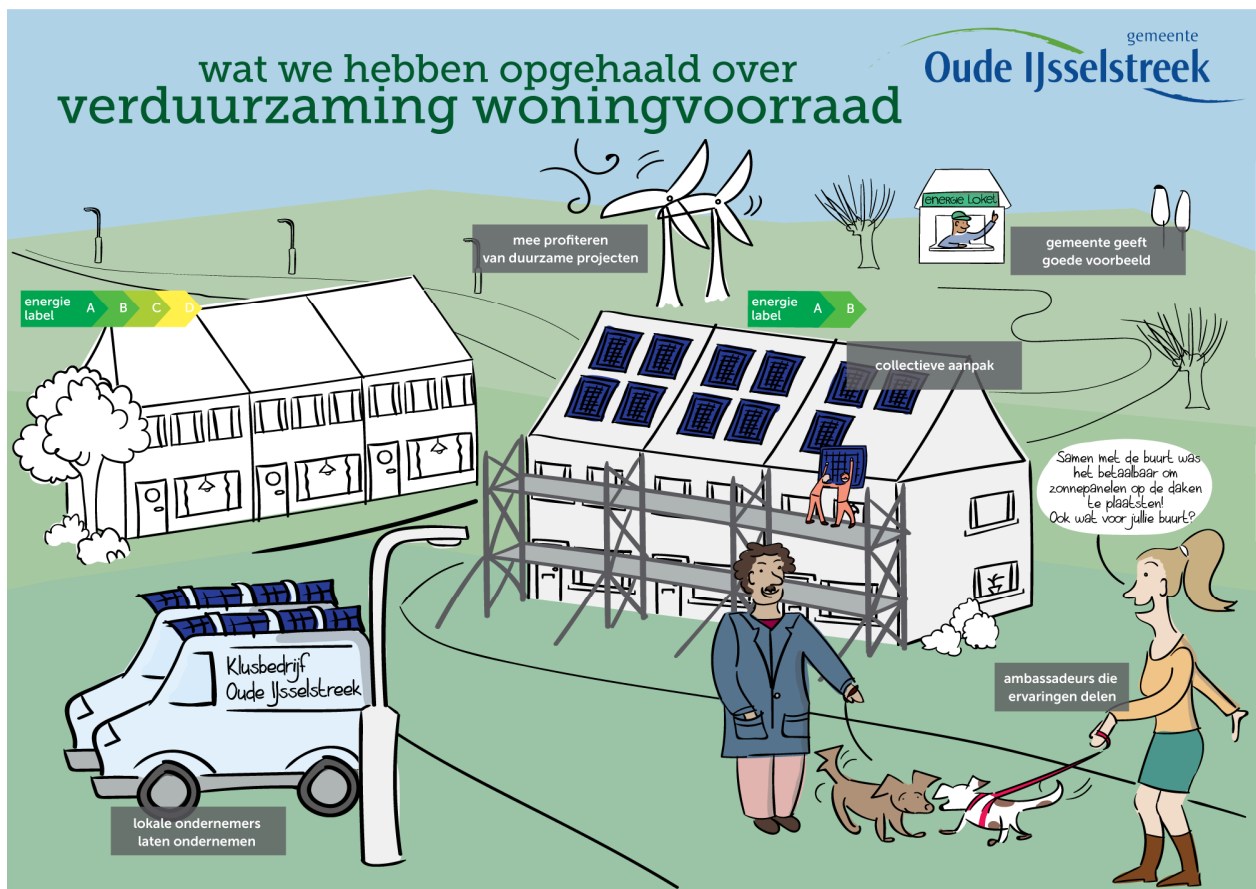


Activiteit (nog) niet gerealiseerd (door in- en/of externe omstandigheden)

De baten en lasten, inclusief afwijkingen zijn per programma weergegeven.

Daarbij hebben we een toelichting op de belangrijkste financiële afwijkingen weergegeven ten opzichte van de primaire begroting, dus over het hele jaar. Het volledige overzicht is te vinden onder hoofdstuk 8: Overzicht van baten en lasten. Hierin zijn twee overzichten weergegeven: tot en met de 2e berap (begrotingswijziging) en van de 2e berap tot aan de jaarrekening. Zo is het verloop van primair naar 1e wijziging naar jaarrekening goed zichtbaar.

Programma 1: De gemeente waar het goed wonen is



Wat wilden we bereiken?

Algemeen

Dit programma omvat alle activiteiten gericht op de kwaliteit van de kernen, op een aanbod van voldoende en kwalitatief goede woningen, op een behoorlijke infrastructuur en openbare ruimte, op voldoende accommodaties en op een optimale kwaliteit van het buitengebied. Ook de bedrijventerreinen vallen binnen dit programma. Daarnaast zijn ruimtelijke ordening en rechtszekerheid van belang. Veel van deze zaken vragen jaar-in-jaar-uit aandacht. Er waren in 2017 ook enkele onderwerpen die er uit sprongen:

- In 2017 is de Visie DRU door de raad vastgesteld. Deze Visie heeft betrekking op meerdere programma's maar is hier onder programma 1 opgenomen. De uitvoering en doorwerking van de Visie DRU vindt in 2018 en de jaren erna plaats. Een belangrijk onderdeel is de realisatie van een goede parkeervoorziening in het DRU Park. In 2017 is de kavelruil, die hiervoor nodig was, tot stand gekomen. In het DRU Park wordt daarmee een optimale oplossing mogelijk voor de landbouw, de festivals en de parkeervoorzieningen. Goede parkeervoorzieningen zullen overlast in de omliggende buurten tegengaan en een positief effect hebben op beurzen en evenementen. Bovendien is het een verplichting ('voldoende parkeerplaatsen') die voortvloeit uit het bestemmingsplan. Momenteel wordt deze verplichting tijdelijk ingevuld.
- In 2017 is flink ingezet op het afronden van het bestemmingsplan Buitengebied. Dit bestemmingsplan wordt in 2018 aan de raad aangeboden. Daarnaast is gewerkt aan de implementatie van de Omgevingswet, die wetten en regels bundelt op het gebied van ruimte, milieu, water, monumenten etc. Daarbij hoort de verplichting om een Omgevingsvisie op te stellen, die ook onze verouderde ruimtelijke visie vervangt. Dit is een kans om voor de gemeente tot een gezamenlijk toekomstbeeld te komen, met aandacht voor de raakvlakken tussen het fysieke domein, het economische domein en het sociaal domein. In 2017 is ook meegewerkt aan de opzet van een regionale omgevingsvisie.

Missie/Visie

Samen met de inwoners wil de gemeente realiseren dat het prettig wonen en werken is in de kernen en in het buitengebied. De komende jaren staan in het teken van het afronden van lopende plannen en het overschakelen naar een meer op beheer en onderhoud gerichte gemeente.

Beoogde maatschappelijke effecten

- Het is prettig wonen, werken en leven in de kernen
- Er zijn voldoende en kwalitatief goede woningen
- De kwaliteit van de openbare ruimte is in orde
- Er is een passend aanbod van accommodaties
- De ruimtelijke ordening is up-to-date
- De landschappelijke, ecologische en economische kwaliteit van het buitengebied is optimaal
- Bevoegdheden en verantwoordelijkheden liggen waar mogelijk bij de samenleving

Wat hebben we ervoor gedaan?

Speerpunten

- Visie op DRU Industriepark
- Statushouders
- Parkeerplaatsen DRU
- Omgevingswet

Wat wilden we bereiken? (doel)

Statushouders

■ Stand van zaken

De gemeente was in 2016 voornemens om 100 extra statushouders te huisvesten als bijdrage in de regio bij de verhoogde instroom. In 2017 is in Sinderen, Varsseveld (2 x) en Terborg is de huisvesting gerealiseerd. In overleg met Wonion is besloten om pas op de plaats te maken met nieuwe huisvesting, omdat het COA eerst de taakstelling van achterblijvende gemeenten wil invullen. Onze gemeente loopt op dit moment voor op de taakstelling. Mocht de halfjaarlijkse taakstelling weer opgehoogd worden, dan liggen er plannen klaar.

Actueel inzicht in woonwensen

■ Stand van zaken

Naast het continue werk (zoals het monitoren van gerealiseerde nieuwbouw en sloop, verstrekken van starters- en duurzaamheidsleningen en ontwikkelen van beleid voor specifieke doelgroepen), is in het najaar van 2017 de Woonmonitor 2016 beschikbaar gekomen. Het budget van de startersleningen was eind 2017 uitgeput, nieuwe aanvragen kunnen in 2018 niet meer in behandeling worden genomen.

In het voorjaar van 2017 is gestart met het AWLO (Achterhoeks Woonwensen en Leefbaarheids Onderzoek); de resultaten komen in het 1e kwartaal van 2018 beschikbaar. Er is opdracht gegeven voor een verdieping van de resultaten van het AWLO d.m.v. het in kaart brengen van de woonwensen op kernniveau.

Woonagenda

■ Stand van zaken

In vervolg op de beleidsnotitie WoningBouwPlanning (vastgesteld eind 2016), volgen we de planontwikkeling van 'rood en groen'. Met een belangrijke ontwikkelaar is een nieuwe samenwerkingsovereenkomst gesloten. Met enkele andere partijen worden verdere gesprekken gevoerd. Het - binnen de overgangstermijn - bouwen van 'rode' contingenten heeft een grote vlucht genomen. De taakstelling van de WoningBouwPlanning staat onder druk.

Begin 2017 is gestart met het opstellen van de Woonvisie, die vervolgens op 14 december 2017 door de gemeenteraad is vastgesteld (Woonvisie 2018: "Flexibel reageren op nieuwe en andere woonvragen"). In de loop van deze periode zijn bijeenkomsten met inwoners en belanghebbenden georganiseerd om input op te halen. De (voorlopige) resultaten van het AWLO zijn in de Woonvisie verwerkt. De uitvoering van de Woonvisie start in 2018 met het opstellen van een uitvoeringsagenda.

Op orde brengen en houden van de openbare ruimte

■ Stand van zaken

De vervanging van openbare verlichting verloopt volgens plan, evenals het wegenonderhoud. Het investeringsbudget 2017 riolering is niet volledig benut, vanwege het doorschuiven van projecten in de planning. Het gaat om vervanging & relining, verbetermaatregelen en vervanging mechanische riolering.

Leefbaarheid, bereikbaarheid en vitaliteit van de (oude) kernen bevorderen

■ Stand van zaken

De Vogelbuurt in Ulft wordt al enige jaren geherstructureerd. Wonion draagt zorg voor de renovatie of vervanging van de woningen, de gemeente zorgt voor de openbare ruimte. Dit proces wordt in 2020 afgerond. De Hogeweg volgt mogelijk in 2021.

Thema Buitengebied

Wat wilden we bereiken? (doel)

Kwaliteit van het buitengebied op orde brengen en houden

■ Stand van zaken

Aan de Plattelandsraad is uit het restant Reconstructiegelden een budget van € 20.000 toegezegd voor kleinschalige projecten, waarvan in 2017 € 10.000 is besteed. In 2018 wordt de tweede tranche van € 10.000 besteed. Het kavelruilbudget 2017 is onder meer ingezet voor het fietspad richting Almende College.

Thema Accommodaties

Wat wilden we bereiken? (doel)

Visie op DRU Industriepark

■ Stand van zaken

De DRU Visie is in het najaar van 2017 vastgesteld door de gemeenteraad.

Parkeerplaats DRU Park

■ Stand van zaken

Eind 2017 is het ruilplan door de betrokken partijen geaccordeerd. Aansluitend is gestart met de voorbereiding voor de aanleg van de parkeerplaats en toegangsweg, een en ander in samenhang met de DRU Visie. Daarnaast is er een taakstelling voor parkeerplaatsen die voortvloeit uit het bestemmingsplan. Tennet heeft een verplichting voor de groenstructuren in het kader van de nieuwe hoogspanningslijn. De ontwikkelingen komen op dit punt samen.

Gemeentelijk bezit beheren / afstoten

■ Stand van zaken

De nota Gemeentelijk (Maatschappelijk) Vastgoed is in 2017 vastgesteld, waardoor we nu in lijn hiermee kunnen handelen. Een aantal buurtschapshuizen en gebouwen is inmiddels verkocht/overgenomen. Daarnaast heeft er ook verkoop groen plaatsgevonden.

Wat wilden we bereiken? (doel)

Omgevingswet



Stand van zaken

De Omgevingswet treedt op 1 januari 2021 in werking. De voorbereidingen hiervoor zijn in volle gang. De werkzaamheden met betrekking tot de implementatie lopen naar behoren. In 2017 is - zoals gepland - de aandacht met name uitgegaan naar 1) de raadspilot Democratic Challenge (over de veranderende rol van de gemeenteraad onder de omgevingswet) en 2) de omgevingsvisie.

Er ligt een omgevingsvisie



Stand van zaken

Om te komen tot een gedragen Toekomstvisie (onze omgevingsvisie) is in 2017 een uitgebreid participatietraject gestart met de inwoners en het maatschappelijk middenveld. Daarnaast heeft de gemeente in twee pilots meegedraaid, waaronder de raadspilot Democratic Challenge over de veranderende rol van de gemeenteraad. Eind 2017 is door de Achterhoekse gemeenten besloten om een regionale omgevingsvisie op te stellen, naast de eigen lokale visies. Verwachting is dat eind 2018 een eerste concept van de Toekomstvisie gereed is, zoals gepland.

De bestemmingsplannen zijn op orde



Stand van zaken

Het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied heeft ter inzage gelegen. In totaal zijn 163 zienswijzen ingediend. Dit is meer dan verwacht. Daardoor wordt het bestemmingsplan eerst in 2018 voorgelegd aan de raad. De actualisatie van bestemmingsplan De Rieze is nagenoeg afgerond; verwacht wordt dat dit plan medio 2018 ter visie kan worden gelegd.

Wat heeft het gekost in 2017?

Programma 1 (excl. grondexploitatie)	Rekening 2016	Begroot voor wijziging 2017	Begroot na wijziging 2017	Rekening 2017
Baten	15.683	10.263	11.271	12.502
Lasten	21.621	18.053	19.028	21.097
Saldo	-5.937	-7.790	-7.757	-8.595

Grondexploitatie	Rekening 2016	Begroot voor wijziging 2017	Begroot na wijziging 2017	Rekening 2017
Baten	8.254	-	-	8.475
Lasten	7.666	-	-	5.298
Saldo	588	-	-	3.177

Belangrijkste afwijkingen (na de 2e berap):

- Afschrijving/rente/interne kosten (N 1.2 mln)*

Bij de begroting alle rentelasten op taakveld 0.5 Treasury onder de Algemene dekkingsmiddelen geraamd. Deze rentelasten dienden echter op de programma's te worden geraamd, waardoor hier een groot verschil in is ontstaan ten opzichte van de begroting. Dit betreft dus een administratieve wijziging.
- Sportfacilitering (N € 33.000)*

Betreft met name een afrekening in verband met huurderiving voor de Gymzaal de Lichtenberg, conform bestuurlijke afspraken omtrent de afwikkeling van Fidessa. Daarnaast zijn de materiaalkosten voor de voetbalcomplexen iets hoger dan geraamd. Hiertegenover staan wat lagere kosten aan groot onderhoud voor de atletiekbaan.
- Wegen (N € 42.000)*

Het resultaat bestaat uit een voordeel op de inkomsten op kabels en leidingen (ten opzichte van de 2e berap) en lagere uitgaven voor het onderhoud van de berm. Daartegenover zijn de uitgaven voor civieltechnische kunstwerken hoger (zoals ook in de jaarstukken 2016 en begroting 2018 aangegeven).
- Stads- en dorpsontwikkeling (V €45.000)*

Over 2017 zijn er uiteindelijk minder kosten aan de Omgevingswet geweest; er zijn minder uren door een extern bureau gemaakt dan begroot en de kosten voor inhuur zijn lager dan oorspronkelijk geraamd. Dit komt onder andere door de uitstel van de wetgeving.
- Gronden en gebouwen (V € 82.000)*

Het voordeel ad € 82.000 bestaat met name uit een eenmalige extra opbrengst door verkoop binnen het plan de Molen in Varsselder en hogere pachttopbrengsten door een nieuwe overeenkomst met een antennemast. Tevens zijn de kosten huisvesting statushouders en onderhoudskosten accommodaties wat lager dan begroot. Daartegenover zijn er hogere kosten voor het onderhoud van het pand ten behoeve van de mini mannmarkt en lagere huuropbrengsten verhuur accommodaties.
- Grondexploitatie (V 3.2 mln)*

Dit betreft met name een voordeel door verkoop en herziening van de voorzieningen. Zie voor een volledige toelichting onder de paragraaf Grondbeleid.

Programma 2: Een leefbare gemeente



Wat wilden we bereiken?

Algemeen

In 2017 is er in Oude IJsselstreek voor het eerst sprake van een negatief resultaat in het sociaal domein. Terwijl we volop bezig zijn om de transformatie naar meer zelfredzaamheid en eigen regie van inwoners verder te brengen is meer hulp, ondersteuning en zorg geleverd dan dat er budget ontvangen is. Hiervoor zijn verschillende redenen.

De toename is vooral zichtbaar bij jeugdhulp. Deze kosten zijn lastig door de gemeente te beïnvloeden omdat ook huisartsen en specialisten jeugdigen kunnen verwijzen. Daarnaast kunnen aanbieders van jeugd GGZ tussentijds de zorg aanpassen waarover de gemeente vaak pas na afloop wordt geïnformeerd. Om toch zo veel mogelijk grip te krijgen op de verwijzingen gaan we hierover in gesprek met de huisartsen en aanbieders. We gaan ook evalueren wat het effect is van wijzigingen in tarieven.

De kosten voor Wmo-hulpmiddelen zoals scootmobielen en rolstoelen zijn in mindere mate gestegen. Momenteel wordt gewerkt aan de nieuwe aanbesteding waarbij de insteek is om deze kosten beter beheersbaar te maken. De kosten voor de voormalige Awbz-taken zijn in 2017 ongeveer gelijk gebleven.

Ook in 2017 geldt dat we het in vergelijking met andere gemeenten niet eens zo slecht doen. We hebben eerder een bestemmingsreserve voor het sociaal domein kunnen opbouwen waar we nu op kunnen terugvallen. Het negatieve financiële resultaat van 2017 wordt onttrokken aan deze reserve. Deze reserve is opgebouwd om verwachte tegenvallers te kunnen opvangen en het voorgenomen beleid te kunnen realiseren. Incidentele middelen worden daarmee ook ingezet voor vooral eenmalige problemen. De cijfers maken duidelijk dat er nog veel werk nodig is om de kosten op langere termijn beheersbaar te houden. Dit is een ingrijpend, jarenlang proces dat vraagt om een andere blik op zaken, bewustwording en erkenning van de veranderingen door iedereen en een andere manier van werken. Meedoen en het nemen van eigen verantwoordelijkheid vormen de basis voor een inclusieve samenleving. Uitgangspunt is en blijft: dat inwoners van ons mogen verwachten dat we ondersteuning bieden die zo licht en kort is als mogelijk en zo zwaar en lang als noodzakelijk.

Ook dit jaar hebben we te maken met stijgende kosten over het jaar 2017 (en zelfs nog over 2015 en 2016) doordat facturen van verschillende zorgleveranciers pas laat binnenkomen. Ook de nog plaats te vinden regionale verevening van de jeugdzorg kan financieel effect hebben op 2017. Het resultaat kan dus nog wijzigen. Dit heeft geen invloed op het totale resultaat op de jaarrekening, maar kan de bestemmingsreserve dus nog wel veranderen.

Missie/Visie

De gemeente Oude IJsselstreek wil een gemeente zijn waar inwoners krachtig zijn, zich goed voelen en zelf maximale regie hebben over hun eigen leven en omgeving. Een gemeente waar de onderlinge betrokkenheid stevig is en iedereen mee kan doen.

Beoogde maatschappelijke effecten

- Inwoners hebben zelf de regie over hun leven en hun leefomgeving. Ze nemen de verantwoordelijkheid om zelf oplossingen te vinden en kunnen deze uitvoeren met zo min mogelijk interventies.
- Kinderen/jongeren kunnen zich maximaal ontwikkelen en groeien op tot zelfstandige en betrokken inwoners.
- Inwoners die zijn aangewezen op zorg(voorzieningen) kunnen een beroep doen op de noodzakelijke hulp, waarbij de gemeente de zorg niet uit handen neemt, maar ondersteunt.
- Inwoners hebben zelf de regie over hun leven en hun leefomgeving. Ze nemen de verantwoordelijkheid om zelf oplossingen te vinden en kunnen deze uitvoeren met zo min mogelijk interventies.
- Inwoners zijn bereid om naar eigen kunnen, betaald of onbetaald, een bijdrage te leveren aan de samenleving.
- Inwoners hebben zelf de regie over hun leven en hun leefomgeving. Ze nemen de verantwoordelijkheid om zelf oplossingen te vinden en kunnen deze uitvoeren met zo min mogelijk interventies.

Jaarstukken 2017 (15 mei 2017)

- Inwoners zijn bereid om naar eigen kunnen, betaald of onbetaald, een bijdrage te leveren aan de samenleving.
- Inwoners ervaren optimale vitaliteit door een gezonde en stimulerende leefomgeving en voldoende ruimte voor sport en beweging. Daarbij is een basisniveau kunst en cultuur aanwezig.
- Inwoners hebben zelf de regie over hun leven en hun leefomgeving. Ze nemen de verantwoordelijkheid om zelf oplossingen te vinden en kunnen deze uitvoeren met zo min mogelijk interventies.
- Inwoners hebben zelf de regie over hun leven en hun leefomgeving. Ze nemen de verantwoordelijkheid om zelf oplossingen te vinden en kunnen deze uitvoeren met zo min mogelijk interventies.
- Inwoners die zijn aangewezen op zorg(voorzieningen) kunnen een beroep doen op de noodzakelijke hulp, waarbij de gemeente de zorg niet uit handen neemt, maar ondersteunt.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Speerpunten

- Strategische ontwikkeling en innovatie sociaal domein voortzetten (4)
- Sociaal domein zorg en hulp: Interne organisatie en systemen op orde
- Vaststellen nieuw subsidiebeleid
- Besluitvorming armoederegeling
- Terugbrengen aantal mensen met een uitkering door Laborijn
- Statushouders

Thema Opvoeden, leren en ontwikkelen

Wat wilden we bereiken? (doel)

Ouders zijn in staat om voor hun kinderen te zorgen en hen op te voeden

■ Stand van zaken

Diverse aanbieders in het voorliggend veld bieden opvoed- en opgroeiondersteuning. In kwartaal overleggen met de aanbieders voor de brede doelgroep worden signalen en trends besproken. Waar nodig worden deze opgepakt binnen de opdracht van een aanbieder of wordt de opdracht bijgestuurd. Voor de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg zijn afspraken gemaakt met Yunio en GGD. In regionaal verband is met deze twee aanbieders een agenda opgesteld om een meer integrale aanpak tussen beide en met het brede netwerk te realiseren. In het voorjaar van 2018 wordt deze agenda geëvalueerd.

Kinderen/Jongeren worden gestimuleerd zich maximaal te ontwikkelen en groeien op tot zelfstandige en betrokken inwoners

■ Stand van zaken

Diverse aanbieders in het voorliggend veld bieden opvoed- en opgroeiondersteuning. In kwartaaloverleggen met de aanbieders met een brede doelgroep worden signalen en trends besproken. Waar nodig worden deze opgepakt binnen de opdracht van een aanbieder of wordt de opdracht bijgestuurd. Voor de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg zijn afspraken gemaakt met Yunio en GGD. In regionaal verband is met deze twee aanbieders een agenda opgesteld om een meer integrale aanpak tussen beide aanbieders te realiseren maar ook met het brede netwerk. In het voorjaar 2018 wordt deze aanpak geëvalueerd.

Voor kinderen die in en om school ondersteuning of hulp nodig hebben, wordt deze op elkaar afgestemd en in samenhang geboden (jeugdzorg en onderwijs)



Stand van zaken

Zowel in primair, voortgezet als in het middelbaar beroepsonderwijs zetten wij ondersteuning in (in de vorm van School maatschappelijk Werk, Jeugd Maatschappelijk Werk en trajectcoaches) als verbindende schakel tussen onderwijs en gemeente. Deze professionals signaleren probleemsituaties en ondersteunen bij de aanpak daarvan zowel in school als daar buiten. Wanneer er hulp vanuit de Jeugdwet nodig is in het onderwijs dan vindt de samenwerking tussen onderwijs en gemeente nog voornamelijk ad hoc en op casusniveau plaats. Op het niveau van het samenwerkingsverband Passend Onderwijs (Doetinchem e.o.) is een eerste stap gezet in het beschrijven van de wederzijdse (wettelijke) verantwoordelijkheden. De volgende stap is om lokaal met elkaar in gesprek te gaan hoe we binnen die verantwoordelijkheden toch gezamenlijk de leerling/jeugdige centraal kunnen stellen en passende ondersteuning kunnen bieden. Het integreren van de inzet van leerplicht en de aanspreekpunten heeft nog niet plaatsgevonden. Wel is de reguliere inzet op voortijdig schoolverlaten gedaan.

Risicjongeren zijn in beeld; er is een goede preventieve aanpak op het gebied van veiligheid waardoor een maatregel vanuit jeugdbescherming of jeugdreclassering zoveel mogelijk voorkomen wordt



Stand van zaken

In samenwerking met politie en aanbieders van opvoed- en opgroei-ondersteuning zijn jeugdgroepen in beeld en wordt gezamenlijk ingezet op het voorkomen van escalatie van problemen. Aandachtspunt hierbij is rol van het jongerenwerk waar nog meer uitgehaald kan worden. Deze opdracht wordt daarom heroverwogen. Middels het JOY-team krijgen risicjongeren de kans om hun talenten te ontdekken en in te zetten voor het verbeteren van hun eigen leefomgeving. Het experiment HelpGewoon Jeugdteam wordt ingezet om de inzet van jeugdhulp te voorkomen.

Ontwikkelingsmogelijkheden voor inwoners zijn aanwezig



Stand van zaken

In 2017 zijn diverse gesprekken gevoerd tussen muziekverenigingen, de Muziekschool en de gemeente. Muziekschool Oost Gelderland (OG) heeft aangeboden om het muziekonderwijs voor Harmonie en Fanfare in de gemeente Oude IJsselstreek te verzorgen. Verenigingen die door de lagere vaststelling van de verenigingssubsidies, moeilijker in staat zijn om zelf het muziekonderwijs te blijven verzorgen en zelf docenten te contracteren, hebben samen met de muziekschool gekeken naar een meer passend aanbod van Muziekschool OG. Dat heeft in 2017 geleid tot een gewijzigd concept van het aanbod en biedt een goede basis voor een nieuw af te sluiten meerjaren budget- en prestatieovereenkomst met Muziekschool OG in 2018. De versnelde doorontwikkeling in Doetinchem van het Cultuurbedrijf, heeft naar verwachting geen invloed op de afspraken die gemaakt worden tussen de verenigingen en Muziekschool OG. Vooralsnog is gemeente Doetinchem aan zet om een oplossing te zoeken voor de frictiekosten die mogelijk zullen ontstaan door deze versnellingsprocedure.

Er is een nieuw programma vastgesteld voor het Cultuur- en Erfgoedpact Achterhoek, periode 2017-2020.

Stichting KiCK heeft eind 2017 een convenant afgesloten met de aangesloten basisscholen en de gemeente voor de uitvoering van het cultuurmenu. Daardoor wordt het voortbestaan en de cofinanciering van het cultuurmenu binnen het basisonderwijs de komende jaren gegarandeerd.

Met de wisseling van directie bij basisbibliotheek Achterhoekse Poort is in 2017 een lastige periode afgesloten. Het bibliotheekwerk in Oude IJsselstreek ontwikkelt zich tot een moderne maatschappelijke bibliotheek en is daarover met ons constructief en regelmatig in overleg.

Wat wilden we bereiken? (doel)

Laborijn functioneert goed en kost minder, waarbij we tevens het aantal mensen met een bijstandsuitkering willen terugdringen

■ Stand van zaken

Het aantal mensen met een bijstandsuitkering op 1 januari 2017 bedroeg 718. Per eind december 2017 ontvingen 692 inwoners een bijstandsuitkering. Het aantal mensen dat naar betaald werk uitstroomt uit de uitkering is uitgekomen op 63. In 2016 was dit 76.

Wij zijn continu in gesprek met Laborijn om de in- en uitstroom uit de uitkering op een positieve manier te beïnvloeden. Het tekort op het budget waarmee de uitkeringen worden betaald is iets kleiner dan begroot.

We realiseren een sluitend vangnet rondom schulden

■ Stand van zaken

Vroegsignalering en snelle actie is voor mensen met schulden van belang. Er waren diverse netwerkbijeenkomsten die hebben geleid tot betere samenwerkingsafspraken. Het beleidsplan schulddienstverlening is niet aangepast. In 2017 is 'Meedoenbeleid' vastgesteld en op basis daarvan wordt in 2018 gewerkt aan een nieuw beleidsplan schulddienstverlening.

Er is besloten om vanaf 1 januari 2018 zelf de intake voor schuldhulpverlening uit te voeren, want hiermee wordt meer ingezet op preventie en vroegsignalering en wordt de regie functie van de gemeente versterkt. Voor de uitvoering is een medewerker van Stadsbank Oost Nederland overgenomen.

Het Algemeen Maatschappelijk Werk en schuldhulpmaatjes zijn beter gaan samenwerken bij complexe problematiek. Hierdoor worden vrijwilligers meer ontlast en is de vaak complexe probleemsituatie eerder professioneel in beeld.

De vrijwilligers van de formulierhulp en 'Gewoon Administratie' (GA!) ondersteunen inwoners. Sinds oktober 2017 ondersteunen twee vrijwilligers van de formulierhulp inwoners ook op het gemeentehuis. Dit laatste onderdeel verloopt nog niet naar wens en kent een tegenvallend aantal deelnemers.

Door de Raad van Kerken is in het initiatief opgestart voor een Platform Werk en Inkomen. In dit platform ontmoeten professionals, vrijwilligers en ervaringsdeskundigen elkaar om te spreken over verbetering van proces en samenwerking.

We bleven in gesprek met werkgroep 'Stap Vooruit' waarin ervaringsdeskundigen zelf initiatieven nemen, meedenken en werken aan het actief bestrijden van beelden en vooroordelen van mensen met een smalle beurs (taboe doorbreken). Mini Manna Markt in Ulft is geopend en geeft inwoners extra mogelijkheden om mee te doen en rond te komen.

We ontwikkelen nieuw armoedebeleid

■ Stand van zaken

Bij de ontwikkeling van nieuw armoedebeleid, is in 2017 een inhoudelijke koerswijziging ingezet. Er is een paragraaf 'meedoenbeleid' vastgesteld. In 2017 is het accent gelegd op beleid dat er op is gericht om mensen in een financiële achterstandssituatie (weer) mee te laten doen in de samenleving. Met name voor kinderen die opgroeien in armoede zijn maatregelen vastgesteld, waaronder het jeugdsportfonds en jeugdcultuurfonds, die leiden tot meer meedoen (en dus minder uitsluiting).

We zetten meer in op preventie. We willen inwoners ondersteunen voordat problemen ontstaan

■ Stand van zaken

We informeren inwoners via website en de gemeentepagina. De bureaudienst van de Aanspreekpunten kan inwoners wijzen op de ondersteuningsmogelijkheden en waar nodig wordt er een keukentafelgesprek ingepland.

Er wordt op thema's intensief samengewerkt met onze partners om vroegsignalering mogelijk te maken.

Thema Samenleven en meedoen

Wat wilden we bereiken? (doel)

Vrijwilligerswerk wordt gestimuleerd en ondersteund

■ Stand van zaken

Wij hebben in 2017 regelmatig gesprekken gevoerd met professionele organisaties, gericht op hun ondersteuning aan vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties. De aandacht voor participatie van jongeren bij verenigingen is geborgd in de nieuwe Uitvoeringsregels basissubsidie welzijn, cultuur en sport 2018 die op 1 januari 2018 is in gegaan.

Deelname aan de gemeentelijke collectieve vrijwilligersverzekering was mogelijk en wordt in 2018 gecontinueerd.

Mantelzorgers kunnen gebruik maken van een passend ondersteuningsaanbod

■ Stand van zaken

Mantelzorgers werden ondersteund zodat zij de mantelzorg zo goed mogelijk vol kunnen houden. Waar mogelijk werden voorliggende voorzieningen benut of werd maatwerk geleverd.

Mantelzorgers en vrijwilligers worden gewaardeerd voor hun inzet

■ Stand van zaken

De waarderingsprijzen zijn ieder kwartaal uitgereikt.

Inwoners zien naar elkaar om, hebben contact met elkaar en zijn betrokken bij elkaar en zij zijn in staat zelf oplossingen te zoeken en kansen op te pakken, zonder nadrukkelijke tussenkomst van de gemeente

■ Stand van zaken

De evaluatie van BUUV is uitgevoerd. Voor 2018 wordt dit voortgezet. We zijn met hen in gesprek over de wijze waarop hier na 2018 invulling aan gegeven wordt.

Wij hebben periodiek overleg gehad met het Sociaal Werk OIJ en het Alg. Maatschappelijk Werk over de (maatschappelijke) ontwikkelingen en de gewenste richting van de gemeente.

Sociaal Werk en gebiedsmakelaars stimuleren lokale initiatieven die meedoen en samenleven bevorderen en uitsluiting tegengaan, ook is er een inclusiebijeenkomst gehouden

Er is met Aanspreekpunten en met partners in het basisniveau gesproken over de wijze waarop informele zorg kan worden ingezet bij de opzet en de realisatie van persoonlijke plannen/ familiegroepsplannen. Er is voor gekozen om geen methodische aanpak op te leggen vanuit de gemeente om zo ruimte te geven aan de professionals. We zijn met hen in gesprek over de wijze waarop hier (in 2018) invulling aan gegeven wordt.

Sociale uitsluiting en isolement (door eenzaamheid, beperkingen, financiële situatie, etc.) worden zoveel mogelijk voorkomen

■ Stand van zaken

We stimuleerden sociale samenhang voor het sterk houden van de samenleving. Signaleren van sociale uitsluiting of isolement en hoe hiermee om te gaan was in sommige wijknetwerken onder de aandacht. Er is met gebiedsmakelaars ingezet op gebiedsgericht werken.

Inwoners kunnen op verschillende vindplaatsen terecht en elkaar helpen. Dit kan zowel online als offline. Te denken valt aan het Huiskamerproject Gendringen, de Stadskamer Doetinchem of www.hulponlineoost.nl. Dit geeft de mogelijkheid tot vroegsignalering.

Er is een coördinator Aangepast sporten aangesteld die o.a. aandacht heeft voor obstakels. Het experiment 'De Verenigers' was succesvol en wordt onderbracht bij de Buurtsportcoaches.

Kwaliteit van de opvang, begeleiding en ondersteuning voor statushouders wordt gecontinueerd

■ Stand van zaken

Gestreefd wordt naar een samenleving die toegankelijk is voor iedereen; een inclusieve samenleving ook voor mensen afkomstig uit een andere cultuur en met een andere taal. Om dit te bereiken zijn in de update van het Actieplan huisvesting en integratie statushouders (augustus 2017) een aantal acties opgenomen op de onderdelen huisvesting, integratie en werk. Vanuit het bestuursakkoord 'Verhoogde instroom' zijn tot en met 2017 extra bedragen per gevestigde statushouder aan de gemeente uitgekeerd. De middelen die we in 2017 hebben ontvangen, kunnen we ook in 2018 inzetten om uitvoering te geven aan het actieplan.

Thema Gezond leven, bewegen en ontspannen

Wat wilden we bereiken? (doel)

Stimuleren van vitaliteit en gezonde leefstijl

■ Stand van zaken

Hartveilig Wonen (project om in de gemeente te zorgen voor voldoende gekwalificeerde vrijwilligers, zodat mensen met hartfalen altijd en zo snel mogelijk gereanimeerd kunnen worden) is dit jaar gecontinueerd.

Er wordt geparticipeerd in de projectorganisatie Achterhoek in Beweging. Hiervoor is gemeente Oude IJsselstreek gastgemeente. Uitvoering van deze projectorganisatie verloopt conform afspraak. Er is een coördinator aangepast sporten aangesteld, die de samenwerkingsovereenkomst met Uniek Sporten heeft voorbereid. Belangrijkste projecten in uitvoering in 2017 zijn "Gezonde Jeugd", "Realiseren ketenaanpak overgewicht jeugd", "Aangepast sporten", "Schouder aan schouder 2.0" en "Vitale sportparken/ open club". Achterhoek in Beweging heeft een sterke verbinding met het sociaal domein.

De buurtsportcoaches hebben afgelopen periode voortvarend verdere invulling gegeven aan hun rol om specifiek inwoners die niet of weinig actief zijn te stimuleren in het gaan bewegen en het volgen van een gezonde leefstijl.

Deelname aan het jeugdsportfonds en het jeugdcultuurfonds is vastgesteld. In 2018 wordt dit geïmplementeerd.

Op Sportpark IJsselweide is een werkgroep van de sportverenigingen aan de slag met het thema 'Open club' om nog meer in te zetten op samenwerking in de ruimte zin van het woord. Dit wordt verder uitgewerkt in 2018.

Inzetten op meer bewegen, afname overgewicht, afname alcoholgebruik en preventie ten aanzien van diabetes en psychisch welbevinden



Stand van zaken

De buurtsportcoaches hebben diverse activiteiten aangeboden en uitgevoerd ten aanzien van sporten en bewegen, kortom voor een gezonde leefstijl.

Het project 'Slimmer' is gestart in samenwerking met partners uit onze gemeente. Slimmer richt zich op mensen met een verhoogd risico op diabetes type 2 en helpt hen met gezonder eten en meer te bewegen.

In samenwerking met de GGD is gewerkt aan 'positieve gezondheid'.

De sportpromotieprijs is uitgereikt aan FC Brasil '77 en de sportkampioenen zijn gehuldigd tijdens de nieuwjaarsbijeenkomst.

De lijstsubsidies aan de verenigingen zijn afgehandeld en uitbetaald.

Herijking subsidiebeleid



Stand van zaken

Besluitvorming subsidiebeleid verenigingen heeft plaatsgevonden en is geëffectueerd per 1 januari 2018. Dit wordt in de loop van 2018 geëvalueerd.

Het proces om op zorgvuldige wijze te komen tot nieuwe uitvoeringsregels subsidie maatschappelijke effecten (voorheen uitvoeringsregels subsidie stichtingen genaamd) vraagt meer tijd. Een conceptregeling is gemaakt en voorgelegd aan huidige subsidieontvangers. Medio 2018 verwachten we deze te kunnen vaststellen.

Aandacht geven aan specifieke groepen in onze gemeente



Stand van zaken

Diverse specifieke groepen inwoners zijn benaderd in het kader van een gezonde leefstijl.

Senioren zijn benaderd vanuit het succesvolle project Vitaal Veilig Vallen in het kader van preventie en een veilige en gezonde leefomgeving. Ook hebben de buurtsportcoaches wekelijks activiteiten voor senioren in onder andere beweegtuinten georganiseerd.

Bij kinderen is een gezonde leefstijl onder de aandacht gebracht in het kader van de projecten Beweegwijs en Gezonde Jeugd via onder andere basisscholen. Verder is het experiment 'De Verenigers' succesvol afgerond. Tijdens de nationale sportweek zijn kinderen in de gelegenheid gesteld om kennis te maken met diverse sport- en beweegactiviteiten en is specifiek aandacht gegeven aan 'aangepast sporten en bewegen'.

Er is op gezondheidsgebied aangesloten bij het regionaal "Beleidskader volksgezondheid 2017-2020 Regiogemeenten Achterhoek". Dit regionaal beleidskader volksgezondheid is in het regionaal portefeuillehoudersoverleg sociaal vastgesteld.

Thema Wonen en veilig leven

Wat wilden we bereiken? (doel)

Stimuleren van samenhang in de buurt. Inwoners zijn verantwoordelijk voor zichzelf en voor hun omgeving, de mensen maken de buurt

■ Stand van zaken

Er is uitgebreid aandacht gegeven aan diverse activiteiten, bijvoorbeeld burendag, om inwoners te stimuleren actief te zijn in hun buurt. Er is samen met belangenverenigingen, individuele inwoners en andere actieve verenigingen gekeken en gezocht naar mogelijkheden om de samenhang in de buurt of wijk te vergroten.

Het bieden van een veilige omgeving voor inwoners, met speciale aandacht voor kinderen, ouderen en minima (tijdig opmerken, aanpakken van kindermishandeling en huiselijk geweld)

■ Stand van zaken

De organisatie Veilig Thuis is eind 2017 op orde. In nauwe samenwerking met gemeenten wordt duurzame ketenzorg bij kindermishandeling, huiselijk geweld en seksueel misbruik steeds verder verbeterd.

Het JOY-team is gecontinueerd. De resultaten in 2017 zijn goed.

De meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling wordt ingebed in onze werkprocessen.

Thema Verzorgen, verplegen en verhelpen

Wat wilden we bereiken? (doel)

Het proces van hulpvraag t/m afhandeling is Lean en adequaat

■ Stand van zaken

Op basis van ervaringen is het hoofdproces aangepast/verbeterd. Binnen de teams Aanspreekpunten en Backoffice Sociaal Domein is aandacht voor het continu verbeteren (m.b.v. wekelijkse stand up en verbeterbord) van de onderliggende werkprocessen.

Interne organisatie en systemen op orde

■ Stand van zaken

Er hebben verschillende investeringen plaatsgevonden in de uitbreiding van formatie, training & scholing en een nieuw regiesysteem.

Inzicht in mogelijkheden voor ondersteuning en hulp verbeteren



Stand van zaken

Het experiment 'Feedback van Gebruikers' is van start te gaan. In dit experiment geven we inwoners die aangewezen zijn op bepaalde vormen van ondersteuning inzicht in het aanbod van enkele organisaties en de ervaringen daarmee van andere inwoners. Deze beoordelingen geven potentiële gebruikers relevante informatie waardoor zij een beter passende oplossing kunnen kiezen.

De verdere ontwikkeling van vernieuwde en verbeterde informatie waarmee we inwoners wijzen op de ondersteuningsmogelijkheden vraagt meer tijd.

We hebben geconcludeerd dat de bestaande monitoring van de pilot Specialistische Ondersteuning Huisartsen onvoldoende houvast biedt om de resultaten voor de lange termijn goed in te kunnen schatten. De monitoring wordt daarom aangepast, waardoor de evaluatie is uitgesteld naar het tweede kwartaal van 2018. Daarom hebben we nog geen afspraken kunnen maken met alle huisartsen over het vervolg op de pilot. Dit gebeurt zodra de evaluatie is afgerond.

Qua deskundigheidsbevordering van de aanspreekpunten is in 2017 het volledige opleidingsbudget hierop ingezet.

Voor wat betreft de werkprocessen zijn deze allen beschreven en vooral het proces rondom de bureaudienst is ook extern meer bekend gemaakt.

Casus overleggen worden waar nodig gevoerd, en op managementniveau vinden doorlopend gesprekken plaats met netwerkpartners.

Nieuwe vormen van hulp en zorg ontwikkelen om meer inwoners te kunnen helpen met minder geld, waarmee we de strategische ontwikkeling en innovatie voortzetten



Stand van zaken

Naar aanleiding van de evaluatie van het project dorpsauto Netterden en Breedenbroek wordt de pilot voortgezet met het resterende budget tot 31 maart 2019. Het doel is om te meten welk effect dit heeft op de leefbaarheid van de kleine kernen en het (doelgroepen) vervoer. Met deze pilot levert de gemeente een bijdrage aan de Pilots Flexnet van de provincie. Er is een provinciale evaluatie Pilots Flexnet beschikbaar gekomen. De uitkomst hiervan wordt betrokken bij een regionaal plan van aanpak voor alternatief vervoer in 2018.

De integratie van het leerlingenvervoer in ZOOV is 21 augustus 2017 zonder problemen van start gegaan en verloopt nog goed.

Het experiment 'Streetball' is gestart. Hierin beheren jongeren een eigen plek en activiteit en wordt beroep gedaan op hun verantwoordelijkheid. Goed voorbeeld gedrag zal tot navolging leiden en respect creëren. Leefbaarheid en woongenot groeien doordat inwoners minder overlast van jongeren ervaren. Uitgaven voor vandalisme, jeugdzorg en justitiële trajecten nemen af. De maatschappelijke participatie en benutting van kwaliteiten van jongeren leidt tot meer samenhang en integratie en actief burgerschap. Kortom: meer inclusiviteit.

Met het experiment MiniManna hebben wij een nieuwe laagdrempelige vorm van ontmoeting en dag-invulling (vrijwilligerswerk) gefaciliteerd voor een moeilijk bereikbare doelgroep.

Kosten op zorguitgaven verlagen om teruglopende budgetten op te vangen

Stand van zaken

Doorlopend vinden experimenten plaats die zijn gericht op transformatie om voorzieningen toegankelijk te houden voor inwoners die daarop echt zijn aangewezen.

Een voorbeeld van een nieuwe aanpak is de zelfsturende professional: de sociaal werkers hebben een werknemerscoöperatie opgericht, van waaruit zij met vergrote doelmatigheid hun werkzaamheden uitvoeren. Dit resulteert in aanzienlijk lagere kosten (oplopend tot enige tientallen procenten) vergeleken met een traditionele benadering. Een ander element van het beleid is de versterking van de zelf- en samenredzaamheid en de inzet van vrijwilligers. Dat uit zich onder andere in een verplaatsbare zorgwoning gecombineerd met mantelzorg, de formulierenhulp en diverse vormen van inloop.

In toenemende mate wordt ook uitgegaan van wat iemand met een ondersteuningsbehoefte nog zelf kan of kan aanleren. Ondersteuning en hulp wordt zo licht en kort als mogelijk ingezet, zodat capaciteit vrijgemaakt wordt voor wie langdurig of zwaardere ondersteuning behoeft.

Ook kon door introductie van moderne vormen van begeleiding bij gelijkblijvend budget een veel groter aantal inwoners tot tevredenheid geholpen worden. Een voorbeeld is de mengvorm van digitaal en persoonlijk maatschappelijk werk gecombineerd met zelfwerkzaamheid: het zelf bijhouden van het eigen dossier.

Interventies zien toe op snelle, duurzame oplossingen en bevorderen zoveel mogelijk de zelfredzaamheid

Stand van zaken

De inkoop en monitoring van Wmo-voorzieningen en Jeugdhulp is continu in ontwikkeling. Transformatie, brede vraagverheldering en tijdig zowel op- als afschalen zijn onderwerpen van gesprek met de aanbieders. Hieraan worden eisen gesteld en afspraken gemaakt die vastgelegd worden in de contracten. Regionaal is een team voor Contract- en Leveranciersmanagement (CLM) vormgegeven ten behoeve van contractbeheer met de aanbieders in het sociaal domein. Monitoring vindt vooral nog kwantitatief plaats o.a. door middel van het systeem Initi8 en onze eigen maandrapportages. Kwalitatieve monitoring blijft een uitdaging. Middels experimenten wordt gewerkt aan de ontwikkeling daarvan. Voor het op- en afschalen tussen vrijwillige en gedwongen hulp is op regionaal niveau een Jeugdbeschermingstafel ingericht waarbij met ouders, kinderen en de Raad voor de Kinderbescherming wordt samengewerkt.

Uitvoering geven aan wettelijke taken Wmo 2015 en Jeugdwet

Stand van zaken

Wij geven uitvoering aan onze wettelijke taken Wmo2015 en Jeugdwet. Deze uitvoering is constant in ontwikkeling en wij werken continue aan verbetering van (toegangs)processen, in 2017 zijn wij bijvoorbeeld gestart met de ontwikkeling van een handboek jeugdprocessen. Met inkoop- en contractmanagement hebben we een toereikend aanbod beschikbaar, elk kwartaal kunnen nieuwe aanbieders toetreden voor het leveren van Wmo- of Jeugdhulp. Bovendien kunnen inwoners bij ontbrekend aanbod middels PGB zelf maatwerkvoorzieningen inkopen. In 2017 is het Cliëntervaringsonderzoek voor zowel Wmo als Jeugd in regionale samenwerking uitgevoerd, de resultaten waren voor de gemeente Oude IJsselstreek overwegend positief. Voor de aanspreekpunten is een handleiding privacy beschikbaar, daarnaast zijn de systemen en autorisaties zo ingericht dat gegevensuitwisseling alleen onder strikte voorwaarden plaatsvindt. Ook in het sociaal domein is gestart met het implementeren van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

Wat heeft het gekost in 2017?

Programma 2	Rekening 2016	Begroot voor wijziging 2017	Begroot na wijziging 2017	Rekening 2017
Baten	11.732	9.513	11.582	13.409
Lasten	49.224	43.910	45.046	48.102
Saldo	-37.492	-34.397	-33.464	-34.692

Belangrijkste afwijkingen (na de 2e berap):

In zijn totaliteit is er over 2017 voor het eerst een nadeel over het programma sociaal domein ten opzichte van de begroting. We zijn nog volop bezig om het boekjaar 2017 af te wikkelen voor het sociaal domein. Dit kan leiden tot wijzigingen. Deze worden opgevangen vanuit de reserve sociaal domein.

Op taakveldniveau worden hieronder de belangrijkste afwijkingen gespecificeerd.

- *Opvoeden, leren en ontwikkelen (N 60.000)*
Het tekort ontstaat met name door de afwikkeling van facturen voor preventief jeugdbeleid uit 2016 (begeleide omgangsregelingen en prenatale voorlichting). Daarnaast zijn er meer individuele trajecten ingezet om zwaardere hulp te voorkomen.
- *Werken, verdienen en uitgeven (N 185.000)*
Dit bestaat uit:
 - een nadeel op Laborijn van 40.000 (fusiekosten en btw-verrekening)
 - een voordeel van 100.000 door vrijval uit de liquidatie ISWI (eventuele facturen die na liquidatie nog komen, worden met Aalten verrekend en komen ten laste van het programma sociaal domein)
 - nadeel door meer verstrekkingen bijzondere bijstand 10.000 (inclusief de 2e berap totaal 215.000 nadeel).
 - nadeel kwijtschelding en schuldhulpverlening 30.000
- *Samenleven en meedoen (V 80.000)*
Het voordeel ontstaat met name door een afrekening met Sensire en lagere uitgaven op ouderenbeleid en de gebiedsmakelaars.
- *Gezond leven, bewegen en ontspannen (V 120.000)*
Betreft met name een voordeel door een afrekening met de GGD en voordeel uit vrijval derdengelden.
- *Verzorgen, verplegen en verhelpen (N 1.6 mln)*
Dit betreft met name een tekort op de jeugdzorg en leefvoorzieningen. Deze worden voor 1.5 mln gedekt uit de beschikbare stelposten ter dekking van onder andere de tekorten op jeugd.

Buiten de 'hekjes':

- *Afschrijving/rente/interne kosten (N 200.000)*
Bij de begroting alle rentelasten op taakveld 0.5 Treasury onder de Algemene dekkingsmiddelen geraamd. Deze rentelasten dienden echter op de programma's te worden geraamd, waardoor hier een groot verschil in is ontstaan ten opzichte van de begroting. Dit betreft dus een administratieve wijziging.

Programma 3: De werkende Gemeente



Wat wilden we bereiken?

Algemeen

De economie is een belangrijke pijler om als gemeente leefbaar te blijven. Zinnige tijdsbesteding en werkgelegenheid vormen onderdeel daarvan. De gemeente heeft tot taak een goed ondernemersklimaat te faciliteren en belemmeringen en bureaucratische hobbels zoveel als mogelijk weg te nemen ten behoeve van de werkgelegenheid en daarmee ook het welzijn van onze inwoners. Om dit te bewerkstelligen heeft de gemeente reeds zowel de Economische beleidsagenda, als verschillende plannen van aanpak vastgesteld in 2017. Optimale vestigingsvoorwaarden, goede onderlinge verhoudingen met maatschappelijke partners en goed onderwijs blijven daarbij voorwaardelijk. We hebben daarbij aandacht gehad voor alle vormen van onderwijs. In samenspraak met de besturen willen we het basisonderwijs en voortgezet onderwijs zo goed mogelijk faciliteren, hiervoor zijn een aantal onderzoeken uitgezet en hebben we besloten voor nieuwe VMBO-huisvesting voor Almende College. Met een betere afstemming van het onderwijs op de arbeidsmarkt, dragen we bij aan de vervulling van vacatures in die sectoren waar in de toekomst behoefte aan arbeidskracht is.

Met onze regionale partners, waar de Achterhoekse gemeenten onze medeoverheid vormen, hebben we goed gekeken naar wat we samen beter kunnen doen, en een eerste voorstel om de bestuurlijke slagkracht rondom regionaal-inhoudelijke opgaven te versterken is reeds aan de raad voorgelegd. Hierbij hebben we ons niet beperkt tot de grens met Duitsland, maar zijn ook samenwerking met partijen over de grens aangegaan of hebben bestaande samenwerkingen geïntensiveerd. Binnen al deze ontwikkelingen werd duurzaamheid, net als een goede bereikbaarheid en mobiliteit voor inwoners en ondernemers binnen de gemeente als een basisvoorwaarde meegenomen. Zo is bijvoorbeeld de duurzaamheidsagenda vastgesteld, zijn verschillende mogelijkheden opengesteld voor onze inwoners om duurzamer te werken, wonen en te leven, en is duidelijk geworden dat de aanleg van glasvezel door gaat.

Missie/Visie

De gemeente wil, in samenhang met ondernemers, onderwijs en maatschappelijke partners (de 3 O's), de huidige en toekomstige werkgelegenheid en zelfstandigheid van onze inwoners versterken door het stimuleren van de economische ontwikkeling en het ondernemerschap in onze gemeente.

Beoogde maatschappelijke effecten

- De gemeente is een aantrekkelijke vestigingsplaats voor bedrijven
- De toeristisch/recreatieve sector is ondernemend en inventief
- De lokale economie kan zichzelf tenminste 'staande houden' en bij voorkeur een duurzame groei doormaken;
- Het basis- en voortgezet onderwijs is toekomstbestendig en blijft kwalitatief op niveau
- Onderwijs en arbeidsmarkt zijn op elkaar afgestemd
- We dragen bij aan een goede bereikbaarheid en mobiliteit van inwoners en bedrijven
- De transitie van fossiele energie naar hernieuwbare energie en energiebesparingen waarborgen de energievoorziening in de toekomst.
- Duurzaamheid en energietransitie hebben een positief effect op de economische ontwikkeling in de gemeente
- Het wooncomfort wordt hoger en de woonlasten voor inwoners kunnen minder worden door het verduurzamen van bestaande bouw.
- De Achterhoek wordt een economische en innovatief florerende regio, waarbij de regio in vergelijking met de landelijke trend gelijk of beter scoort op het gebied van economische ontwikkeling.
- Concrete samenwerking met Duitsland in samenwerking met Achterhoekse gemeenten om de regionaal maatschappelijke en economische kansen te versterken op het gebied van economie, toerisme, onderwijs en bereikbaarheid

Wat hebben we ervoor gedaan?

Speerpunten

- Breedband in het buitengebied
- Economie: Vaststellen Detailhandelsvisie
- Besluitvorming Almendecollege
- Duurzaamheidsagenda
- Samenwerken als middel tot versterken wonen, werken en bereikbaarheid

Thema Economie

Wat wilden we bereiken? (doel)

Realisatie breedband in het buitengebied

■ Stand van zaken

We hebben met een aantal gemeenten nauw samengewerkt om het buitengebied van de Achterhoek van glasvezel te voorzien.

- De glasvezelcampagne (vraagbundeling) in Oude IJsselstreek is afgerond. We hebben 70% van de adressen gehaald en de aanleg gaat door.
- Er wordt gefaseerd toegewerkt naar verglazing van alle adressen.

(Startende) ondernemers ondersteunen door een positief ondernemersklimaat te bieden en hen een zo goed mogelijke positie te laten verwerven

■ Stand van zaken

We hebben de gemeentelijke "Rode Loper-aanpak" vastgesteld. Dit heeft onder meer geleid tot de verkoop van een aantal bedrijfskavels en de vestiging van enkele opties op kavels. Daarmee is werkgelegenheid behouden en extra gefaciliteerd.

Samen met Doetinchem sluiten we aan bij het project "Zomerondernemer" en is een opzet uitgewerkt om in 2018 jonge ondernemers in de zomerperiode te ondersteunen bij het opzetten en ontwikkelen van een eigen onderneming.

De Economische Beleidsagenda (incl. een marketing en acquisitieplan) is vastgesteld en aangeboden aan de raad. We hebben een bureau geselecteerd om het Economisch Ecosysteem binnen onze gemeente in beeld te brengen en in 2018 voorstellen te doen ter versterking hiervan.

Het Netwerkbureau Bocholt – Oude IJsselstreek heeft enkele goed bezochte netwerkbijeenkomsten gehouden en de eerste samenwerkingsafspraken tussen (vooral MKB-) bedrijven uit beide landen komen van de grond.

Vaststellen en uitvoering geven aan het Regionaal Afsprakenkader Detailhandel

■ Stand van zaken

Het Regionaal Afsprakenkader Detailhandel is door alle Achterhoekse gemeenten vastgesteld en recentelijk aan de provincie Gelderland als beoordelingskader aangeboden. Tijdens een 2-daagse bijeenkomst Detailhandel najaar 2017 hebben we regionale praktijkvoorbeelden bezocht, gezamenlijk kaders voor verdere uitwerking verkend en een aanzet gegeven tot het sluiten van een Retaildeal met het Rijk in 2018.

Versterken van innovatiekracht van bedrijven



Stand van zaken

We zijn betrokken bij het uitvoeren van de Uitvoeringsagenda Achterhoek 2020 waardoor we mee sturen aan initiatieven die bijdragen aan de versterking van de regio op het gebied van werkgelegenheid en innovatie. ICER studeert met de deelnemende partijen en de gemeente op maatregelen die bijdragen aan een toekomstbestendige opzet van het innovatiecentrum. De verbinding met het Achterhoekse bedrijfsleven wordt daarbij sterker en is gericht op een concentratie van innovatie.

In de Uitvoeringsagenda Achterhoek2020 is een initiatief van ICER geagendeerd om een bijdrage te ontvangen voor de doorontwikkeling van het innovatiecentrum ICER tot een Business Innovation Center. Wij steunen deze ontwikkeling.

We steunen de initiatieven van ICER en om te komen tot een internationaal project Leonardo da Vinci, waarbij we inzetten op toekomstgericht technisch onderwijs en op het stimuleren van belangstelling bij jeugd techniek.

De lokale innovatie agenda is opgenomen in de aan de raad aangeboden Economische Beleidsvisie.

Wat betreft het in balans brengen van vraag en aanbod van bedrijventerreinen is eind 2017 een rapport uitgebracht, waarover in de West Achterhoek verdere afspraken uitgewerkt worden.

Versterken van de vrijetijdseconomie



Stand van zaken

Als onderdeel van het toeristisch recreatief ontwikkelingsplan (TROP) zijn een nieuwe fietsbundel, online en offline kaartmateriaal en het 'blote voetenpad' bij Engbergen gerealiseerd.

In samenwerking met ondernemers is de folder 'IJzersterk Genieten in Oude IJsselstreek' tot stand gekomen waarin toeristische arrangementen worden aangeboden.

We werken samen met de gemeente Isselburg aan een fietsverbinding tussen Isselburg en Gendringen, fietspad "Haus Hardenberg". Ook is een besluit genomen over het tracé van een goede fietsontsluiting voor het Almende College in Silvolde. Aanvraag ERIH-route is in november 2017 ingediend voor een financiële bijdrage vanuit Interreg-middelen. De aanvraag is goedgekeurd. Uitvoering start in 2018.

We hebben in 2017 gesprekken gevoerd met VVV, Stat en lokale ondernemers (het onlangs opgerichte platform IJzersterk Genieten in Oude IJsselstreek) om te komen tot een verdergaande samenwerking als het gaat om stimuleren van de toeristisch en recreatieve sector, zowel lokaal als regionaal. In 2018 wordt dit concreet gemaakt door de partijen.

We voeren gesprekken over grondverwerving zodat we het fietspad langs de Keizersbeek van Sinderen richting Aaltenseweg (tracé Engbergen-Sinderen) kunnen realiseren. Hiervoor hebben we in 2017 middelen gereserveerd en een subsidieaanvraag voorbereid.

We zijn mede initiatiefnemer om aan de hand van de Visie Oude IJsselzone samen met alle betrokkenen en aan de Oude IJssel gelegen gemeenten, zowel in Nederland als in Duitsland, te komen tot een nieuwe gebiedsontwikkeling die ook bijdraagt aan stimulering van grensoverschrijdende vormen van recreatie en toerisme.

Wat wilden we bereiken? (doel)

Het onderwijs is toekomstbestendig , waaronder besluitvorming Almende

■ Stand van zaken

De gemeenteraad heeft besloten middelen beschikbaar te stellen voor het Almende College. Het Almende College heeft in 2017 een Programma van Eisen opgesteld, en een eerste marktconsultatie gedaan.

In Gendringen hebben we onderzocht welke mogelijkheden voor aanpassingen er zijn voor de Christoffelschool zodat deze toekomstbestendig wordt voor de twee basisscholen. Dit rapport is ook aangeboden aan de gemeenteraad. De gemeenteraad heeft een budget opgenomen in de begroting 2018 voor deze ontwikkeling. In een bestuurlijk gesprek met de schoolbesturen en Wonion, is besloten om een locatiestudie te doen naar de mogelijkheden van de Gendt, de Christoffel en de Hoeksteen in samenhang met elkaar.

In het najaar van 2017 is met de betrokken partijen in Silvolde besloten om aan de hand van de toekomstige huisvestingsopgaven een integrale benadering van onderwijsaanbod te stimuleren en samenwerkingsmogelijkheden te bevorderen.

Ontwikkelkansen peuters vergroten

■ Stand van zaken

In samenwerking met opvang organisaties is kwalitatief goede kinderopvang aangeboden die voldoet aan de Wet kinderopvang. In 2017 hadden we ruim 500 peuters in de leeftijd van 2-4 jaar in onze gemeente, waarvan ruim 400 peuters deelgenomen hebben aan voorschoolse educatie. Circa een derde deel daarvan zijn plekken die we als gemeente gesubsidieerd hebben omdat ouders geen recht hebben op reguliere kinderopvangtoeslag. We hebben eveneens voldaan aan onze opgave om 40 peuterplekken te realiseren voor extra dagdelen VVE, waarvan ruim gebruik is gemaakt.

Afstemming arbeidsmarkt en onderwijs

■ Stand van zaken

Afstemming tussen Arbeidsmarkt en Onderwijs verloopt regionaal via het Platform Arbeidsmarkt en Onderwijs (POA). In 2017 is besloten om het POA en het Regionaal Werkbedrijf te fuseren. Dit wordt in 2018 geëffectueerd. Het WerkgeverServicePunt (WSP) Achterhoek bedient werkgevers bij hun personeelsvraagstukken. In 2017 zijn we gestart met gecombineerde bedrijfsbezoeken EZ/ WSP om bedrijven te faciliteren in hun personeelsbehoefte.

We zijn in de 2e helft van 2017 gestart met een pilot, waarbij vier mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt op basis van scholing en intensieve begeleiding duurzaam aan het werk worden geholpen.

Almende College, A.T. Opleidingen, Graafschap College en Civon werken samen om adequaat en op maat gericht technisch onderwijs in onze regio aan te bieden. Door initiatieven als Techniekdagen, Talententuin en de in ontwikkeling zijnde Kinderuniversiteit financieel te ondersteunen, raken jongeren geïnteresseerd in techniek en worden gestimuleerd om voor een technische opleiding te kiezen. Er doen 6 scholen uit onze gemeente mee aan het project Buurtaal. De lessen vinden plaats binnen de schooltijden en worden gegeven door professionele onderwijskrachten. Er zijn zo'n 800-900 leerlingen van groep 3 tot 8 die onderwijs krijgen in het Duits.

In 2017 hebben we de Zomerschool opnieuw aangeboden. In de schoolvakantie hebben 60 leerlingen deelgenomen om taalruggedheid in de zomer te beperken, door middel van activiteiten op het gebied van taal, samenspel en sport.

Daarnaast hebben we in 2017 ook een aanbod gedaan aan ouders om deze te informeren over onderwijs, veiligheid en gezondheid om met name taalontwikkeling en deelname aan de maatschappij te bevorderen. Er hebben ca. 15 volwassenen deelgenomen.

Thema Duurzaamheid

Wat wilden we bereiken? (doel)

We zijn energieneutraal in 2030, onder andere door regionale samenwerking

Stand van zaken

De gemeente heeft in juni 2017 de gemeentelijke duurzaamheidsagenda (met 7 maatregelen) vastgesteld.

We hebben een duurzaamheidsleningen voor particulieren en de stimuleringsleningen voor non-profitorganisaties ingesteld. Per 1 jan 2018 gaan de regelingen van start. Er komt ook een stimuleringsregeling voor kleine en micro bedrijven.

We zijn de voorbereidingen voor een pilot voor het creëren van gemeentelijke voorlopers groep voor 'Nul-op-de-Meter renovaties' gestart, die in het voorjaar 2018 van start gaat.

We zijn aangesloten bij het regionale energieloket (VerduurSaam) waardoor onze inwoners gebruik kunnen maken van voorlichting en advies voor verduurzaming van eigen woningen.

We zijn adviserend betrokken bij drie concrete burgerinitiatieven rond energietransitie ("Mechelen Energieneutraal" is gestart, gesprekken met de Stichting "Water-Stroom Oude IJssel" en het 'zon-op-erf project' in Voorst leiden tot vervolgstappen).

We zijn gestart met het project "zonnige bedrijven" van de AGEM en we doen mee met het project "Duurzaam ondernemen en energiebesparing-MKB-aanpak Achterhoek"

We hebben een nieuw bestemmingplan, omgevingsvergunningen en projectbesluit gemaakt voor de 9 windmolens voor Windpark Den Tol bij Netterden.

"AGEM gemeentelijke energie BV" is opgericht en koopt voor de gemeentelijke organisatie duurzame en zoveel mogelijk lokale energie in per 1 jan 2018.

We hebben een subsidie aangevraagd om onze eigen gebouwen te verduurzamen en om het aantal zonnepanelen op het gemeentehuis te verdubbelen.

Thema Regionale en internationale samenwerking

Wat wilden we bereiken? (doel)

Versterken van de Regio Achterhoek om te wonen, werken en verblijven

Stand van zaken

Samen met de andere Achterhoekse gemeenten hebben we in 2017 een aanvang gemaakt met het verkennen van de mogelijkheden om te komen tot een intensievere vorm van samenwerking om de bestuurlijke slagkracht rondom regionaal-inhoudelijke opgaven te versterken. De (voorzitter van) de Regio Achterhoek heeft in 2017 hiervoor een eerste voorstel aan de gemeenten voorgelegd. De beraadslagingen hierover waren eind 2017 nog niet afgerond. Definitieve besluitvorming kan eerst in 2018 plaats vinden.

Grensoverschrijdende samenwerking versterken



Stand van zaken

We hebben met de gesprekken met de Duitse buurgemeenten Bocholt en Isselburg de betrekkingen bestuurlijk geïntensiveerd. In regionaal verband nemen wij deel aan Nederlands-Duitse netwerken zoals de Grenshoppers. Dat heeft een Nederlands-Duits contactennetwerk opgeleverd waarin kennis en ervaring worden uitgewisseld en initiatieven en projecten worden afgestemd.

We hebben met de initiatiefnemers uit Oude IJsselstreek en de gemeente Bocholt meegedacht bij het indienen van een Europese subsidie aanvraag voor het project Leonardo da Vinci. In 2017 is het Da Vinci deelproject Kinderuniversiteit door de Euregio goed gekeurd. De gemeente heeft hier financieel aan bijgedragen met een bedrag van 15.000 euro. Ook werd in 2017 samen met Duitse en Nederlandse partners gestart met de doorontwikkeling van de Visie Oude IJsselzone.

Rond het thema Vluchtelingenwerk vond in 2017 enkele malen kennisuitwisseling plaats tussen Oude IJsselstreek en Bocholt. We hebben onze kennis op het gebied van snel te implementeren woonconcepten (zoals de Mantelzorgunit) en de huisvesting van groepen vluchtelingen gedeeld met Duitse collega's.

Het Internationaal Netwerkburo, een initiatief van Oude IJsselstreek en de Wirtschaftsförderung Bocholt, organiseerde in 2017 vijf netwerkbijeenkomsten voor ondernemers. De Matchmaker van het Netwerkburo adviseerde en begeleidde 45 individuele ondernemers en bedrijven. In totaal maakten in 2017 ruim 300 ondernemers gebruik van de diensten van het Netwerkburo. De belangstelling komt voornamelijk bij MKB bedrijven vandaan. In 2017 kwamen in het kader van het project ook de eerste concrete samenwerkingstrajecten tussen Nederlandse en Duitse bedrijven tot stand.

In 2017 is de gemeentelijke samenwerking in Benin beëindigd nadat het LGCP-programma door VNG International is afgerond. De gemeente blijft op de hoogte van de ontwikkelingen door de contacten van de Stichting Vrienden van Boukombé. We hebben in 2017 eenmalig een bedrag gegeven ter ondersteuning van het lokale radiostation in Boukombé.

In het kader van de Ring van IJzersteden is in 2017 een werkgroep opgericht om inwoners en ondernemers meer bekend te maken met de ideeën en activiteiten van de Ring. In 2017 bracht een delegatie uit Oude IJsselstreek een bezoek aan Ovre Eiker in Noorwegen om te praten over cultureel erfgoed. Als netwerkgemeente en maatschappelijke partner hebben we Ovre Eiker en het Graafschapcollege geadviseerd over een subsidie aanvraag voor een pilotproject voor een Zomerschool.

Regionale en internationale samenwerking als middel tot het realiseren van de gezamenlijke regionale opgaven op het gebied van wonen, werken en bereikbaarheid



Stand van zaken

We hebben in diverse regionale gremia (onder andere portefeuillehoudersoverleggen) gezamenlijke besluiten genomen over regionale projecten (zoals de 2^e fase N18, glasvezel buitengebied en kadernota detailhandel). Er vond afstemming plaats over de invulling van regionale bedrijventerreinen. We hebben mede sturing gegeven aan (inter)regionale doelstellingen en afstemming door deel te nemen in Euregio-verband (zowel Rijn-Waal als Gronau), door deelname aan het Nederlands-Duits "Grenshopper"-netwerk, en in de in 2017 opgerichte D(uitsland)5. De samenwerking met de regio Twente is in 2017 geïntensiveerd. Er zijn drie terreinen voor samenwerking gekozen: innovatie, bereikbaarheid en grensoverschrijdende samenwerking.

Wij zijn samen met het bedrijfsleven, onderwijsinstellingen, maatschappelijke organisaties en andere Achterhoekse gemeenten in het laatste kwartaal van 2017 gestart met het schetsen van de contouren van een nieuwe regionale visie, ook wel Achterhoek 2030 genoemd. Het versterken van de economie met de randvoorwaardelijke thema's wonen en bereikbaarheid, blijft de focus. Het resultaat, de nieuwe regionale visie, was eind 2017 nog niet gereed.

Wat heeft het gekost in 2017?

Programma 3	Rekening 2016	Begroot voor wijziging 2017	Begroot na wijziging 2017	Rekening 2017
Baten	2.578	347	367	987
Lasten	5.512	5.275	5.285	6.175
Saldo	-2.934	-4.929	-4.919	-5.188

Toelichting afwijkingen (na 2e berap):

- *Afschrijving/rente/interne kosten (N 600.000)*

Bij de begroting alle rentelasten op taakveld 0.5 Treasury onder de Algemene dekkingsmiddelen geraamd. Deze rentelasten dienden echter op de programma's te worden geraamd, waardoor hier een groot verschil in is ontstaan ten opzichte van de begroting. Dit betreft dus een administratieve wijziging.

- *Economische zaken (V 183.000)*

Het voordeel bestaat met name uit:

- lagere kosten duurzaamheid. Met de vaststelling van de duurzaamheidsagenda in juni 2017, kon een start gemaakt worden met de uitvoering hiervan. Een aantal opdrachten zijn inmiddels in gang gezet, waarvan de uitvoering en kosten grotendeels in 2018 plaatsvinden. Zoals bijvoorbeeld deelname energieloket, verduurzamen bedrijven (project Zonnige bedrijven) en verduurzamen gemeentelijke gebouwen (met oa zonnepanelen). Door deze verschuiving in tijd, kan het in 2018 zo zijn dat er meerdere duurzaamheidsopdrachten gelijktijdig worden uitgevoerd, waarmee het budget kan worden overschreden. Via de bestuursrapportages zullen we in 2018 hierover tijdig informeren.
- De kosten voor regionale samenwerking zijn lager uitgevallen dan begroot. Dit bedrag wordt jaarlijks gereserveerd voor mogelijke projecten of initiatieven. In 2017 is hier nauwelijks een beroep op gedaan.
- De kosten voor stimulering arbeidsmarkt zijn lager dan begroot. Een aantal opdrachten is opgestart, waarvan de kosten met name in 2018 komen.

- *Onderwijsvoorzieningen (N 130.000)*

Het nadeel bestaat uit hogere kosten leerlingenvervoer (ruim 100.000). Leerlingenvervoer is een open-einde regeling en de laatste jaren blijkt dat het budget ontoereikend is. Vanaf augustus 2017 ligt het beheer van het leerlingenvervoer bij ZOOV (vervoerssysteem van zeven Achterhoekse gemeenten). De aangeboden uurtarieven liggen wat hoger aan voorheen. Daarnaast zijn er kosten aan organisatie, planning en het digitale systeem bij ZOOV. Tevens is het aantal leerlingen dat zelfstandig met het openbaar vervoer of fiets gaat, danwel door ouders gebracht wordt, gestegen. De kosten voor vergoeding aan de ouders is hierdoor ook hoger. Daarnaast is er een nadeel door de stijging van de vergoeding aan scholen voor gebruik van de gymzalen. Er is in de begroting uitgegaan van een daling van het aantal uren gebruik. Dit blijkt in de praktijk niet zo te zijn.

- *Kinderopvang (V 25.000)*

De subsidie op peuterspeelzalen valt € 15.000 lager uit dan begroot. Daarnaast zijn de kosten voor kinderopvang € 10.000 lager. Deze kosten zijn altijd moeilijk op voorhand te bepalen, aangezien het om een open-einde regeling gaat.

Programma 4: De dienstverlenende Gemeente



Wat wilden we bereiken?

Algemeen

Van de gemeente Oude IJsselstreek wordt verwacht dat wij onze dienstverlening op een hedendaagse manier uitvoeren. Dit vraagt om een aanscherping van de koers waarbij gebruik wordt gemaakt van de vele mogelijkheden die informatie, nieuwe technologieën en de randvoorwaardelijke digitale infrastructuur bieden. De hoofdlijn van het landelijke informatiebeleid richt zich op: de inwoner centraal, de overheid digitaal en de kosten minimaal met aandacht voor de informatieveiligheid.

Ons dienstverleningsconcept was toe aan verversing én verbreding. In de vorige visie op dienstverlening lag de focus vooral op de (klantcontact-)organisatie. Inmiddels zien we een bredere context: een aantal grote maatschappelijke ontwikkelingen waarvan wij denken dat ze impact gaan hebben op onze rol, werkzaamheden en op onze houding en gedrag. Die ontwikkelingen zijn de digitalisering van de wereld en de participatiesamenleving.

In 2017 hebben we meegedaan aan een euregioproject over de toegankelijkheid van de gemeente voor mensen met een handicap. De achtergrond is het VN verdrag voor de rechten van mensen met een handicap. Op deze manier is het onderwerp Inclusie op de agenda gekomen en de portefeuillehouder van dit onderwerp is Peter van de Wardt. Aan het euregioproject deden Xante (Dld), Kleve (Dld) en Arnhem mee. Naar aanleiding van het project hebben we een avond georganiseerd voor inwoners van onze gemeente over Inclusie. Deze avond is gehouden op 30 oktober 2017 en werd heel druk bezocht. Van deze avond is een filmpje gemaakt, dat terug te vinden is op de gemeentesite onder het onderwerp 'inclusie'. De avond is afgesloten met een oproep aan de aanwezigen om zich op te geven voor een te starten werkgroep Inclusie. Ruim 20 mensen hebben zich opgegeven en in februari 2018 is de werkgroep voor het eerst bijeen gekomen, wethouder van de Wardt en de burgemeester waren hierbij aanwezig.

Missie/Visie

Voor ons staat de inwoner van Oude IJsselstreek centraal; we willen niet dat het systeem voor wie dan ook belemmerend werkt. Dit vanuit de wens om samen met de inwoners onze gemeente verder tot bloei te brengen op basis van de waarden vertrouwen, respect en gelijkwaardigheid. Dit vraagt een overheid waarbij dienstbaarheid en ambitie hand in hand gaan. Een overheid die naast en niet boven de inwoners staat. En die haar verantwoordelijkheden binnen de samenleving serieus neemt en waar nodig handhavend of controlerend optreedt.

Beoogde maatschappelijke effecten

- De dienstverlening is op orde
- De inwoner ervaart de gemeente als schoon en veilig

Wat hebben we ervoor gedaan?

Speerpunten

- Afvalbeleid (VANG uitvoeren)
- Dienstverlening op orde: doorontwikkeling frontoffice
- Vaststellen nieuw Drugsbeleid
- Handhavingsbeleid aanpassen

Wat wilden we bereiken? (doel)

Dienstverlening op orde door optimalisering front office

■ Stand van zaken

Afgelopen jaar hebben diverse ontwikkelingen plaatsgevonden om de dienstverlening aan onze inwoners te verbeteren. Het team van medewerkers die via webcare vragen van onze inwoners behandeld is in het afgelopen jaar gegroeid. Ook het aantal vragen dat aan de gemeente via social media en Whatsapp worden gesteld is verder toegenomen. De opleiding van de collega's van de frontoffice om elkaars werkzaamheden over te kunnen nemen is deels afgerond. Het streven is om halverwege 2018 als één team te gaan werken.

Inwoners kunnen alle producten en diensten ook digitaal aanvragen

■ Stand van zaken

De afgelopen jaren is het zaakstelsel geïmplementeerd voor steeds meer processen. Dit leidt ertoe dat steeds meer mensen in twee systemen moeten werken; het huidige documentmanagementsysteem (Corsa) en het zaakstelsel. Er is onderzoek gedaan naar de verschillende mogelijkheden om als organisatie verder te gaan met zaakgericht werken. Op basis daarvan is besloten Zaakstelsel.nl te kiezen als het centrale zaakstelsel. En is een plan van aanpak opgesteld voor het uitfasen van het huidige documentmanagementsysteem.

Daarnaast is de onderzoek gedaan naar de technische zaken die opgepakt moeten worden om de gemeentelijke website nog toegankelijker te maken voor mensen met een visuele handicap of die moeite hebben met lezen. Dit gaat om zaken als contrastwerking op het scherm e.d. Readspeaker, een software die de geschreven tekst voorleest, was al eerder in 2017 toegevoegd aan de website.

Dienstverlening op orde: telefonische bereikbaarheid

■ Stand van zaken

Naar aanleiding van het onderzoek naar onze telefonische bereikbaarheid van begin 2017, zijn de teamleiders en de medewerkers aan de slag gegaan met de aanbevelingen uit het onderzoek. Dit omdat we het van belang vinden dat we als organisatie goed bereikbaar zijn voor onze inwoners.

Wat wilden we bereiken? (doel)

Actualiseren beleidsonderwerpen Openbare Orde en Veiligheid

Stand van zaken

Het afgelopen jaar is gewerkt aan het op orde brengen van een aantal beleidsdocumenten. Een aantal zijn volgens planning opgeleverd, maar met een paar onderwerpen hebben we vertraging opgelopen. Ten behoeve van de Uitvoeringsnota Drugsbeleid zijn de uitgangspunten met de raad bepaald. Het drugsbeleid is in concept gereed en wordt in het voorjaar van 2018 vastgesteld.

In december is de nieuwe APV vastgesteld, waarmee het instrumentarium van de burgemeester weer op orde is. Ook het Bibob-beleid is geactualiseerd en vastgesteld.

In een aantal bijeenkomsten met horecaondernemers zijn afspraken gemaakt die worden verwerkt in een nieuw op te stellen horecaconvenant.

Implementatie VANG; gescheiden afvalinzameling

Stand van zaken

Er zijn grote stappen gemaakt naar een doelmatige afvalinzameling. Dit heeft geleid tot mooie resultaten: een grote daling van het restafval dat aangeboden wordt (-54 %) en een stijging van het PMD (+115 %) en GFT (+47%). Nog niet alle maatregelen zijn genomen, maar wel de belangrijkste.

- De invoering van het gescheiden inzamelen met behulp van het 4 containersysteem en aangepaste inzaamelfrequentie is afgerond.
- De ondergrondse containers zijn afgesloten; alle containers (behalve 3 die volgen in 2018) zijn afgesloten en gebruikers hebben een pasje.
- In 2017 is de gewisseld van inzaamelorganisatie. Het huishoudelijk afval wordt door Buha van de gemeente Doetinchem ingezameld per 2018.
- De aanpassingen voor grof huishoudelijk afval en het afvalbrenghstation zijn in ontwikkeling.
- Er is een CRM (container management systeem) actief, die de chips uitleest, zodat het systeem volledig benut wordt volgt in de komende jaren.

Uitvoeren van milieutaken

Stand van zaken

In 2017 is gewerkt met output financiering en met het productenboek. De ODA heeft 97% van de geplande toezicht en handavingszaken afgehandeld. Verder zijn ze ten opzichte van de voorgaande jaren drukker geweest met de adviezen over lucht en geur en de adviezen over geluid en trillingen.

Uitvoeren van veiligheidstaken op het gebied van de brandweer

Stand van zaken

De gemeente heeft de brandweertaken gedelegeerd aan de Veiligheidsregio Noord-Oost Gelderland. Conform verwachting is er uitvoering gegeven aan de vaste taken. en daarnaast uitvoering gegeven aan onder andere de ontwikkeling van risico gericht en informatiegericht werken.

Tevens heeft een herschikking van brandweervoertuigen over de diverse brandweerposten plaatsgevonden en zijn er een aantal brandweervoertuigen voor groot water transport door het VNOG aangeschaft.

Wat heeft het gekost in 2017?

Programma 4	Rekening 2016	Begroot voor wijziging 2017	Begroot na wijziging 2017	Rekening 2017
Baten	6.738	5.976	6.259	8.910
Lasten	24.937	10.121	12.161	15.634
Saldo	-18.199	-4.145	-5.902	-6.724

Afwijkingen (na de 2e berap):

- *Afschrijving/rente/interne kosten (N 1.1 mln)*

Bij de begroting alle rentelasten op taakveld 0.5 Treasury onder de Algemene dekkingsmiddelen geraamd. Deze rentelasten dienden echter op de programma's te worden geraamd, waardoor hier een groot verschil in is ontstaan ten opzichte van de begroting. Dit betreft dus een administratieve wijziging.

- *Afval (V 40.000)*

In 2017 zijn we overgegaan naar een nieuw afvalsystematiek. Verschillende afvalstromen zijn afhankelijk van schommelende tarieven en aangeboden hoeveelheden. Hierdoor waren tussentijdse prognoses moeilijk te realiseren. Per saldo komen we in 2017 uit op € 40.000 voordeel. Dit resultaat bestaat uit een aantal componenten. De voordelen bestaan uit lagere uitgaven door verbetering in het scheiden, waarmee de verwerkingskosten op restafval lager werden. De opbrengsten uit kunststof en PMD waren hoger, alsmede de opbrengsten uit papierinzameling (door hogere marktprijzen). De kapitaallasten waren wat lager dan geraamd, aangezien onderdelen van het VANG in 2017 zijn uitgevoerd in plaats van 2016, waarmee de afschrijving pas in 2018 ingaat. Daarnaast waren er nadelen door hogere vermarktingskosten van de kunststoffen en PMD (door de stijging in inzameling). De kosten voor het gebruik van het containermanagementsysteem voor de nieuw uitgezette containers en onderhoudskosten voor de ondergrondse containers hoger dan begroot.

- *Omgevingsvergunning milieu (V 17.500)*

Ten opzichte van de 2e berap is de bijdrage aan de ODA € 17.500 lager dan begroot. Bij de 2e berap was het voordeel € 165.000 (terugbetaling uit voorgaand jaar en lagere bijdrage 2017). Uiteindelijk is het voordeel in totaal nu dus € 182.500.

- *Identiteitsgebonden producten (V 30.000)*

De inkomsten uit reisdocumenten zijn uiteindelijk € 30.000 hoger dan op basis van de inzichten van de 2e berap geraamd. Dit komt onder andere doordat men al vanaf 17 jaar een rijbewijs kan aanvragen en er een hogere keuringsleeftijd vanaf 75 jaar geldt. Ook is er een lichte stijging van het aantal uitgegeven ID-kaarten. Vanaf 2018-2019 zullen de inkomsten op basis van de statistieken dalen.

- *Algemeen bestuur (V 19.000)*

In de huidige raadsperiode is nog geen rekenkamer commissie ingesteld. Door de raad is besloten om het overblijvende budget ad € 18.909 jaarlijks in een raadsreserve te storten.

Programma 5: Bedrijfsvoering/ overhead

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt zowel de paragraaf bedrijfsvoering, paragraaf ICT als de (nieuw) verplichte inzicht in overhead weergegeven, aangezien deze onderwerpen nauw aan elkaar zijn verbonden. Alle activiteiten binnen de bedrijfsvoering zijn onderdeel van de overhead.

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

Dit hoofdstuk omvat alle activiteiten gericht op een excellente inrichting en aansturing van de organisatie, processen en bedrijfsvoering.

Bedrijfsvoering kan worden gedefinieerd als het geheel van de PIJOFACH-functies. Het betreft dan: personeel, informatie/documentatie, juridische zaken, organisatie, financiën, automatisering/-administratie, communicatie en huisvesting. Kortom alle randvoorwaardelijke zaken die goed moeten zijn geregeld, om de primaire taken goed uit te kunnen voeren. Afgelopen jaar is de ontwikkeling in gang gezet om als organisatie de interne beheersing op orde te krijgen. Dit gaat om meer dan op het gebied van financiën in control zijn, want dat zijn we op dit moment. Interne beheersing omvat alle bedrijfsprocessen en gaat ook om het bewustzijn Dit is een traject waar de komende jaren veel energie ingestoken zal worden.

De gemeente is er voor de inwoners. De inwoner verwacht van de gemeente betrouwbaarheid, deskundigheid, transparantie, rechtmatig handelen en responsief (reagerend en ontvankelijk) zijn. Daarbij gaat de inwoner er vanuit dat overheidsgelden doelmatig en doeltreffend worden besteed. Bedrijfsvoering is erop gericht de gemeentelijke organisatie te ondersteunen bij het realiseren van de doelstellingen die in de programma's zijn opgenomen. Dit betekent: heldere afspraken maken en nakomen, voortgang rapporteren, onzekerheden vermijden en zo snel mogelijk duidelijkheid bieden.

Missie/Visie

De bedrijfsvoering is gericht op het ondersteunen van de organisatie in het bereiken van de maatschappelijke effecten van de gemeente.

Beoogde maatschappelijke effecten

- De gemeentelijke dienstverlening is voor de inwoner toegankelijk, begrijpelijk en rechtmatig.
- De financiële resultaten en kostendekkendheid van gemeentelijke dienstverlening zijn voor de inwoner toegankelijk, begrijpelijk en rechtmatig

Wat hebben we ervoor gedaan?

Speerpunten

- Dienstverlening op orde: Concrete stappen in de i-samenwerking
- Financiën op orde

Thema Personeel en Organisatie

Wat wilden we bereiken? (doel)

Streven naar continuïteit en stabiliteit binnen de organisatie

■ Stand van zaken

De benchmark, medewerkerstevredenheidsonderzoek en rondetafelgesprekken, als basis voor de verdere doorontwikkeling van de organisatie, zijn afgerond. Vanuit de conclusies zijn een aantal activiteiten uitgevoerd. Onderdeel hiervan was de actualisatie van de visie en de missie van de organisatie en de vertaling daarvan naar de teams. Dit heeft de ingrediënten opgeleverd voor de veranderontwikkelagenda voor 2018.

Tevens is de bijstelling van het functiehuis voorbereid en in uitvoering genomen.

De VNG heeft een akkoord gesloten over de nieuwe Cao Gemeenten. Deze loopt van 1 mei 2017 tot 1 januari 2019.

Ondersteuning van de organisatie met behulp van goede personeelsinstrumenten

■ Stand van zaken

Vanaf januari 2017 is het Individueel Keuze Budget (IKB) ingevoerd.

Regelingen worden op basis van o.a. een nieuwe CAO en wet en regelgeving vanuit het Rijk voortdurend geactualiseerd en waar nodig lokaal beschreven.

Strategisch personeelsbeleid is in ontwikkeling en als personeelsinstrument belangrijk voor een duurzame invulling van de organisatie.

Arbeidsomstandigheden, veiligheid, gezondheid en welzijn.

■ Stand van zaken

Er is een arbo-coördinator geworven. De ARBO regelgeving wordt als zodanig uitgevoerd.

De arbo-coördinator richt zich op de actualisatie van regelgeving en de uitvoering daarvan. De voorbereidingen voor de risico-inventarisatie en evaluatie en voor een vitaliteitsprogramma zijn uitgevoerd. Er heeft een evaluatie plaats gevonden van de bedrijfsarts. Op grond van de bevindingen is besloten om een nieuwe bedrijfsarts te werven. Deze is inmiddels begonnen. Het contract met de vertrouwenspersoon is verlengd.

Thema Communicatie

Wat wilden we bereiken? (doel)

Communicatie voorziet in de (maatschappelijke) informatiebehoefte en sluit aan bij de veranderende manier van communiceren in de samenleving

■ Stand van zaken

In het najaar van 2017 hebben medewerkers van het team communicatie en enkele beleidsmedewerkers een training Factor C gevolgd, een methode die helpt om meer omgevingsbewust te werken. Voor de omgevingsvisie is de Factor C methode ingezet. In mei 2017 is via het digitale inwonerspanel Oude IJsselstreek Spreekt een onderzoek gedaan naar de communicatie en inwonersparticipatie. De resultaten van het onderzoek gebruiken we als input bij het opstellen van een communicatievisie.

Open en transparant communiceren

Jaarstukken 2017 (15 mei 2017)



Stand van zaken

Via diverse kanalen, zoals sociale media, de krant en de website communiceren we actief. Vragen van de media worden beantwoord, onder andere via het wekelijkse persgesprek en interviews waarin collegeleden besluiten toelichten.

Informerend van medewerkers en draagvlak creëren, verbinden teams en van elkaar leren (interne communicatie)



Stand van zaken

Interne communicatie is onderdeel van de strategische communicatievisie die in 2018 wordt afgerond. De resultaten van de evaluatie van de organisatieontwikkeling, die in de 1e helft van 2017 is gehouden, worden hierin meegenomen.

Thema Informatisering en automatisering

Wat wilden we bereiken? (doel)

Één ontwikkelplan, één omgevingsloket en één vergunning



Stand van zaken

Dit plan is uitgesteld. Binnen het project Omgevingswet is ervoor gekozen om eerst de Omgevingsvisie uit werken en de (landelijke) ontwikkelingen op het gebied van informatievoorziening en ICT dit jaar nog even af wachten. Dit zal in 2018 verder opgepakt worden.

Verbeteren efficiency vergunningverlening, toezicht en handhaving



Stand van zaken

Dit is gedeeltelijk uitgesteld. Vooralsnog is ervoor gekozen om het huidige zaakstelsel voor VTH-taken (vergunningverlening, toezicht houden en handhaving) aan te houden en te optimaliseren. Als het generieke zaakstelsel breder geïmplementeerd is en er meer duidelijkheid is over de consequenties van de Omgevingswet (VIVO) dan kan dit in 2019 verder opgepakt worden.

Één gezin, één plan en één regisseur



Stand van zaken

In het eerste kwartaal van 2017 is een nieuw regiesysteem geïmplementeerd. Voor het opleveren van managementinformatie is een plan van aanpak opgesteld dat wordt uitgevoerd.

De informatie van inwoners is veilig bij de gemeente Oude IJsselstreek



Stand van zaken

- Er is een Coördinator Informatieveiligheid & Privacy aangesteld;
- In de organisatie zijn de rollen en verantwoordelijkheid belegd van sleutelfunctionarissen voor de informatieveiligheid;
- Het informatieveiligheidsbeleid is geactualiseerd;
- Een drietal audits zijn uitgevoerd, te weten een DigiD 2016, hertoetst DigiD 2016, DigiD 2017 en IT-Audit over de systemen van financiën en het sociaal domein.

De informatie van inwoners wordt alleen gebruikt voor de doeleinden waarvoor deze in beheer is gegeven



Stand van zaken

Binnen het deelproject Privacy van de i-Samenwerking is een functieomschrijving opgesteld voor de Functionaris Gegevensbescherming (FG) en is besloten om één persoon als FG aan te stellen voor de gemeenten Doesburg, Oude IJsselstreek, Doetinchem en Aalten. De werving van de FG vindt begin 2018 plaats.

Verbeteren continuïteit. Verminderen kwetsbaarheid. Realiseren efficiency (niet minder kosten, maar minder meerkosten) door i-samenwerking



Stand van zaken

In 2017 zijn samen met de gemeente Aalten, Doesburg en Doetinchem een drietal project gestart, te weten op het gebied van:

- BGT
- Privacy en
- Informatieveiligheid.

De start van het project HRM is vertraagd en zal begin 2018 plaatsvinden. Deze projecten hebben tot doel om niet alleen te komen tot één systeem voor de vier gemeenten, maar ook tot dezelfde werkwijzen die door dat systeem ondersteund worden.

Gebruikte informatiesystemen zijn up to date



Stand van zaken

- Al het reguliere onderhoud aan de systemen is volgens planning uitgevoerd. Er zijn geen achterstanden
- We hebben voor het toezicht op de BAG versneld een extra medewerker aangesteld op basis van het handhavingsbeleidsplan.

Thema Financiën

Wat wilden we bereiken? (doel)

Verbeteren interne controle op basis van aanbevelingen accountant

■ Stand van zaken

We hebben een visie gepresenteerd op de interne beheersing waar de AO/IC onderdeel van is. Die werken we verder uit in 2018. De tussentijdse controle 2017 heeft enkele nieuwe verbeterpunten opgeleverd, geen significante aandachtspunten. De voorbereiding op de jaarrekening in overleg met de accountant is geïntensiveerd, met name op het gebied van de controles op het sociaal domein. De aanbevelingen uit de IT audit zijn nog niet opgepakt. Prioriteit is gegeven aan het project informatieveiligheid.

Verbeteren budgetbeheer en sturing op de P&C-cyclus

■ Stand van zaken

We hebben de scrum-methode (snelkookpan) geïntroduceerd voor het opstellen van de P&C-instrumenten. De P&C software is daarbij een prima ondersteuning in de informatie-uitwisseling tussen inhoudelijke medewerkers, budgetbeheerders en de programmamanagers.

Verbetering van begroting, beraps en jaarrekening

■ Stand van zaken

Deze jaarrekening is het sluitstuk van de P&C-cyclus 2017. Over dit jaar hebben we diverse verbeteringen in het P&C-proces, inhoud, layout en (digitale) presentatie en begroting online doorgevoerd. Hiermee is de beoogde verbetering afgerond. Uiteraard blijven we deze P&C stukken verder ontwikkelen.

Thema Juridische zaken/ contractmanagement

Wat wilden we bereiken? (doel)

Waarborgen algemene juridische kwaliteit in de organisatie

■ Stand van zaken

Er wordt nog steeds ingezet op bellen bij bezwaar cq. premediation. In de meeste gevallen heeft dit geleid tot de gewenste oplossing en in de overige gevallen is het bezwaar voorgelegd aan de bezwaarschriftencommissie.

Nieuwe medewerkers hebben in 2017 tijdens hun inwerkperiode een interne cursus gevolgd over de taken en bevoegdheden van alle onderdelen van het gemeentelijke bestuur en de ambtelijke organisatie.

Duurzame kwaliteitsverbetering van de inkoop- en verkoopprocessen (rechtmatig, doelmatig en doeltreffend)

■ Stand van zaken

In het Zaaksysteem is een module Contracten ingericht. Deze module is inmiddels grotendeels gevuld met de inkoopcontracten van de gemeente. Met de vaststelling van het aangepaste gemeentelijke Inkoop- en aanbestedingsbeleid, de algemene inkoopvoorwaarden (AIAG 2017) en de nieuwe klachtenregeling aanbestedingen, voldoet de gemeente weer volledig aan de laatste wet- en regelgeving op het aanbestedingsgebied.

Wat heeft het gekost in 2017?

Overhead	Rekening 2016	Begroot voor wijziging 2017	Begroot na wijziging 2017	Rekening 2017
Baten	-	-	-	620
Lasten	-	9.242	10.404	10.198
Saldo	-	-9.242	-10.404	-9.578

- Afschrijving/rente/interne kosten*

Bij de begroting alle rentelasten op taakveld 0.5 Treasury onder de Algemene dekkingsmiddelen geraamd. Deze rentelasten dienden echter op de programma's te worden geraamd, waardoor hier een groot verschil in is ontstaan ten opzichte van de begroting. Dit betreft dus een administratieve wijziging.
- Automatisering (V 80.000)*

De onderschrijding van de ICT budgetten met € 80.000 (voordeel) heeft diverse oorzaken. De jaarrekening van ICT Beheer (Doetinchem) had een positief resultaat omdat de deelnemers meer diensten zijn gaan afnemen in 2017. Dit positieve resultaat is uitgekeerd aan de deelnemers. Verder zijn door een aantal contractaanpassingen en contractopzeggingen voor software de licentiekosten lager uitgevallen. Ten slotte zijn enkele ontwikkelingen en projecten vertraagd of uitgesteld. Hierbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan implementatie van een sjabloongenerator, een nieuw burgerzakensysteem, de vernieuwing van de mobiele telefoons en andere mobiele hardware zoals tablets en laptops.
- Planning en control (N 30.000)*

Na de 2e berap zijn er nog diverse meerkosten geweest, onder andere door 0-metingen op ICT-gebied en een afrekening van de controlekosten over 2016. Totaal is de overschrijding (na 2e berap) € 30.000 nadeel.
- Financieel beheer (N 25.000)*

Dit nadeel bestaat met name uit een schade uit onverschuldigde betaling (35.000). We hebben per abuis een subsidie naar een andere partij overgemaakt. Door omstandigheden was er een gerechtelijke procedure nodig om het geld terug te vorderen. De totale schade (48.000) is inclusief kosten voor onderzoek en terugvordering. We hebben op basis van de aanbevelingen uit het onderzoek onze eigen interne procedures verder aangescherpt. Hier tegenover hebben wij een vergoeding van de verzekering ontvangen ad 12.500. Daarnaast is er een voordeel in de kosten voor het eigen risico voor de verzekeringen van ruim 10.000, waarmee per saldo het nadeel op dit product op € 25.000 uitkomt.
- Materieel en opslag (N 45.000)*

Door hogere kosten in de onderhoud van de tractiemiddelen, is er een nadeel van 35.000. Daarnaast zijn de kosten op het onderhoud van de gemeentewerf wat hoger dan begroot. Hiermee is het resultaat 45.000 nadeel.

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2016	Begroot voor wijziging 2017	Begroot na wijziging 2017	Rekening 2017
Baten	64.954	63.551	65.269	64.071
Lasten	-	3.036	2.724	3
Saldo	64.954	60.515	62.545	64.068

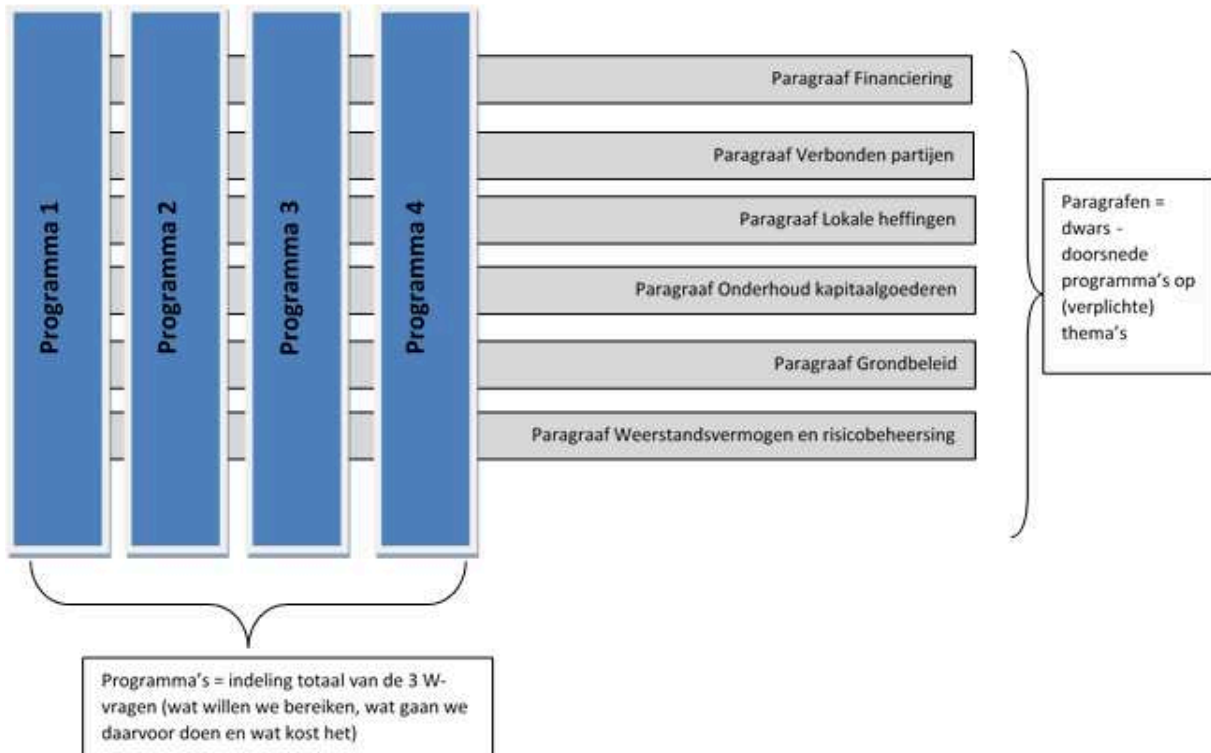
- Afschrijving/rente/interne kosten*

Bij de begroting alle rentelasten op taakveld 0.5 Treasury onder de Algemene dekkingsmiddelen geraamd. Deze rentelasten dienden echter op de programma's te worden geraamd, waardoor hier een groot verschil in is ontstaan ten opzichte van de begroting. Dit betreft dus een administratieve wijziging.
- Algemene baten en lasten (N 350.000)*

Het nadeel komt door de lagere algemene uitkering ten opzichte van de 2e berap.

Hoofdstuk 2 Paragrafen

In de paragrafen geven we een dwarsdoorsnede van de begroting op een aantal onderwerpen door alle programma's heen. Dit betekent dat hier algemene beleidsregels worden geformuleerd die doorwerken in verschillende programma's. Het is dan ook mogelijk dat er doublures ontstaan met wat gemeld is in de programma's zelf. Bedrijfsvoering is verantwoord onder het hoofdstuk 'bedrijfsvoering'.



2.1 Paragraaf Financiering

Inleiding

De paragraaf financiering geeft inzicht in de financieringspositie en de beheersing van de risico's die aanwezig kunnen zijn bij het aantrekken en/of uitzetten (uitlenen) van middelen (geld). In deze paragraaf brengen we de kansen en risico's rond financiering in beeld.

Beleid

Bij het aantrekken en uitzetten van geld is het van belang dat slechts beperkt risico wordt genomen. De belangrijkste kaders hierover zijn opgenomen in de volgende beleidsdocumenten:

- Financiële verordening, artikel 212 (2016)
- Treasurystatuut (2017). Het treasurystatuut is bij besluit in 2017 vastgesteld door de raad. Het treasurystatuut is de vertaling van het door de gemeente gehanteerde treasurybeleid. In dit statuut zijn de doelstellingen, richtlijnen en limieten van het beleid vastgesteld. Doel van het treasurybeleid is enerzijds om op een verantwoorde wijze een zo goed (lees: hoog) mogelijk rendement te maken op belegde gelden. Anderzijds is het doel om op een verantwoorde wijze gelden aan te trekken tegen een zo aantrekkelijk (lees: laag) mogelijke rente. Kort gezegd levert een actief en gedegen treasurybeleid de gemeente juist geld op, respectievelijk bespaart het de gemeente geld.
- Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido). Op de bepalingen in deze wet berust het treasurystatuut. Het uitgangspunt van de Wet Fido is het beheersen van risico's. Het doel is om doelmatig en doeltreffend om te gaan met de beschikbare financiële middelen.

Financiering

Financieringsbehoefte

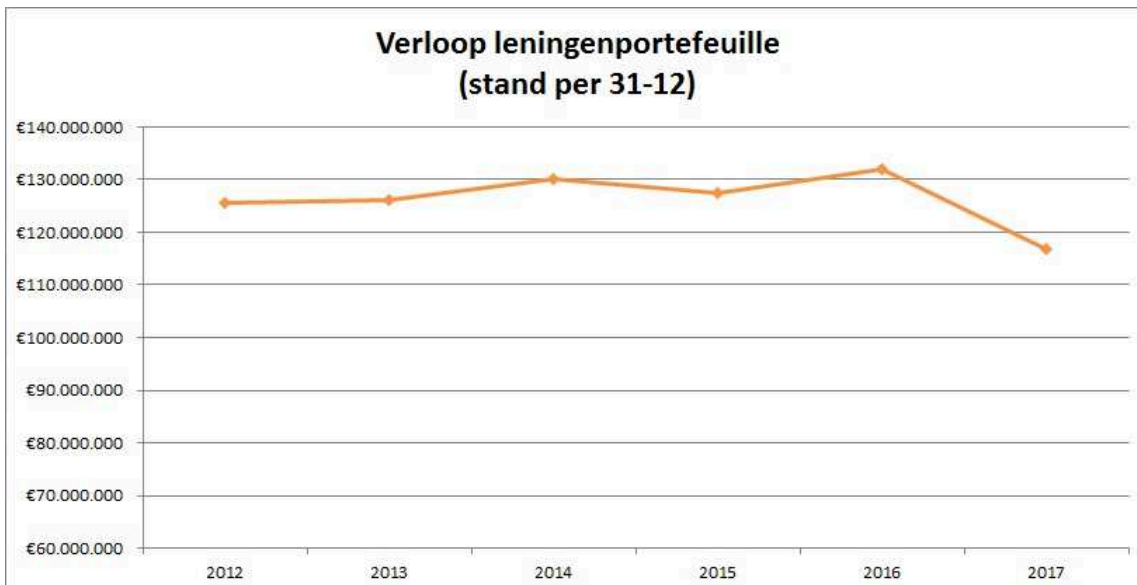
De financieringsbehoefte is het verschil tussen de boekwaarde van de investeringen en de vaste financieringsmiddelen. Deze zijn terug te vinden op de balans. Onder vaste financieringsmiddelen verstaan we de reserves en voorzieningen plus de vaste geldleningen. Hierbij houden we rekening met investeringen waartoe is besloten (nieuwe investeringen). Een eventueel financieringstekort wordt eerst opgevangen door het opnemen van het goedkope kasgeld (tot de kasgeldlimiet – zie onder kasgeldlimiet-). Voor het overige deel wordt een vaste geldlening aangetrokken. Dit jaar zijn de financieringsmiddelen minder dan de financieringsbehoefte. Omdat daarnaast ook de voorraden voorgefinancierd worden, is het restant opgevangen door kasgeld aan te trekken.

Financieringsbehoefte (x 1.000)	31-12-2017
Financieringsbehoefte	
Boekwaarde (im)materiële vaste activa	143.992
Boekwaarde financiële vaste activa	11.444
<i>Totaal financieringsbehoefte</i>	155.436
Financieringsmiddelen	
reserves (inclusief jaarrekeningresultaat)	27.858
voorzieningen	8.637
vaste geldleningen *	116.867
<i>Totaal financieringsmiddelen</i>	153.362
Financieringstekort	2.074

* Er is dit jaar geen vaste geldlening aangetrokken

Leningenportefeuille

De gemeente heeft behoefte aan externe financiering voor het herfinancieren van de huidige (aflopende) geldleningen, voor het bekostigen van investeringen en voor tijdelijke liquiditeitsbehoeften van de exploitatie uitgaven.



Leningenportefeuille (x 1.000)	2017
Stand leningen per 1 januari	131.998
Reguliere aflossingen	15.131
Nieuwe leningen*	0
Stand leningen per 31 december	116.867

* er is in 2017 geen vaste geldlening aangetrokken waardoor de totale schuld met 15,1 miljoen is gedaald. In 2018 zal er wel weer een vaste geldlening aangetrokken worden.

Activa

De activa bestaan uit investeringen met maatschappelijk nut en investeringen met economisch nut. Investeringen die kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut.

Investeringen met maatschappelijk nut hebben geen mogelijkheid tot het verwerven van inkomsten, zoals wegen en bruggen.

Op het moment dat een investering wordt gedaan, worden de kapitaallasten berekend en meegenomen in de exploitatie. De kapitaallasten bestaan uit rente en afschrijving. Als de investering helemaal is afgeschreven (bijvoorbeeld na 10 jaar), vallen de afschrijvingslasten vrij. Elk jaar hebben we daardoor zogenaamde 'vrijval' in de afschrijving. Dit is in feite de ruimte voor nieuwe investeringen, uitgaande van een vast bedrag per jaar voor kapitaallasten. In deze Programmabegroting houden we de komende jaren rekening met nieuwe kapitaallasten á € 200.000 per jaar. Dit betekent feitelijk dat daarmee onze kapitaallasten per jaar lager worden. Op deze manier maken we tevens de omslag naar een lagere leningenportefeuille.

Grote projecten en investeringen

In de afgelopen jaren zijn er een aantal grote projecten gestart waarvan er een paar in het afgelopen jaar geheel of gedeeltelijk zijn gerealiseerd, zoals Akkermansweide en de Vogelbuurt. Ook is er geïnvesteerd in de aanschaf van het nieuwe containersysteem VANG en is het nieuwe sportpark de IJsselweide afgerond.

Risicobeheer

Wij zijn als gemeente voor onze uitgaven afhankelijk van externe financiering. De gemeente leent alleen geld voor de uitvoering van gemeentelijke taken binnen de kaders van de Wet Fido en het Treasurystatuut. Er is sprake van totaal financiering; de gemeente trekt geen financiering aan voor specifieke projecten. Totaal financiering houdt in dat de gemeente alle uitgaven samen financiert. Deze wijze van financiering leidt tot eenvoud en efficiency. De gemeente gebruikt bij de financiering geen ingewikkelde financiële producten, zoals derivaten.

In de Wet Fido zijn kaders opgenomen ter beperking van het renterisico op de netto vlottende schuld (kasgeldlimiet) en het renterisico op de vaste schuld (renterisiconorm).

Kasgeldlimiet

Om het risico van kortlopende financiering te beperken is in de Wet Fido de kasgeldlimiet vastgesteld. De kasgeldlimiet is een vastgesteld percentage berekend over de lastenkant van de begroting. De kasgeldlimiet bedraagt 8,5 % van het begrotingstotaal. We sluiten een langlopende lening af zodra de hoogte van de kortgeldleningen de kasgeldlimiet met een derde opeenvolgende kwartaal overschrijdt. Wij benutten het kasgeldlimiet zo maximaal mogelijk, aangezien de rente voor kortlopende leningen momenteel zeer laag is. In 2017 was het rentepercentage het gehele jaar negatief, waardoor we rente hebben ontvangen.

Kasgeldlimiet (x 1.000)	2017
Begrotingstotaal per 1 januari 2017	89.649
Vastgesteld percentage	8,5%
Kasgeldlimiet	7.620
Gemiddeld opgenomen kortlopende leningen	3.710
Ruimte (+)	3.910

Renterisiconorm

Op grond van de Wet Fido is voor gemeenten de zogenaamde renterisiconorm ingesteld. Doel hiervan is dat gemeenten hun leningenportefeuille zodanig spreiden, dat de renterisico's gelijkmatig over de jaren worden gespreid ingeval van herfinanciering en renteherziening van geldleningen. De renterisiconorm geeft een aanwijzing voor de gevoeligheid van de gemeente voor veranderingen in de rente. De renterisiconorm is gesteld op 20% van het begrotingstotaal per 1 januari. Daar wordt het berekende renterisico op de vaste schuld tegen af gezet. Het renterisico op de vaste schuld mag de renterisiconorm niet overtreffen. Navolgend schema laat de berekening over 2017 zien.

Renterisiconorm (x 1.000)	2017
Renterisiconorm	
Lasten begroting	89.649
Percentage risiconorm	20%
Totaal renterisiconorm	17.930
Aflossingen en renteherzieningen	
Reguliere aflossingen geldleningen	15.131
Geldleningen met renteherziening	0
<i>Totaal aflossingen en renteherzieningen</i>	15.131
Ruimte (+)	2.799

Jaarstukken 2017 (15 mei 2017)

2.2 Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn partijen waar de gemeente een bestuurlijke relatie mee heeft en waarin ze een financieel belang heeft. We hebben een zetel in het bestuur (vertegenwoordiging) of hebben stemrecht (door aandelen). Met financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die in geval van een faillissement achterblijven.

Beleid

Vanuit de wijzigingen in de BBV, is het voorgeschreven om van de verbonden partijen een samenvattend overzicht te geven en onderscheid te maken in gemeenschappelijke regelingen, stichtingen/verenigingen en coöperaties/vennootschappen. Conform onze financiële verordening (verordening artikel 212), lichten we de verbonden partijen op hoofdlijnen toe in deze paragraaf en voldoen we aan deze voorwaarde. Het gaat hierbij om partijen met aanmerkelijk financieel belang (dit zijn partijen waar we minimaal € 50.000 per jaar aan bijdragen). Per verbonden partij zijn de doelstellingen, activiteiten, ontwikkelingen en risico's benoemd. Ook de financiën zijn bijgewerkt.

De gemeente wil de beoogde maatschappelijke effecten, zoals geformuleerd in de programma's, zo goed mogelijk realiseren. Waar we dit in samenwerking met anderen uitvoeren, maken we dit inzichtelijk in de programma's zelf. Hiermee voldoen we aan de voorwaarde van de gewijzigde BBV om de beleidsinformatie die door verbonden partijen worden uitgevoerd, in de programma's te benoemen.

Regio Achterhoek (Doetinchem)

Relatie met de programma's	<ol style="list-style-type: none"> 1. De gemeente waar het goed wonen is 2. Een leefbare gemeente 3. De werkende gemeente 4. De dienstverlenende gemeente
Doelstelling	<p>Regio Achterhoek zet zich in voor het behoud van een economisch sterke en vitale regio die slim inspeelt op actuele maatschappelijke-economische uitdagingen, zoals de gevolgen van de demografische ontwikkelingen. De zeven aangesloten gemeenten kunnen deze uitdagingen veelal niet 'ieder voor zich' aangaan. Een krachtige en vruchtbare bestuurlijke samenwerking in de Achterhoek is daarom gewenst. Daartoe voert Regio Achterhoek een Strategische Agenda uit. Een agenda die gericht is op belangenbehartiging en samenwerking. De Regio vervult hierbij een coördinerende en faciliterende rol. Veelal is ze de 'smeerolie' tussen verschillende partijen en overleggen, zorgt voor de juiste agendering en tijdige informatieoverdracht.</p>
Activiteiten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Belangenbehartiging en benutten externe betrekkingen <ul style="list-style-type: none"> - Lobbyboodschap: opstellen gezamenlijke krachtige lobbyboodschap - Lobbyactiviteiten: opstellen jaarlijkse lobbyagenda en onderhouden contacten - Subsidies: binnenhalen van subsidie en de coördinatie daarna - Grens: organiseren van gezamenlijke ontmoetingen en projecten in NL en DL - Economische profilering: bedrijven en talent binden middels marketing strategie 2. Intergemeentelijke afstemming en betrekken gemeenteraden <ul style="list-style-type: none"> - Organiseren regionale college- en raadsbijeenkomsten - Regionale besluitvormingsprocessen - Coördinerende rol Uitvoeringsagenda 2.0 van programma's Wonen en Bereikbaarheid - Ondersteuning vier regionale portefeuillehoudersoverleggen 3. Organiseren inbreng in Achterhoek2020 en detachering aan stuurgroep A2020 <ul style="list-style-type: none"> - Vertegenwoordiging van de Overheid in Achterhoek2020 - Zorgdragen voor Uitvoeringsagenda 2.0 - Levering secretaris en administratie aan stuurgroep A2020 4. Verbindingen leggen voor projecten <ul style="list-style-type: none"> - Uitvoeren en of ondersteunen van regionale projecten
Deelnemende partijen	<ul style="list-style-type: none"> <li style="width: 33%;">• Aalten <li style="width: 33%;">• Doetinchem <li style="width: 33%;">• Winterswijk <li style="width: 33%;">• Berkelland <li style="width: 33%;">• Oost Gelre <li style="width: 33%;">• Oude IJsselstreek <li style="width: 33%;">• Bronckhorst
Bestuurlijk belang	<p>De gemeente bezet één zetel in het Algemeen Bestuur vanuit het college. (portefeuillehouder regio) Per portefeuillehoudersoverleg is een collegelid afgevaardigd.</p>

Ontwikkelingen	<p>In 2017 is een discussie gestart over het fundamenteel vernieuwen van de intergemeentelijke samenwerking. Deze discussie zal in 2018 worden voortgezet. De uitkomst daarvan kan van invloed zijn op hoe de gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek er uit komt te zien.</p>
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	<p>De gemeenteraad heeft 29 juni 2017 ingestemd met de overdracht van de eeuwigdurende nazorg van de regionale stortplaatsen (Langenberg, 't Bellegoor en de Wal(d)) van de Regio Achterhoek naar de Provincie Gelderland. Hiermee is overeengekomen dat het doelvermogen bij de Regio Achterhoek wordt overgeheveld naar de provincie. Het is een reële verwachting dat het doelvermogen van de Regio Achterhoek voldoende is om de nazorgplannen uit te voeren. Het kan echter nog enige tijd in beslag nemen, voordat het exacte doelvermogen is berekend.</p>

GGD-Gelre IJssel (Zutphen)

Relatie met de programma's	2. Een leefbare gemeente (sociaal domein) 4. De dienstverlenende gemeente		
Doelstelling	Het op regionaal niveau vaststellen en uitvoeren van gezondheidsbeleid. Dit betreft met name activiteiten op het gebied van preventie zoals gezondheid bevorderende en beschermende maatregelen.		
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Preventieve en uitvoerende taken vanuit de Wet publieke gezondheid, genoemd in de artikelen 2, 4, 5, 5a, 6 en 7. Dit betreft o.a. de taken op het gebied van jeugdgezondheidszorg en preventieve ouderengezondheidszorg. • Het uitbrengen van hygiëneadviezen aan instellingen. • Het uitvoeren van inspecties bij kinderopvang als bedoeld in de Wet kinderopvang. • Het uitbrengen van medisch milieukundige adviezen. • Het vaccineren en voorlichten van reizigers. • Het verrichten van taken op het terrein van de forensische geneeskunde. • Overige uit te voeren taken op het terrein van de volksgezondheid die van een GGD verwacht mogen worden ten behoeve van gemeenten, personen, instellingen en organisaties. 		
Deelnemende partijen	<ul style="list-style-type: none"> • Aalten • Apeldoorn • Berkelland • Bronckhorst • Brummen • Doetinchem • Elburg 	<ul style="list-style-type: none"> • Epe • Ermelo • Harderwijk • Heerde • Lochem • Montferland • Nunspeet 	<ul style="list-style-type: none"> • Oldebroek • Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Putten • Voorst • Winterswijk • Zutphen
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder volksgezondheid maakt vanuit het college van B&W deel uit van het algemeen bestuur.		
Ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> • De begroting is een uitwerking van de Uitgangspuntennota 2017. Met de uitgangspuntennota biedt de GGD meer kans aan gemeenten op sturing van de jaarlijkse begroting. • De GGD sluit aan bij de ontwikkelingen in de gemeente in het sociale domein en op de actuele ontwikkelingen in het publieke domein. • De GGD bereidt zich voor op de invoering van de Omgevingswet en in het bijzonder op de advisering over het aspect gezondheid. Daarnaast heeft de instroom van vluchtelingen ook gevolgen voor de GGD. Het rijk wil de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het rijksvaccinatieprogramma van 2018 bij de gemeente leggen. 		
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	De beleidsvoornemens zijn gebaseerd op de strategische visie. Kern van deze visie is dat de gemeenten hebben gekozen voor een GGD die zich versterkt als een gemeentelijke gezondheidsdienst. De GGD heeft de opdracht diverse bezuinigingen nader uit te werken.		

Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland (Apeldoorn)

Relatie met de programma's	4. De dienstverlenende gemeente		
Doelstelling	Het gemeenschappelijk en op regionaal niveau uitvoeren van veiligheidsbeleid, specifiek gericht op brandweertaken, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en multidisciplinaire samenwerking, zowel preventief als repressief.		
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • inventariseren van risico's van branden, rampen en crises; • adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of krachtens de wet aangewezen gevallen alsmede in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald; • adviseren van het college van burgemeester en wethouders over; <ul style="list-style-type: none"> ○ het voorkomen, beperken en bestrijden van brand; ○ het beperken van brandgevaar; ○ het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt; ○ het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand. ○ voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing; ○ instellen en in stand houden van een brandweer; ○ instellen en in stand houden van een GHOR; ○ voorzien in de meldkamerfunctie; ○ aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel; ○ inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de eerder genoemde taken. 		
Deelnemende partijen	<ul style="list-style-type: none"> • Aalten • Apeldoorn • Berkelland • Bronckhorst • Brummen • Doetinchem • Elburg • Epe 	<ul style="list-style-type: none"> • Ermelo • Elburg • Harderwijk • Hatterem • Heerde • Lochem • Montferland • Nunspeet 	<ul style="list-style-type: none"> • Oldebroek • Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Putten • Voorst • Winterswijk • Zutphen
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in het algemeen bestuur.		
Ontwikkelingen	<p>2017 is voor de VNOG een jaar geweest waarin begonnen is in de nieuwe organisatie. De Financiering van de VNOG door de 22 gemeenten gebeurt nu volgens de overgangsregeling. De VNOG heeft een aanzet gedaan om verschillende uitzonderingen in de bijdragen aan VNOG van de verschillende gemeenten "weg te werken" zodat in 2021 geheel overgegaan kan worden op het nieuw financieel verdeel model.</p> <p>Onder een grote paraplu zijn veel initiatieven, projecten en acties uitgevoerd op gebieden van de risicobeheersing, incidentenbestrijding, brandweerondersteuning en crisisbeheersing. Hiervoor is het VNOG jaarverslag 2017 beschikbaar, http://vnog-jaarverslag2017.nl/</p>		
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	Per 1 januari is de VNOG in een nieuwe organisatie gestart wat het resultaat is van het reorganisatieproces. Het reorganisatieproces is voortgekomen uit VNOG risicogericht.		

Omgevingsdienst Achterhoek (Hengelo Gld.)

Relatie met de programma's	4. De dienstverlenende gemeente		
Doelstelling	Het uitvoeren van omgevingsrecht conform de landelijke kwaliteitscriteria.		
Activiteiten	Vergunningverlening en handhaving op het gebied van milieuwetgeving en aanverwante specialismen.		
Deelnemende partijen	Gemeente Aalten Gemeente Berkelland Gemeente Bronckhorst Gemeente Doetinchem Gemeente Lochem	Gemeente Montferland Gemeente Oost-Gelre Gemeente Oude IJsselstreek Gemeente Winterswijk	Gemeente Zutphen Provincie Gelderland
Bestuurlijk belang	De gemeente bezet één zetel in het Algemeen Bestuur vanuit het college en wethouder Hengeveld is lid van Dagelijks Bestuur.		
Ontwikkelingen	In 2017 is gewerkt met Output financiering en met het productenboek. De financiële inschattingen die door de ODA op dit gebied zijn gemaakt klopt niet. De ODA kwam € 97.000 te kort. Dit tekort wordt door de ODA zelf gecompenseerd. De ODA heeft 97% van de geplande toezicht en handhavingzaken afgehandeld. Verder zijn ze ten opzichte van de voorgaande jaren drukker geweest met de adviezen over lucht en geur en de adviezen over geluid en trillingen.		
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	<p>De Omgevingsdienst Achterhoek is een uitvoeringsorganisatie die met de Gelderse Maat als uitgangspunt conform Wet- en regelgeving (incl. de zogenaamde 'VTH-criteria' -Vergunnen, Toezicht (houden) en Handhaven-) uitvoering geeft aan wat formeel taken zijn van de deelnemende organisaties. Voor zover er sprake is van zelfstandige beleidsvoornemens hebben die hoofdzakelijk betrekking op het niveau van bedrijfsvoering.</p> <p>Er is een risico dat de ODA de komende jaren BTW moet gaan betalen. Dat zou de kosten voor de ODA met 21% doen stijgen. Op dit moment is het echter niet goed mogelijk een reële inschatting te geven van de waarschijnlijkheid van dit risico. De ontwikkelingen op dit gebied worden scherp in de gaten gehouden.</p>		

Stadsbank Oost Nederland (Enschede)

Relatie met de programma's	2. Een leefbare gemeente (sociaal domein)		
Doelstelling	<p>Op zowel maatschappelijk als zakelijk verantwoorde wijze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voorzien in de behoefte aan sociaal geldelijk krediet; • regelen van schulden van personen in financiële moeilijkheden conform de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening; • voorzien in budgetbeheer; 		
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • kredietverlening • budgetbeheer • schuldhulpverlening • verzorgen van aanvragen wet schuldsanering natuurlijke personen 		
Deelnemende partijen	<ul style="list-style-type: none"> • Aalten • Almelo • Berkelland • Borne • Bronckhorst • Dinkelland • Enschede • Haaksbergen 	<ul style="list-style-type: none"> • Hellendoorn • Hengelo (O) • Hof van Twente • Lochem • Losser • Montferland • Oldenzaal • Oost Gelre 	<ul style="list-style-type: none"> • Oude IJsselstreek • Rijssen-Holten • Tubbergen • Twenterand • Wierden • Winterwijk
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder sociale zaken is vanuit het college lid van het Algemeen Bestuur, een lid van het college is plaatsvervangend lid.		
Ontwikkelingen	<p>De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening is ingegaan per 1 juli 2012. In algemene zin zien we een verslechterende financiële positie voor een deel van onze inwoners. Er wordt steeds vaker gebruik gemaakt van financiële ondersteuning om (dreigende) schulden op te lossen.</p> <p>Schuldhulpmaatjes en Stadsbank hebben te maken met stijgende aanvragen en stijgende kosten.</p>		
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	Als beheersmaatregel is er voor gekozen om een draagkrachtberekening toe te passen bij klanten die gebruik maken van bewindvoering.		

Laborijn (fusie Wedeo en ISWI per 1 januari 2016)

Relatie met de programma's	2. Een leefbare gemeente (sociaal domein)
Ontwikkelingen	<p>In 2015 is de Participatiewet ingevoerd. De Participatiewet is de decentralisatie op het gebied van werk en inkomen. Naast deze grote beleidsinhoudelijke wijzigingen zijn Doetinchem, Oude IJsselstreek en Wedeo gefuseerd tot de gemeenschappelijke regeling Laborijn.</p> <p>Op dit moment is Laborijn bezig haar dienstverlening en belangrijkste processen vorm en inhoud te geven. Tegelijkertijd vinden de gesprekken met de deelnemende gemeenten structureel plaats.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De uitstroom naar werk is in de eerste drie kwartalen achtergebleven. In het vierde kwartaal hebben we een stijging waargenomen. Desondanks is de uitstroom naar werk over heel 2017 achtergebleven. • Er worden meer uitkeringen betaald dan het ontvangen Rijksbudget. • De gemeente Oude IJsselstreek heeft budget aangevraagd bij het Rijk ter compensatie van de tekorten.
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	De middelen van het rijk zijn ontoereikend. Door een stijging van het aantal bijstandsvragers moet er extra autonoom budget worden vrijgemaakt. De fusieorganisatie moet budget inverdiene. Wij hebben extra gelden aangevraagd ter compensatie van de tekorten.
Doelstelling	Iedereen die kan werken maar daarbij ondersteuning nodig heeft, valt sinds 1 januari 2015 onder de Participatiewet. De wet is er om zoveel mogelijk mensen met of zonder arbeidsbeperking werk te laten vinden. De Participatiewet vervangt de Wet werk en bijstand (Wwb), de Wet sociale werkvoorziening (WSW) en een groot deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong).
	De kerntaken van Laborijn hebben betrekking op werk en inkomen. Door allerlei interventies ondersteunt Laborijn haar bijstandsgerechtigden naar werk.
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Diverse re-integratie-instrumenten, zoals scholing, loonkostensubsidies en overige interventies • mensen begeleiden naar de voor hen hoogst haalbare positie op de werkladder. • begeleid werken; • beschut werken; • detachering van mensen in de WSW;
Deelnemende partijen	Gemeenten Aalten, Doetinchem, Montferland en Oude IJsselstreek
Bestuurlijk belang	Zowel vanuit raad als college van B&W is een lid en een plaatsvervangend lid in Algemeen Bestuur Laborijn afgevaardigd. De wethouder Sociale Zaken is lid van het Dagelijks Bestuur

Erfgoed Centrum Achterhoek Liemers (Doetinchem)

Relatie met de programma's	2. Een leefbare gemeente (sociaal domein)
Doelstelling	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren van alle wettelijke archieftaken voor de bij de Regio Achterhoek aangesloten gemeenten. • Uitvoeren van de zogenoemde "Staring-taken" (diensten op het gebied van behoud van en onderzoek naar streekcultuur en –historie). Voor 15 gemeenten in Achterhoek en Liemers.
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • het overeenkomstig de Archiefwet beheren, toegankelijk maken en beschikbaar stellen van archiefbewaarplaatsen van de deelnemende overheidslichamen; • het toezicht door de streekarchivaris op het beheer van de niet naar de centrale archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden van de (8) gemeenten in de Achterhoek; • het in stand houden en bevorderen van het cultureel erfgoed in het gebied van de Achterhoek en de Liemers in de ruimste zin van het woord.
Deelnemende partijen	De 15 gemeenten in Achterhoek (8) en Liemers.
Bestuurlijk belang	De wethouder voor Cultuur heeft namens Oude IJsselstreek zitting in het Algemeen Bestuur.
Ontwikkelingen	<p>Het ECAL heeft te maken met verdere digitalisering. Hiertoe wordt een project gedraaid om te onderzoeken hoe hier het beste invulling aan gegeven kan worden: het E-depot.</p> <p>Door bezuinigingsvraagstukken moet het ECAL wel kritisch kijken naar haar werkzaamheden en mogelijk keuzes maken om bepaalde taken soberder of niet meer te doen of op een andere manier te financieren.</p>
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	Geen.

Financieel overzicht

Verbonden partij (x 1.000)	Bijdrage 2017		Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat
	primitief	na wijziging	1-01-17	31-12-17	1-01-17	31-12-17	
Regio Achterhoek	151	160	2.009	3.804	10.952	9.217	41
GGD Noord- en Oost Gelderland	554	550	2.826	3.156	3.565	2.793	193
VNOG	1.768	1.768	1	1	43	45	930
ODA	575	471	967	65	1.298	1.583	-97
Stadsbank ON	333	348	1.698	1.321	18.795	19.744	-113
Laborijn	1.797	1.591	6.925	6.533	11.670	9.539	107
Erfgoedcentrum Ecal	143	146	94	55	920	977	-39
Totaal	5.321		14.520	14.935	47.243	43.898	1.022

Deelnemingen

BNG Bank (Den Haag)	
Primair doel	Bankier van en voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang
Activiteiten	De strategische doelstelling van de bank is het behoud van substantiële marktaandelen in Nederlandse publieke en semipublieke domein en het behalen van een redelijk dividend voor de aandeelhouders
Deelnemende partijen	De Staat in houder van 50% procent van de aandelen, andere 50% is verdeeld onder gemeenten, provincies en hoogheemraadschap
Financieel	Wij bezitten 161.460 aandelen. In de jaarrekening is een dividend verantwoord van 264.794 over 2016.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, de portefeuillehouder Financiën vertegenwoordigd onze gemeente
Risico's	Financieel risico bij eventuele liquidatie is het verlies van maximaal de nominale waarde van onze aandelen en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting. De kans hierop schatten wij in op nihil.
Alliander N.V. (Arnhem)	
Primair doel	Netwerkbedrijf dat verantwoordelijk is voor een groot deel van de energieleidingen in Nederland
Activiteiten	Kernactiviteit zijn het aansluiten van klanten op de energienetwerken en het distribueren van gas en elektriciteit
Deelnemende partijen	Provincie Gelderland en Noord Holland, Falcon BV en de gemeente Amsterdam bidden 75% van de aandelen. De overige 25% is verdeeld over 55 andere gemeenten
Financieel	Wij bezitten 580.414 aandelen. In de jaarrekening is een dividend verantwoord van 440.418 over 2016.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, de portefeuillehouder Financiën vertegenwoordigd onze gemeente
Risico's	Financieel risico bij eventuele liquidatie is het verlies van maximaal de nominale waarde van onze aandelen en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting. De kans hierop schatten wij in op nihil.
Vitens (Utrecht)	
Primair doel	Drinkwaterbedrijf dat drinkwater levert aan 5,6 miljoen klanten
Activiteiten	Verantwoordelijkheid voor een gezonde en duurzame samenleving met zorg voor de bescherming van natuur en milieu
Deelnemende partijen	111 aandeelhouders bestaande uit provincies en gemeenten
Financieel	Wij bezitten 40.057 aandelen. In de jaarrekening is een dividend verantwoord van 134.596 over 2016.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, de portefeuillehouder Financiën vertegenwoordigd onze gemeente
Risico's	Financieel risico bij eventuele liquidatie is het verlies van maximaal de nominale waarde van onze aandelen en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting. De kans hierop schatten wij in op nihil.

2.3 Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op zowel de heffingen waarvan de besteding is bestemd (rioolheffing, afvalstoffenheffing) als heffingen waarvan de besteding niet van te voren is bestemd (onroerende-zaakbelasting en toeristenbelasting). Uit het overzicht "algemene dekkingsmiddelen" blijkt overigens van welke omvang het budgettaire belang is van met name de niet-bestemde heffingen. Dat inzicht, gekoppeld aan het inzicht over omvang, werking en reikwijdte van de lokale heffingen is van belang, omdat de budgettaire positie van de gemeente mede wordt bepaald door de wijze waarop het lokale belastinginstrument wordt gehanteerd.

Beleid

Het beleid ten aanzien van de lokale belastingen is opgenomen in de in 2014 door de raad vastgestelde verordeningen. Om een goed overzicht te behouden in de actuele stand van zaken, stellen we jaarlijks een nieuwe verordening vast.

De gemeente Oude IJsselstreek kent de volgende gemeentelijke belastingen en heffingen:

Belasting/ heffing	Omschrijving
Marktgeden	Geheven voor innemen standplaatsen op warenmarkt Silvolde, Terborg, Ulft en Varsseveld.
Precariobelasting	Geheven voor het verlenen van een standplaats op gemeentegrond
Lijkbezorgingrechten	Geheven voor gebruik algemene begraafplaatsen Varsseveld en Terborg. Eventuele overschotten of tekorten worden conform besluit verrekend met de reserve.
Leges	Deze betreffen diverse gemeentelijke leges (bouwvergunning, uittreksels etc.)
Toeristenbelasting	Belastingheffing van personen die niet in de gemeentelijke bevolkingsadministratie zijn opgenomen, maar die tegen betaling/vergoeding wel verblijf houden door overnachtingen in bijv. hotels, pensions, vakantieonderkomens, mobiele kampeermiddelen.
OZB niet - woningen	Wordt geheven van zowel eigenaren als gebruikers van niet-woningen.
Woonlasten	Dit zijn de onroerende-zaakbelastingen zakelijk recht woningen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing tezamen. De opbrengsten OZB-woningen is conform besluit met 3% gestegen. Voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing wordt een kostendekkend tarief gehanteerd.
Reinigingsrechten	Reinigingsrecht voor bedrijven en instellingen die geringe (passend in de normale containers) hoeveelheden afval aanbieden en de gemeente hebben verzocht afval tijdens normale inzamelingsactiviteiten mee te willen nemen.
Precariorechten	Geheven voor het gebruik maken van een met vergunning verleende standplaats op voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond.
Reclamebelasting	Deze belasting is in 2017 ingevoerd voor het centrum van Varsseveld voor openbare aankondigingen. Wij innen deze belasting in feite als tussenpersoon. De inkomsten worden verrekend met door de gemeente gemaakte kosten. Het restant wordt rechtstreeks doorbetaald aan de VOV in Varsseveld. Per saldo is dit dus budgettair neutraal.

Tarieven

Tarieven diverse heffingen	2016	2017
Onroerende-zaakbelastingen		
Eigenaren van woningen, in % van de waarde	0,16%	0,16%
Gebruikers van niet-woningen, in % van de waarde	0,15%	0,16%
Eigenaren van niet-woningen, in % van de waarde	0,17%	0,19%
Afvalstoffenheffing		
Meerpersoonshuishoudens	185,04	
Eenpersoonshuishoudens	119,28	
Meerpersoonshuishoudens met kleine grijze- of verzamelcontainer		155,04
Meerpersoonshuishoudens met grote grijze- of verzamelcontainer		230,04
Eénpersoonshuishoudens met kleine grijze- of verzamelcontainer		114,96
Eénpersoonshuishoudens met grote grijze- of verzamelcontainer		189,96
Extra grote grijze container		230,00
Reinigingsrechten		
Grijze mini-container	180,00	
Groene mini-container	99,00	
Milieubox (bedrijven)	42,00	42,00
Standaard containerset met kleine grijze container		185,04
Standaard containerset met een grote grijze container		260,04
Rioolheffing		
Per aansluiting	239,04	246,00
Toeristenbelasting		
Per overnachting	1,12	1,20
Precario rechten		
Dagtarief	11,85	12,25
Jaartarief	495,00	510,00

Opbrengsten

Opbrengsten belastingen/ heffingen (x 1.000)	Werkelijk 2016	Raming 2017 (primitief)	Raming 2017 (na wijziging)	Werkelijk 2017
OZB woningen	5.266	5.353	5.363	5.369
OZB niet-woningen	2.143	2.205	2.333	2.337
Afvalstoffenheffing	2.797	2.770	2.770	2.459
Rioolheffing woningen	4.016	4.087	4.087	4.127
Rioolrecht bedrijven	215	221	221	223
Leges	989	860	987	1.038
Lijkbezorgingrechten	182	125	125	159
Marktgeden	18	18	18	18
Reinigingsrechten	52	50	50	36
Toeristenbelasting	126	143	143	140
Precariobelasting	7	6	6	8
Reclamebelasting	-	-	-	24
Totaal	15.811	15.838	16.103	15.938

Lasten- en batenoverzicht van de kostendekkende tarieven

Afvalstoffenheffing + reinigingsrecht		
Kosten Afval	2.956	
Opbrengsten afval excl. heffingen	1.172	
Netto kosten Afval		1.784
Overhead	127	
BTW	516	
Rente	46	
Totale kosten		2.473
Opbrengst heffingen		2.494
Dekking		101%

Rioolheffing		
Kosten Riolering	2.672	
Opbrengsten Riolering excl. heffingen	13	
Netto kosten Riolering		2.659
Overhead	186	
BTW	475	
Rente	750	
Toevoeging voorziening	280	
Totale kosten		4.350
Opbrengst heffingen		4.350
Dekking		100%

Lijkbezorgingsrechten		
Kosten begraafplaatsen	110	
Opbrengsten begraafplaatsen	1	
Netto kosten Begraafplaatsen		109
Overhead	38	
Rente	1	
Toevoeging reserve	10	
Totale kosten		159
Opbrengst heffingen		159
Dekking		100%

Kwijtschelding

Inwoners met een laag inkomen kunnen kwijtschelding krijgen voor de aanslagen van de woonlasten. Bij de beoordeling van het verzoek vindt er een toets plaats naar inkomen en vermogen. De gemeente mag alleen kwijtschelding verlenen als het inkomen per saldo niet hoger ligt dan 100% van het bijstandsniveau.

In 2017 is een totaalbedrag van € 300.647 aan gemeentelijke belastingen kwijtgescholden. Dit is iets meer dan 4,5% van de totaal geraamde opbrengsten gemeentelijke belastingen die voor gemeentelijke kwijtschelding in aanmerking komt. In 2016 werd in totaliteit € 278.030 aan gemeentelijke belastingen kwijtgescholden.

2.4 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf zijn conform de voorschriften (Besluit Begroting en Verantwoording) het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties met betrekking tot de kapitaalgoederen van de gemeente opgenomen. De kapitaalgoederen zijn grofweg als volgt te rubriceren:

- Infrastructuur:

- Wegen
- Civiel technische kunstwerken
- Riolering
- Gemeentelijke gebouwen
- Water

- Voorzieningen:

- Openbaar groen
- Speelplaatsen
- Openbare verlichting

Het onderhoud van kapitaalgoederen legt beslag op een belangrijk deel van de middelen en komt in bijna alle programma's voor. De kapitaalgoederen zijn vaak van groot belang voor het realiseren van de programma's. In deze paragraaf geven we inzicht in het onderhoud en beheer, conform de financiële verordening (art. 212 Gemeentewet). Niet alleen vanuit het financiële belang, maar ook vanuit het belang van de inwoner.

Beleid

De beheerplannen stellen we tenminste eens in de 10 jaar vast, conform de eisen van de provincie. Dit betreft de inrichting van de openbare ruimte en het beoogde onderhoudsniveau voor het openbaar groen, verlichting, straatmeubilair, sportfaciliteiten, water, wegen, riolering, kunstwerken en gebouwen. Eens in de vier jaar evalueren we de beheerplannen en zo nodig stellen we ze bij.

De volgende nota's zijn vastgesteld:

Beleidsstuk/ beheerplan	Planperiode	Inhoud/opmerking
Wegen <u>beleid</u>	2014 - 2018	Wegenbeleidsplan
Wegenbeheer	2018 - 2023	Wegenbeheersplan
Openbare verlichting <u>beleid</u>	2012 - 2016	De reserve wegen is uitgebreid met openbare verlichting. Nieuw beleidsplan is eind 2018 gereed.
Openbare verlichting (Vervangingsplan)	2017 - 2020	In 2017 is de eerste fase uitgevoerd.
Gemeentelijk rioleringsplan	2017 - 2020	In 2016 is er een nieuw verbreed GRP vastgesteld.
Water	2010 - 2020	
Groen <u>beleidsplan</u>	2014 - 2019	
Groenbeheerplan	2014 - 2019	Beheer groen
Bomenbeheerplan	2008 - 2018	Nieuw beheerplan wordt voorzien in 2019 cf memo "Ingrijpende beheersmaatregelen boom- en bos-beplantingen"
Uitvoeringsnota Verkoop Openbaar Groen	2016	Snippergroen
Speelruimtebeleid	2007 - 2015	Er is nieuw beleid nodig voor speelruimte en speelvoorzieningen.
Speelplaatsen beheerplan	2017 - 2021	In 2017 is een nieuw beheerplan speelvoorzieningen opgesteld

Regulier werken we aan de actualisatie van verschillende beheerplannen. Op basis van de vastgestelde plannen is per kapitaalgoed inzicht gegeven in het gemeentelijke beleid, de doelstellingen, de activiteiten die op stapel staan, de daarmee gemoeid zijnde financiële middelen en eventuele ontwikkelingen en risico's.

Aan het einde van deze paragraaf bieden we integraal inzicht in de financiën die met het onderhoud kapitaalgoederen gemoeid zijn.

Wegen

Beleid

Het gemeentelijke beleid is gericht op efficiënt en effectief onderhoud aan de wegen. De uitgangspunten zijn beschreven in het "Beleidsplan wegen gemeente Oude IJsselstreek 2014-2018". Het beleidsplan geeft, op basis van het vastgesteld kwaliteitsniveau en het aanwezige areaal aan wat gemiddeld per jaar nodig is om de kwaliteit van de wegen op peil te houden. In het beleidsplan staat aangegeven dat de wegen in de gemeente Oude IJsselstreek kwaliteitsniveau basis moeten hebben (volgens de richtlijnen van de CROW-systematiek). Eén keer per twee jaar worden alle wegen in de gemeente Oude IJsselstreek geïnspecteerd op schades en beoordeeld op kwaliteit. Deze gegevens, samen met de vaste gegevens vanuit het beheerpakket, vormen de basis voor het uit te voeren onderhoud. Vanuit het beheerpakket kan een meerjarenplanning (5 jaar) voor het groot onderhoud aan de wegen worden opgesteld. Het huidige beleidsplan loopt nog tot en met 2018, eind 2018 is het nieuwe beleidsplan gereed om door de raad vastgesteld te worden.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Hoofddoelstelling	
Schoon, heel, veilig Gemiddeld kwaliteitsniveau basis 5,5- 6 (Voldoen vastgestelde CROW-norm, gelijk aan niveau C)	Planmatig onderhoud en groot onderhoud van wegen
Subdoelstelling	
Efficiënt en effectief onderhoud aan wegen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uitvoering van het beleidsplan Wegen 2014-2018 2. Opstellen en bijhouden meerjarenplanning voor groot onderhoud van wegen 3. Groot onderhoud van de wegen

Kwaliteit

In het huidige beleidsplan staat aangegeven dat de wegen in de gemeente Oude IJsselstreek kwaliteitsniveau basis moeten hebben. Kwaliteitsniveau basis is een voldoende (5,5-6).

Om te kunnen bepalen op welk kwaliteitsniveau de wegen in onze gemeente zitten worden structureel (per 2 jaar) de inspectiegegevens van de wegen door een onafhankelijk bureau vertaald naar een bijbehorend kwaliteitsniveau. De laatste keer is dit in 2016 gebeurd. Hieruit bleek dat er een lichte stijging zit in het gemiddelde kwaliteitsniveau van onze wegen (van een 4,5 naar een kleine 5). Het doel is om op een minimaal kwaliteitsniveau van 5,5 te komen. In 2018 wordt er een nieuwe wegininspectie gedaan. De cijfers van deze wegininspectie zullen in het nieuwe beleidsplan verwerkt worden. Hieruit kunnen we zien of de lichte stijging van het kwaliteitsniveau zich doorgezet heeft.

Financiën

De bestaande voorziening voor de wegen is in 2017 (om planning technische redenen) omgezet naar een bestemmingsreserve. Het is de bedoeling dat deze bestemmingsreserve tot en met 2018 gehandhaafd blijft. In het nieuwe beleidsplan zal beschreven worden wat de beste en meest economische manier van financieren is voor het groot onderhoud aan de wegen. In het nieuwe beleidsplan zal ook worden bekeken of het huidige beschikbare budget van € 1.450.000 voldoende is om het gewenste kwaliteitsniveau 'basis' te halen en vast te houden.

Ontwikkelingen

Begin 2014 heeft de raad het beleidsplan Wegen vastgesteld. Het beleidsplan heeft een duur van 5 jaar. Het huidige beleidsplan loopt dus nog tot het einde van 2018. Op dit moment wordt er al gewerkt aan een nieuw beleidsplan. Het is de bedoeling dat deze voor de bouwvak vakantie in concept gereed is. In het laatste kwartaal van 2018 kan deze dan door de raad vastgesteld worden.

Ieder jaar zal de onderhoudsplanung van de wegen opnieuw worden bekeken en eventueel worden bijgesteld.

Risico's

De risico's liggen vooral op het terrein van de wettelijke aansprakelijkheid, waarvoor de gemeente overigens een verzekeringspolis heeft afgesloten. Ondanks alle berekeningen is het van groot belang deze voor de komende jaren te respecteren.

Civieltechnische kunstwerken en kunst in openbare ruimte

Beleid

Op dit moment is er (nog) geen vastgesteld beleid voor het beheer en onderhoud van de aanwezige civieltechnische kunstwerken en kunst in de openbare ruimte binnen de gemeente. Uitgangspunt is om iedere vijf jaar de civiele kunstwerken volledig te laten inspecteren door een gespecialiseerd bureau. In de tussenliggende jaren voert de eigen dienst inspecties uit. Voor de kunstobjecten in de openbare ruimte is ervoor gekozen om de eigen dienst jaarlijks een globale inspectie uit te laten voeren. Het jaarlijks onderhoud (schoonmaken) is hierop afgestemd. Het op te stellen beheer- en onderhoudsplan is nagenoeg gereed. Het financiële deel ervan is reeds verwerkt in de begroting 2018. Het tekstuele deel zal in de eerste helft van 2018 door het college vastgesteld worden.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Hoofddoelstelling	
Schoon, heel en veilig	Opstellen uitvoeringsplan naar aanleiding van jaarlijks te houden (globale) inspecties. Schouwen van de diverse objecten door de eigen dienst.

Financieel

Op de uitgaven heeft een overschrijding plaatsgevonden van ruim 100.000. De kosten op het onderhoud zijn hoger, zoals ook in de jaarstukken 2016 en begroting 2018 aangegeven.

Gerealiseerd in 2017

Naast de reguliere kleine onderhoudswerkzaamheden, zijn er ook nog een tweetal grote onderhoudsmaatregelen uitgevoerd zo is de Tulenbrug volledig gerenoveerd en is het kunstwerk "Congruent / Incongruent" opgeknapt.

Risico's

De risico's liggen vooral op het terrein van de wettelijke aansprakelijkheid. Hiervoor heeft de gemeente een verzekeringspolis afgesloten.

Jaarstukken 2017 (15 mei 2017)

Openbare verlichting

Beleid

Openbare verlichting draagt bij aan een veilige en leefbare openbare ruimte. Het is daarom een beleidsterrein waarbij het van belang is dat de gemeente zelf een sturende rol bij het definiëren van het beleid en het uitvoeren van het beheer en onderhoud vervult. Met het oog daarop is in 2012 een beleidsplan voor de openbare verlichting vastgesteld. In 2017 is het vervangingstraject voor openbare verlichting gestart. Hiervoor is een vervangingsplan voor de openbare verlichting opgesteld. De armaturen worden na 25 jaar vervangen en de masten na 50 jaar. Bij de vervanging van de armaturen worden nieuwe LED lichtbronnen toegepast. Deze zijn goedkoop in onderhoud en hebben een laag energieverbruik.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Hoofddoelstelling	
Het openbare leven bij duisternis zo goed mogelijk te laten functioneren en bij te dragen aan een sociaal veilige, verkeersveilige en leefbare omgeving.	<ul style="list-style-type: none">• Uitvoeren beleidsplan Openbare verlichting 2012-2016• Actualiseren van het huidige beleidsplan met daaraan gekoppeld Beeldend beleid.• Vervanging openbare verlichting (binnen de projecten).• Vervanging masten en armaturen.• Uitvoeren regulier onderhoud.• Afhandelen storingen en klachten.
Subdoelstelling	<ul style="list-style-type: none">• Het vervangen van lampen (en bijbehorende armaturen) met hoog energieverbruik.• Het toepassen van innovatieve ontwikkelingen op het gebied van de energieaanpak.

Kwaliteit

Om in beeld te krijgen wat we de komende jaren aan masten en armaturen moeten vervangen is in 2015 een vervangingsplan opgesteld. Het vervangingsplan geeft aan dat er in de komende periode (2017-2020) ca. 1100 armaturen en 500 lichtmasten vervangen moeten worden. Naast de vermindering van veiligheid risico's zullen deze vervangingen ook zorgen voor een uniforme toepassing van masten en armaturen waardoor er een rustig wegbeeld ontstaat. De vervanging van de armaturen zorgen ook voor een daling van de exploitatielasten. Het jaarlijks exploitatievoordeel na alle geplande vervangingen kan oplopen tot € 13.000.

Financiën

Om in een periode van 4 tot 5 jaar 1100 armaturen en 500 masten te kunnen vervangen zal er vanuit het budget Groot onderhoud wegen jaarlijks € 150.000 worden toegevoegd aan het budget voor de openbare verlichting.

Ontwikkelingen

Op dit moment zijn er ontwikkelingen op het gebied van LED (Lichting Emitting Diodes) verlichting. Ook de conventionele lampen maken een ontwikkeling door en gaan tot 4 keer langer mee, met dezelfde lichtopbrengst, en een lager energieverbruik. Het dimmen van de openbare verlichting voeren we verder in, dit scheelt ongeveer 10% energieverbruik op de totale installatie. Het onderhoud van de openbare verlichting voeren we vanaf 2016 gezamenlijk met de gemeente Montferland, Doetinchem en Doesburg uit (voor een periode van 3 jaar). In 2018 zal het huidige beleidsplan geactualiseerd worden waarin we duidelijk maken wat er door blijft lopen, wat er aangepast wordt en wat nieuw is (denk aan circulariteit, energieakkoord, technieken als sensoren e.d.). Het geactualiseerde beleidsplan gaan we vervolgens vertalen naar beeldend beleidsplan. Bij een beeldend beleidsplan behoren grote stapels papier tot het verleden. Op de gemeentelijke website zal het geactualiseerde beleidsplan overzichtelijk worden uitgewerkt met beeldmateriaal voor inwoners, bedrijven en overheid.

Risico's

Ieder jaar worden masten die 45 jaar of ouder zijn getest op stabiliteit. Uit deze meting, die vanaf 2013 jaarlijks wordt uitgevoerd, komen steeds meer masten met gebreken naar voren. Dergelijke masten worden binnen 6 maanden na de meting vervangen.

Riolering

Beleid

Binnen de Waterwet heeft de gemeente de zorgplicht voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater. In het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) is opgenomen hoe de gemeente omgaat met deze drie zorgplichten en bevat:

- een overzicht van de in de gemeente aanwezige voorzieningen voor de inzameling en het transport van afvalwater en het tijdstip waarop die voorzieningen naar verwachting aan vervanging toe zijn;
- een overzicht van de aan te leggen of te vervangen voorzieningen als bedoeld onder a;
- een overzicht van de wijze waarop de voorzieningen worden of zullen worden beheerd; de gevolgen voor het milieu van de aanwezige voorzieningen en van de in het plan aangekondigde activiteiten;
- een overzicht van de financiële gevolgen van het GRP.

In 2016 is het Gemeentelijk Rioleringsplan (2017 – 2020) vastgesteld. Dit plan heeft, in afwijking van eerdere plannen, een looptijd van 4 jaar. Met deze looptijd wordt aansluiting gezocht bij de beleidsplannen van de andere leden van het Afvalwaterteam Etten (Doetinchem, Montferland en het Waterschap). Uitgangspunt is om in 2020 *gezamenlijk* een beleidsplan op te stellen rondom de afvalwaterketen.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Hoofddoelstelling	
Schoon, heel, veilig (Bescherming volksgezondheid, kwaliteit leefomgeving waarborgen en bescherming grond- en oppervlaktewater)	Uitvoeren GRP
Subdoelstelling	
Efficiënt en effectief onderhoud aan riolering	Uitvoeren GRP
Voorkomen van "water op straat"	Oplossen knelpunten Uitvoeren GRP

Financieel

Bij de vaststelling van het GRP heeft de gemeenteraad besloten de hoogte van de rioolheffing per jaar te bezien aan de hand van de werkzaamheden die nodig zijn en de ontwikkeling van het rioolbufferfonds.

Aan het vervangen en renoveren van diverse onderdelen binnen de riolering, is ongeveer € 2.39 mln besteed, te weten:

- € 2.043.000 aan rioolvervanging, dan wel relining. Dit is inclusief de afkoppeling van verhard oppervlak.
- € 347.000 aan de vervanging van electro/mechanische onderdelen van de mechanische riolering (gemalen, bergbezinkbassins en pompunits).

Alle uitgaven met betrekking tot de riolering worden gedekt vanuit een voorziening, het rioolbufferfonds.

Gerealiseerd in 2017

In 2017 zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

Vervanging / relining vrijvervalriolering

- Deel van de Vogelbuurt, Ulft;
- parkeerplaats "De Blenk", Ulft;
- Tollenstraat (deels), Gendringen;
- Alberdingk Thijmstraat, Gendringen;
- IJsselweg (vervangen, deels relining), Terborg;
- Looiersweg, Terborg;
- Sinderenseweg, Sinderen.

Reiniging en inspectie (vrijvervalriolering)

Jaarlijks wordt, conform het GRP, een deel van de vrijvervalriolering gereinigd en geïnspecteerd om zodoende de kwaliteit te bepalen. In 2017 is van ongeveer 16 kilometer de kwaliteit bepaald.

Mechanische riolering

Binnen de mechanische riolering (rioolgemalen, bergbezinkbassins, pompunits) zijn in 2017 schakelkasten, pompen en besturingssystemen vervangen. Deze vervangingen volgen uit de jaarlijkse onderhoudsronden van de installaties en het geautomatiseerde beheersysteem.

Risico's

Met de verhoging van het tarief beperken we eventuele risico's tot een aanvaardbaar niveau. In 2017 hebben zich geen specifieke risico's voorgedaan.

Groen

Beleid

Op basis van het huidige budget wordt de beheerkwaliteit 'schoon en veilig' gerealiseerd. De beheerkwaliteit 'heel en technisch' blijft hierop wat achter. De verzorgingsgraad van het groen is redelijk. Uit een gehouden schouwing blijkt dat de meeste groenonderdelen scoren op kwaliteitsniveau 'basis'.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Hoofddoelstelling	
Duurzaam veiligstellen en ontwikkelen van kwalitatief hoogwaardige groenstructuur en het bevorderen van een aantrekkelijke groene woon- en werkomgeving als karakteristieke kwaliteit van de vitale plattelandsgemeente Oude IJsselstreek	Uitvoeren planmatig onderhoud obv Groenbeleidsplan en Groenbeheerplan
Subdoelstelling	
Versterking en behoud van het groene karakter van de gemeente Oude IJsselstreek	Uitvoering conform Landschapsontwikkelingsplan OMD (2016 – 2018)
Streven naar beeldkwaliteit groen die beter overeen komt met het wensbeeld van bewoners en bedrijven	Uitvoeren planmatig onderhoud

Verkoop openbaar groen

Om te kunnen bezuinigen heeft het de voorkeur meer openbaar groen af te stoten, in plaats van het huidige kwaliteits- en onderhoudsniveau te verlagen. Met name het 'snippergroen' komt in aanmerking voor verkoop of afstoten. Eind 2016 is er een uitvoeringsnota over het afstoten van snippergroen vastgesteld.

Laanbomen

Door het jarenlang te beperkt dunnen van het laanbomenbestand, waar bij de aanleg destijds wél van uitgegaan was, was het de afgelopen periode nodig om op grote schaal te dunnen. Dit was nodig voor de verdere groei en ontwikkeling van de betrokken lanen, maar heeft weerstand opgeroepen. Er wordt gewerkt aan een aanvulling op, dan wel actualisatie van het Bomenbeheersplan (2008). Zaken waar aan gedacht wordt zijn: kleinschalige dunningen, het niet meer dunnen boven een bepaalde leeftijd, het verjongen van lanen met aanplant van nieuwe bomen en het vullen van gaten in bomenlanen.

Risico's

Mogelijke risico's liggen vooral op het terrein van de wettelijke aansprakelijkheid. Hiervoor heeft de gemeente een verzekeringspolis afgesloten. Dat neemt niet weg dat deze risico's aanzienlijk kunnen worden beperkt als de gemeente planmatig onderhoud op basis van actuele meerjarige beheerplannen uitvoert. Niet of onvoldoende investeren in omvormingen en het wegwerken van achterstallig onderhoud kan een versnelde achteruitgang van de groenvoorzieningen tot gevolg hebben.

Gemeenten moeten in het kader van de zorgplicht voor bomen een BVC-inspectie (boomveiligheidscontrole volgens methode Visual Tree Assessment) uitvoeren. In 2015 is hier een begin mee gemaakt. Naar verwachting zal medio april 2018 alle 35.000 bomen geïnspecteerd. Deze gegevens zullen in het beheerpakket worden vastgelegd. Veel risicobomen zijn overigens al vastgelegd. Mogelijke problemen kunnen met een BVC-inspectie tijdig worden opgemerkt en het risico op schade kan worden verminderd of weggenomen.

Specifieke ziekten aan bomen (o.a. de kastanje-, iep- en watermerkziekte) zijn moeilijk beheersbaar en te genezen. Sinds enkele jaren kennen we een nieuwe ziekte: essentaksterfte. Essentaksterfte is een boomziekte die vooral in het buitengebied voorkomt. Als een boom ziek wordt, is vaak een snelle verwijdering noodzakelijk. De praktijk heeft uitgewezen dat een infectie zich na het nemen van weerbaarheidsmaatregelen langzamer lijkt te verspreiden.

De bestrijding van eikenprocessierups wordt jaarlijks uitgevoerd vanwege de volksgezondheid. In het jaar 2016 is de aantasting in de Achterhoek fors geweest, ondanks preventieve bestrijding. Het risico van hogere kosten door verhoogde plaagdruk is zeker aanwezig. In 2017 is dit voorspoedig verlopen en waren er weinig klachten.

Water

Beleid

Het door de gemeenteraad vastgestelde Waterplan is opgesteld in nauw overleg met de raad, het Waterschap Rijn en IJssel en een klankbordgroep, waarin belangenverenigingen uit de gemeente vertegenwoordigd waren. Het waterplan bestaat uit een inventarisatie en een analyse. Het beleidskader zorgt dat al het water een duidelijke functie heeft voor inwoners, toeristen, bedrijven, natuur en milieu.

Het gaat om een modern waterbeleid, waardoor water en watergerelateerde raakvlakken gelijkwaardig zijn aan andere beleidsvelden. Het eindresultaat is een gezonde, "waterrijke" en milieuvriendelijke gemeente.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Hoofddoelstelling	
In 2020, een ecologische, recreatieve, cultuurhistorische en ruimtelijke samenhang in het water in en om de gemeente Oude IJsselstreek	Uitvoering in overeenstemming met het uitvoeringsprogramma

Financieel

Binnen het Gemeentelijk Rioleringsplan (2017 – 2020) is financiële ruimte opgenomen voor de onderwerpen zoals genoemd in het waterplan.

Gerealiseerd in 2017

Binnen de diverse rioleringswerken is rekening gehouden met de uitgangspunt zoals opgenomen in het waterplan. zo is er bij de diverse rioolvervangingen (zie onderdeel riolering) een hemelwaterriool mee gelegd om het hemelwater vast te houden en ter plekke te infiltreren.

Risico's

Behoudens beperkte overstromingsrisico's zijn er geen risico's bekend.

Speelplaatsen

Beleid

In het gemeentelijk speelplaatsenplan zijn het gemeentelijke beleid en de uitgangspunten voor de renovatie en aanleg van speelterreinen opgenomen. In samenwerking met de inwoners wordt gekeken naar de behoefte van speeltoestellen. Daar waar deze behoefte niet direct aanwezig is, wordt versoerd. Met name wordt gekeken naar de speelterreinen die niet voldoen aan het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (= landelijke norm). In samenhang met de burgers wordt bekeken of de speelplekken nog wenselijk zijn. Indien dat het geval is worden de speelplekken cq. toestellen vervangen.

Risico's

Indien er niet wordt voldaan aan het vastgestelde kwaliteitsniveau neemt de kans op onveilige situaties, klachten en claims toe. In een uiterste situatie moeten speeltoestellen worden verwijderd.

Alle wijkbeheerders zijn voorzien van het keuringscertificaat "speeltoestellen" en kunnen dus de speeltoestellen zelfstandig keuren. Eénmaal per 3 jaar keurt een onafhankelijk bureau de toestellen nogmaals. Door het consequent (laten) uitvoeren van een inspectie van de speeltoestellen voldoet de gemeente aan haar verplichtingen in kader van de Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen.

De gemeente loopt daarmee beheersbare risico's ten aanzien van de veiligheid (ongelukken) en aansprakelijkheid (claims).

Gerealiseerde projecten in 2017: Lenteleven, Prins Bernardstr Gendringen. Het Zeel en Leemlandseweg Varsseveld. Vogelbuurt Ulft.

Financieel overzicht

Onderdeel (x 1.000)	Begroting 2017 primitief		Begroting 2017 na wijziging		Rekening 2017	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten
Wegen	3.833		3.984	65	3.892	178
Civiele kunstwerken	160		160		285	43
Riolering	7.005	7.959	7.776	8.434	7.570	8.226
Gebouwen	3.604	1.447	4.814	2.466	6.058	3.406
Groen	2.767		2.829	2	2.608	41
Speelplaatsen	45		60		68	
Openbare Verlichting	351		351		475	10

2.5 Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Onder grondbeleid wordt verstaan het gehele instrumentarium dat de gemeente ter beschikking staat om ruimtelijke doelstellingen te realiseren. Het grondbeleid omvat alle strategieën van de gemeente rondom het verwerven, beheren, bewerken en uitgeven van gronden. Grondbeleid is een verzamelnaam van een aantal specifieke beleidsuitingen en kan worden ingezet om doelstellingen van de andere beleidsaspecten binnen de gemeente mede mogelijk te maken. Het grondbeleid heeft grote invloed op en samenhang met de realisatie van de beleidstaken zoals: ruimtelijke ontwikkeling - volkshuisvesting - verkeer en vervoer – zorg en welzijn - cultuur, sport en recreatie - economische structuur.

Daarnaast kan het grondbeleid grote financiële gevolgen hebben. Met name de financiële risico's zijn van belang voor de financiële positie van de gemeente.

Het bestaande beleid op het gebied van Grondbeleid is opgenomen in de volgende stukken:

- Nota Grondbeleid;
- In bestemmingsplannen;
- Structuurvisie 2011.

Nota grondbeleid 2016

De gemeente Oude IJsselstreek heeft eind 2015 haar nieuwe nota grondbeleid vastgesteld. De oude nota grondbeleid dateerde uit 2005, Sinds die tijd zijn de omstandigheden ingrijpend gewijzigd. Denk bijvoorbeeld aan de economische en financiële crisis, die na 2008 forse invloed heeft gehad op de woningmarkt en op de behoefte aan bedrijventerreinen. Maar denk ook aan de wijzigingen in bevolkingssamenstelling en omvang die zich de komende jaren gaat voltrekken in de regio Achterhoek.

De belangrijkste wijzigingen in het nieuwe grondbeleid ten opzichte van de vorige nota zijn als volgt:

- met de voorgenomen uitbreidingsplannen van voor en na 2005 voerde de fuserende gemeenten in Oude IJsselstreek actief grondbeleid uit. De trend van de afgelopen jaren neigt steeds meer naar faciliterend grondbeleid. De mogelijkheid om actief te verwerven blijft in de huidige nota bestaan, maar daarbij zal primair gezocht worden om de beleidsdoelstellingen op een andere wijze uit te voeren dan via actief grondbeleid.
- Sinds 2005 is diverse wet- en regelgeving op het gebied van grondbeleid veranderd. De nota grondbeleid 2016 anticipeert op deze wijzigingen. (waaronder de verplichting tot kostenverhaal (WRO) en aangescherpte regelgeving vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
- In de nieuwe nota grondbeleid is als uitgangspunt meegenomen dat de gemeente Oude IJsselstreek als doelstelling heeft om vastgoed (inclusief gronden) af te stoten tenzij deze een bijdrage leveren aan het realiseren van beleidsdoelstellingen dan wel de dienstverlening van de gemeente.
- Naast de reguliere P&C cyclus wordt middels de nieuwe nota grondbeleid voorgesteld om te gaan werken met een Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG). Met een MPG wordt een integraal beeld gegeven van inhoudelijke en financiële aspecten van de grondexploitaties.

Gronduitgifte

Voor de bepaling van de uitgifteprijs van bouwgrond is niet de optelsom van de kosten bepalend, maar wordt zoveel mogelijk de marktprijs benaderd, waarbij liggings- en omgevingsfactoren een onderdeel van de marktprijs zijn. Voor de uitgifteprijzen van kavels voor woningbouw wordt de zogenaamde residuele grondwaardeberekening gehanteerd (zie verder nota grondbeleid 2016).

Voor onze lokale bedrijventerreinen is de overeenkomst tot samenwerking tot het realiseren van regionale bedrijventerreinen ook van belang. De daarin gemaakte afspraken zijn tevens van invloed op de hoogte van de grondprijzen van onze bedrijventerreinen. Op basis van de gesloten overeenkomst over het regionale bedrijventerrein zijn de uitgifteprijzen van de bouw kavels in de gemeente in het verleden geharmoniseerd. Bij herziening of actualisering van de exploitaties van de bedrijfsterreinen, Hofskamp-Oost tweede fase en De Rieze V en VI wordt rekening gehouden met een marktconforme grondprijs. Vanaf 2017 is een verbetering van de markt te constateren. Eind 2017 heeft de gemeente nog slechts enkele vrij uitgeefbare kavels voor woningbouw beschikbaar. Voor wat betreft de bedrijvenkavels lijkt de economische crisis achter de rug dat tot uitdrukking komt in het verlenen van opties en de verkoop van bouw kavels.

Beleidsuitgangspunten reserves, voorzieningen en risico's voor grondzaken

De gemeente Oude IJsselstreek kent geen eigen algemene reserve voor de grondexploitatie. Voor de gronden in exploitatie met verwachte nadelige resultaten wordt voor deze nadelige resultaten een verliesvoorziening getroffen. Dat wil zeggen dat een deel van de algemene reserve wordt vastgelegd om toekomstige verliezen af te kunnen dekken. Daarnaast worden risico's geïnventariseerd en wordt de kans dat deze zich kunnen voordoen bepaald. Het uiteindelijke bedrag van het totaal van deze risico's is van invloed op het weerstandsvermogen van de gemeente. Deze zal groot genoeg moeten zijn om de risico's af te dekken wanneer deze zich voordoen. Daarmee kan worden gesteld dat met verwachte nadelige resultaten en financiële risico's binnen de grondexploitatie in voldoende mate rekening wordt gehouden.

Wijziging in wet en regelgeving

Vanaf 2016 zijn bepaalde activiteiten die een (overheids)onderneming vormen binnen de gemeente, en aan de daaraan te stellen eisen voldoen, vennootschapsbelastingplichtig. Daarnaast heeft de commissie BBV, mede naar aanleiding van de Vpb-plicht voor overheidsondernemingen, een vernieuwde notitie Grondexploitaties 2016 gepubliceerd waarbij vanaf 2016 de begrotings- en rekeningvoorschriften, vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor wat betreft de grondexploitaties, op een aantal aspecten grondig zijn aangepast.

Invoering vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen

Rondom de invoering voor de VPB-plicht zijn veel vragen ontstaan, o.a. met betrekking tot de grondexploitaties. Deze kwesties zijn behandeld in de Samenwerkende vennootschapsbelasting lokale overheden (SVLO) bestaande uit de Vereniging Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg, de Unie van Waterschappen, de Belastingdienst en het Ministerie van Financiën. Dit heeft ertoe geleid dat eind 2015 een eerste handreiking is vastgesteld waarin getracht is over veel zaken duidelijkheid te geven met betrekking tot de invoering van de VPB-plicht voor overheidsondernemingen, met in het bijzonder de grondexploitatie. Mede op basis van deze handreiking toets de gemeente Oude IJsselstreek of en in hoeverre het "grondbedrijf" van de gemeente wordt belast met een afdracht in het kader van de vennootschapsbelasting. Op basis van deze toets is het meest waarschijnlijke scenario dat voor het "grondbedrijf" van de gemeente Oude IJsselstreek géén afdracht voor de VPB zal plaats vinden. Het argument daarbij is dat de gemeente Oude IJsselstreek met het grondbedrijf geen onderneming drijft omdat niet wordt voldaan aan het criteria "winststreven". De Vpb wordt echter bepaald aan de hand van toekomstige kasstromen en op basis van afwaarderingen in het verleden. Absolute zekerheid over het ingenomen standpunt van de gemeente Oude IJsselstreek wordt op korte termijn niet verwacht. Waarschijnlijk kan pas een definitief oordeel worden gevormd als de belastingdienst de controle over de aangiften van 2016 heeft uitgevoerd. Naar verwachting zal dit op zijn vroegst in loop van 2018 zijn.

Toelichting op het exploitatieresultaat van de grondexploitaties

Actualisatie grondexploitaties

Alle gronden in exploitatie worden eens per jaar (peildatum 31 december) geactualiseerd. Deze actualisatie houdt het volgende in:

- Bijstelling van de boekwaarden op basis van inkomsten en uitgaven van het afgelopen jaar.
- Actualiseren van de ramingen voor de nog geplande uitgaven en inkomsten.
- Actualiseren van planning en fasering naar aanleiding van de laatste ontwikkelingen.
- Het verwerken van eventuele gevolgen uit wijziging van wet- en regelgeving.
- Aanpassing parameters:
 - De rente waarmee in de grondexploitatie in de grondexploitaties wordt gerekend is gehandhaafd op 2,5 % per jaar. Elk jaar wordt voor het herzien van de grondexploitaties bij het opstellen van de jaarrekening berekend wat de rente moet zijn die over de boekwaarde aan de algemene middelen wordt vergoed. Deze zogenaamde omslagrente bedraagt 2,5 %. Tot op heden zou de rente, vanuit het oogpunt van risicobeheersing, een procentpunt hoger kunnen worden gehanteerd dan de werkelijke rente. Vanaf 2016 zijn gemeenten echter verplicht om de werkelijke rente over het vreemde vermogen toe te rekenen aan de grondexploitaties. Op basis hiervan kan de huidige rekenrente in de grondexploitatieberekeningen worden gehandhaafd op 2,5 %. Eventuele rentestijgingen in de komende jaren zijn meegenomen in de risicoberekeningen van de grondexploitaties.
 - De kostenstijging blijft eveneens gehandhaafd op 2,5 %. Het thans gehanteerde percentage ligt boven de inflatie conform de opgave van het Centraal Planbureau kostenindex “CPI alle huishoudens” over het jaar 2017. Echter, grondexploitaties hebben betrekking op Grond, weg- en waterbouw, met betrekking tot plankosten CAO 's en langjarige ontwikkelingen, waarbij vanuit het voorzichtigheidsprincipe rekening wordt gehouden met een toename van de kosten in de toekomst. De tendens was licht dalend maar kent nu weer een opmars waarbij het aanbestedingsvoordeel sterker is gestegen dan de bouwkosten index. Dat is te wijten aan de inhaalslag van werken dat thans plaatsvindt en is tijdelijk van aard. Vooruitzicht is dat komend jaar deze indexen weer meer gelijk aan elkaar zullen zijn. Het percentage zal jaarlijks worden herzien op basis van de ontwikkeling van de inflatie en mogelijke toename in de kosten van infrastructurele werken en plankosten. Onderzoek, Outlook Grondexploitaties 2018, geeft aan dat de inflatie tussen de 1,5 % – 3,5 % zal zijn. Voor plankosten en VTU is de verwachting dat het percentage ook tussen de 1,5 % tot 3,5 % zal liggen. Een aanname van 2,5 % voor de grondexploitaties is hierbij reëel.
 - Het percentage van opbrengstenstijging wordt, net als vorig jaar, gehandhaafd op 0 %. Hoewel er op dit moment nog steeds sprake is van een (licht) herstel van de economie, is een stabilisatie van de uitgiftepreizen op zijn plaats. Onderzoek, Outlook Grondexploitaties 2018, geeft voor grondwaardeontwikkeling woningbouw 2018 aan dat deze minimaal kan dalen met 1 % en maximaal kan stijgen met 2 % voor woningbouw in de vrije sector en binnen matig woningmarktgebied. De nog beschikbare woningbouwlocaties in de kleine kernen in onze gemeente en het type woningbouw zijn daarmee enigszins vergelijkbaar. Om reden van de al geringe belangstelling voor die bouwpercelen en de korte exploitatieduur wordt geen opbrengstenstijging toegepast. Hetzelfde geldt voor bedrijventerreinen. Gelet op recent uitgebrachte waardebevestigingen en de gehanteerde uitgiftepreizen, lijkt een pas op plaats verantwoord om uit te gaan van 0 % opbrengstenstijging.

Resultaten van gronden in exploitatie

Alle grondexploitaties zijn geactualiseerd per peildatum 31 december 2017. Dat wil zeggen dat alle kosten van verwerving, bouw- en woonrijpmaken en plankosten (investeringen) en opbrengsten en winstnemingen (desinvesteringen in de boekwaarden zijn verwerkt en dat de parameters zo nodig zijn aangepast (zie hiervoor onder Actualisatie grondexploitaties)). De boekwaarden, de hoogte van de voorzieningen en het resultaat van alle gronden in exploitatie zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Verloop Gronden in exploitatie	Boekwaarde 1-1-2017	Investeringen	Des-investeringen	Boekwaarde 31-12-2017	Voorzieningen	Gecorr. Balans-waarde 31-12-2017	Resultaat 2017 Obv NCW (BBV Discon-teringsvoet)	Resultaat 2016 Obv NCW (BBV Discon-teringsvoet)
De Rieze V + VI	4.234.148	195.276	126.500	4.302.924	552.055	3.750.870	-552.055	-426.536
Hutten Noord	1.203.359	68.881	475.565	796.675	196.355	600.621	-196.355	-320.347
Centrumplan Ulft	130.942	8.831		139.772		139.772	-707	2.736
Slawijkseweg	-113.276	126.513		13.237		13.237	22.303	-206.772
Hofskamp Oost II	10.616.774	417.428	2.902.708	8.131.494	800.767	7.330.727	-800.767	-2.842.749
Eskopje	-262.157	349	-48.303	-213.506		-213.506	10.722	20.299
Essenkamp	-137.364	34.545	-102.819					35.503
Kromkamp	306.850	11.015		317.866	273.358	44.507	-273.358	-317.911
Bomenbuurt Ulft	294.110	32.346	644.540	-318.084		-318.084	2.908	6.537
v/d Pavert	-431.897	-4.047	-435.945					288.350
VVZ herziening Woningbouwplanning*					134.781	-134.781		
Totaal	15.841.488	891.137	3.562.246	13.170.380	1.957.315	11.213.065	-1.787.309	-3.760.891

*betreft aanvullende kosten voor onvoorzien en juridische kosten

De grondexploitaties hebben per saldo naar verwachting een nadelig resultaat van totaal € 1.78 miljoen. De bedrijventerreinen, met een gezamenlijk nadelig resultaat van € 1.35 miljoen, dragen aanzienlijk bij aan dit resultaat en hebben daarvoor een separate verliesvoorziening. Voor de nadelige grondcomplexen woningbouw kan het resultaat binnen de verliesvoorziening van de Woningbouwplanning gemeente Oude IJsselstreek worden opgevangen. Het verwachte verlies voor het centrumplan Ulft is dermate klein dat hiervoor geen aparte verliesvoorziening is getroffen.

Het verwacht nadelig resultaat is ten opzichte van het rekeningjaar 2016 substantieel gedaald. Dat heeft vooral te maken met de toename van grondverkopen, zowel voor woningbouw als industrie.

Afsluiting complexen en winstneming

Afsluiting complexen

Bij de jaarrekening 2017 worden twee complexen afgesloten. Het betreft:

- o Grondcomplex Essenkamp Varsseveld

Dit plan is geheel gerealiseerd. Alle percelen zijn uitgegeven en alle werkzaamheden van bouw- en woonrijpmaken zijn uitgevoerd. Het grondcomplex kan uiteindelijk met een voordelig resultaat van € 102.819 worden afgesloten. Tegen verwachting in heeft een korte doorlooptijd hieraan bijgedragen. Het plangebied omvatte de openbare school "De Essenkamp" waarbij het terrein na sloop van de school is bebouwd en waar infrastructurele en overige openbare voorzieningen zijn gerealiseerd ten behoeve van de bouw van 14 woningen, waarvan 12 onder-een-kap- en 2 vrijstaande woningen.

o Grondcomplex Van de Pavert (Berghseweg) Varsselder

Ook het grondcomplex Van de Pavert kan met een voordelig resultaat worden afgesloten. Dit voordelige resultaat is veel groter dan voorzien mede omdat de uitgifte zeer voorspoedig is verlopen, maar ook omdat de bijdragen uit reserves en fondsen aanvankelijk te hoog zijn geraamd. Voor het plangebied is een bedrijf verplaatst en gesloopt waarna er 12 woningen (allen twee-onder-een-kappers) zijn gerealiseerd met parkeren voor het sportpark c.q. het buurthuis welk terrein tevens dient als evenemententerrein. Het voordelige resultaat bedraagt € 435.945.

Winstneming

In de Notitie Grondexploitaties uit 2016 is de aanbeveling opgenomen dat volgens het realisatiebeginsel wanneer voldoende zekerheid voor winstnemen bestaat, de winst dan ook dient te worden genomen. Op basis van antwoorden van de Commissie BBV in de Vraag Antwoord rubriek is duidelijk geworden dat dit geïnterpreteerd moet worden als een verplichting tot tussentijdse winstneming wanneer is voldaan aan de volgende drie voorwaarden:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Voor tussentijdse winstneming moet de percentage of completionmethode worden gevolgd. Deze werkt als volgt: (% gemaakte kosten) x (% gerealiseerde opbrengsten) = (% winstneming)

Ter illustratie: als 50% van de kosten zijn gemaakt en 50% van de opbrengsten zijn gerealiseerd dan is 25% van de winst te nemen.

In onderstaand overzicht is een analyse opgesteld inzake de voorwaarden per complex en de gevolgen.

Overzicht winstneming grondcomplexen							
Complex	Resultaat betrouwbaar	Gronden verkocht	Kosten gerealiseerd	% Gemaakte kosten	% Gerealiseerde opbrengsten	% winstneming	Winstneming / afsluiting
De Rieze VI + V	Negatief	nee	nee				geen
Hutten-Noord	Negatief	nee	nee				geen
Centrumplan Ulft	Negatief	nee	nee				geen
Slawijkseweg	Positief	nee	nee				geen
Hofskamp-Oost	Negatief	nee	nee				geen
Eskopje	Positief	ja	nee	87	100	87 %	130.663 *
Essenkamp	Positief	ja	ja	100	100	100	102.819 **
Kromkamp	Negatief	nee	nee				Geen
Bomenbuurt	Positief	ja	nee	91	100	91	35.440 ***
V/d Pavert	Positief	ja	ja	100	100	100	435.945 ****
Resultaat van afsluiting en winstneming 2017							704.867
* in 2018 nog deels woonrijp te maken							
** wordt bij jaarrekening 2017 afgesloten							
*** in 2018 nog woonrijp te maken							
**** wordt bij jaarrekening 2017 afgesloten							

Grondexploitaties bedrijventerreinen

In december 2016 zijn de herziene grondexploitaties voor de bedrijfsterrinen De Rieze V + VI in Ulft en de Hofskamp Oost 2e fase in Varsseveld vastgesteld door de gemeenteraad van Oude IJsselstreek. De herzieningen, onder toepassing van de aangescherpte begroting- en rekeningvoorschriften voor gemeenten (BBV) leverden een fors nadelig resultaat op. Hiertoe was bij jaarrekening 2016 al een verliesvoorziening getroffen, ten bedrage van € 3.269.285. Bij actualisatie van de grondexploitatie op 31 december 2017 is gebleken dat met een aanzienlijke verlaging van deze voorziening kan worden volstaan. Daarbij gaat het per saldo om een bedrag van € 1.916.463 zodat de thans nog benodigde voorziening uitkomt op € 1.352.822. Onderstaande tabel geeft een overzicht van het verloop van de verliesvoorziening bedrijfsterrinen.

Verloop verliesvoorzieningen Bedrijfsterreinen	Balanswaarde VVZ 01-01-2017	Toevoeging voorziening (onttrekking alg. reserve)	Vermindering	Balanswaarde VVZ 31-12-2017	Vrijval (toevoeging alg. reserve)
De Rieze V + VI Ulft	426.536	125.519		552.055	
Hofskamp-Oost 2 ^e fase Varsseveld	2.842.749		2.041.982	800.767	1.916.463
Totaal	3.269.285	125.519	2.041.982	1.352.822	1.916.463

Regionaal bedrijventerrein A18 Bedrijvenpark en Euregionaal Bedrijventerrein DocksNLD

De gemeenten Doetinchem, Montferland, Bronckhorst en Oude IJsselstreek werken samen bij de ontwikkeling en herontwikkeling (met middelen uit het zogenaamde HRT-fonds, gevoed door de Provincie) van bedrijventerreinen binnen de gemeenten. Specifiek bij de ontwikkeling van het Regionaal Bedrijventerrein A18 Bedrijvenpark (RBT) in de gemeente Doetinchem en het Euregionaal Bedrijventerrein DocksNLD (EBT) in de gemeente Montferland, waarbij de deelnemende gemeenten risicodragend zijn. In de samenwerkingsovereenkomst is tevens afgesproken dat de resultaten onderling verevend worden en eventuele baten in het HRT-fonds worden gestort.

Het verwachte exploitatieresultaat van de A18 is verder verslechterd. Als risicodragende gemeente heeft Oude IJsselstreek voor haar deel van het toe te rekenen nadelige resultaat bij jaarrekening 2016 een verliesvoorziening moeten treffen van € 1.652.600,--. Naast dit resultaat zijn er ook nog risico's te benoemen van een mogelijke verdere verslechtering van dit resultaat als gevolg van mogelijke kostenstijging, prijsrisico's en afzetrisico.

Voor de bedrijventerreinen A18 BP blijven de geprognosticeerde verkopen, ondanks de economische opleving, nog steeds achter.

Op 22 februari 2018 hebben de vier West-Achterhoekse gemeenteraden in grote lijnen ingestemd met het laten uitwerken van gedachtenlijnen voor de toekomst van de bedrijventerreinen in de West-Achterhoek: De consequentie van die uitwerking zou zijn dat er sprake is van een flinke toename van bedrijventerreinen in de West-Achterhoek. Deze gedachtenlijnen staan op gespannen voet met de opvattingen van provincie Gelderland over een te grote capaciteit aan bedrijventerreinen. De West-Achterhoekse gemeenten zijn optimistischer en zien inmiddels een toenemende vraag naar bedrijfskavels. Een solide, actuele analyse van vraag en aanbod – als onderdeel van een Regionaal Programma Werklocaties (RPW)- wordt daarom voorbereid, maar de uitkomsten zullen pas eind dit jaar, begin volgend jaar bekend zijn.

Het RPW bevat een visie op de gewenste ruimtelijk-economische ontwikkeling en regionale structuur van werklocaties met een toekomstperspectief. Doetinchem geeft aan dat een van de aspecten die in het RPW aan de orde zal komen, is een mogelijk bijzondere positie van het noordelijk deel van A18 Bedrijvenpark (2de fase); specifiek bedoeld voor bedrijven met een extreem grote ruimtevraag.

Vanwege het ontbreken van een actueel RPW stelt Doetinchem dat vooralsnog moet worden uitgegaan van A18 BP (2e fase) als regulier bedrijventerrein en de marktwaarde van de grond overeen komt met de balanswaarde van € 6,7 mln. (= boekwaarde minus bestaande voorziening(en)). Mede op advies van hun accountant stellen zij daarom voor om te anticiperen op een toekomstige afwaardering. Dit houdt het volgende in:

- de 2de fase A18 Bedrijvenpark (noordelijk deel) wordt als niet meer in exploitatie opgenomen op de balans onder de balansrubricering "materiële vaste activa" en niet onder de "voorraden of te wel de grondexploitaties" tegen de balanswaarde van € 6.7 mln.
- Doetinchem treft een voorziening van € 1.9 mln. voor het gemeentelijk aandeel van een mogelijke extra afwaardering, zijn de 35% van € 5.3 mln.

Gevolgen

Met als uitgangspunt de stand per 1 januari 2017 neemt de verliesvoorziening voor het noordelijk en het zuidelijk deel ingevolge actualisatie in 2017 iets af tot € 1.622.111. Voor het noordelijk deel (fase 2) bedraagt het aandeel in de voorziening voor Oude IJsselstreek € 1.233.278 en voor Zuid (fase 1) € 388.833. Per saldo een vermindering van € 30.503.

Verloop verliesvoorziening Samenwerking WA (aandeel Oude IJsselstreek)	Balans-waarde VVZ 01-01-2017	Toevoeging	Onttrekking	Balans-waarde VVZ 31-12-2017	Vrijval
BP A18 Zuid (fase 1)	354.605	34.228		388.833	
BP A18 Noord (fase 2)	1.298.009		64.731	1.233.278	
Totaal	1.652.614	34.228	64.731	1.622.111	30.503

Het berekende risico voor het zuidelijk deel (fase 1) wordt door Doetinchem becijferd op € 2.23 miljoen. Ons aandeel daarin bedraagt 20 % ofwel € 446.000.

Zoals al vermeld zal Doetinchem in verband met het waarderen van het noordelijk deel (fase 2) de bijdrage van de gemeente Oude IJsselstreek verwachten van € 1.233.278. Het verschil tussen deze reeds getroffen verliesvoorziening voor het noordelijk deel en mogelijke extra afwaardering, voor het bedrag van € 1.066.988, wordt thans als risico opgenomen met de kans dat dit zich voor 50 % zal kunnen voordoen. Er ligt namelijk een motie van de gemeenteraad van Oude IJsselstreek van 22 februari 2018 om vooralsnog geen medewerking te verlenen aan de afwikkeling van deze (af)boeking. Onderzocht zal worden in hoeverre deze (af)boeking op deze wijze en eenzijdig, in de samenwerking op rekening technische als ook juridische bezwaren stuit.

Onderstaande risico-overzicht geeft cijfermatig het verloop van de risico's vanuit dit standpunt.

Verloop Risico's Samenwerking WA (aandeel OY)	Risico's 2017	Toename	Afname	Risico's 2017	Risicoprofiel	Risico's 31-12-2017
BP A18 Zuid (fase 1)	446.000			446.000	gewogen	446.000
BP A18 Noord (fase 2)	502.000	564.988		1.066.988	50 %	533.494
Totaal	948.000	564.988		1.512.988		979.494

Financiële gevolgen Woningbouwplanning Oude IJsselstreek (regionale woonagenda)

In 2015 heeft de gemeente Oude IJsselstreek de regionale woonagenda 2015-2025 vastgesteld. De regionale woonagenda volgt hiermee de regionale woonvisie Achterhoek 2010-2020 op. De regionale woonvisie 2010-2020 bracht een opgave voor de gemeente Oude IJsselstreek mee om haar plancapaciteit terug te brengen. In de regionale woonagenda is de plancapaciteit nog eens met 10 % extra naar beneden bijgesteld. Dat is niet alleen een kwantitatieve maar ook een kwalitatieve opgave. De nog toe te voegen woningen moeten een zo goed mogelijke aanvulling zijn op de bestaande voorraad. Dat vraagt om een zorgvuldige prioritering van projecten. Met de eind 2016 vastgestelde beleidsnotitie Woningbouwplanning Oude IJsselstreek geeft de gemeente invulling aan deze opgave. De overcapaciteit aan woningbouwplanning wordt daarmee aangepakt.

Uit een financiële analyse 2016 is gebleken dat de gemeente Oude IJsselstreek rekening moest houden met de financiële gevolgen van € 2.1 miljoen voor haar grondexploitaties. Hiervoor is in 2015 een verliesvoorziening getroffen. In 2016 is de verliesvoorziening terug gebracht naar € 1.121.000. In 2017 is als gevolg van uitvoering van enkele plannen en geactualiseerde grondexploitaties de verliesvoorziening verder terug gebracht tot € 604.494.

Daarnaast brengt het terugbrengen van de plancapaciteit als gevolg van de vastgestelde beleidsnotitie risico's met zich mee. Om risico's voor eventuele (plan)schadeclaims zo veel mogelijk te voorkomen wordt dan ook ingezet op het creëren van 'voorzienbaarheid'.

Verloop verliesvoorzieningen

In het boekjaar 2017 hebben diverse mutaties binnen bestaande voorzieningen plaatsgevonden en is een de verliesvoorziening voor bedrijventerreinen geactualiseerd. Het verloop van alle voorzieningen staat weergegeven in onderstaande tabel.

Verloop verliesvoorzieningen	Balans-waarde 01-01-2017	Vorming/toev. voorzieningen (onttrekking alg. reserve)	Inzet / ont- trekking	Vrijval (toevoeging alg. reserve)	Balans- Waarde 31-12-2017
VVZ herziening Woningbouwplanning	1.121.000		-22.190	-494.316	604.494
VVZ bedrijventerreinen O IJ	3.269.285			-1.916.463	1.352.822
VVZ Samenwerking WA A18 BP	1.652.614	34.228	-64.731	-30.503	1.622.111
Totaal	6.042.899	34.228	-86.921	-2.441.282	3.579.427

Risico's

Inleiding

Grondexploitaties zijn ramingen van het financiële verloop van ruimtelijke projecten, zoals woningbouwprojecten, bedrijventerreinen en herstructureringsplannen. Grondexploitaties hebben vaak een langere looptijd. Gedurende deze looptijd kunnen allerlei veranderingen plaatsvinden die zowel positief als negatief kunnen uitpakken voor het financiële resultaat van de exploitatie. De veranderingen die op kunnen treden, kunnen van velerlei aard zijn. De inflatie kan oplopen, de rente kan veranderen, er kunnen zich omstandigheden voordoen die niet waren voorzien, zoals een financiële en economische crisis. Een grondexploitatie is dan ook niet alleen een raming, maar bovenal een dynamisch proces.

De paragraaf grondbeleid in de jaarrekening geeft de stand van zaken per 31 december van het betreffende jaar, alsmede de verwachte financiële uitkomst bij het beëindigen van de exploitatie in het eindjaar op Netto Contante Waarde (NCW). Zekere risico's, zowel positief als negatief, zijn voor zover mogelijk in de exploitatieberekeningen meegenomen. Er kunnen zich echter ook onzekere gebeurtenissen voordoen.

Met behulp van een risicomodel worden zowel mogelijke positieve als negatieve ontwikkelingen financieel vertaald. Voor alle lopende grondexploitaties (in de jaarrekening opgenomen als "gronden in exploitatie") is met behulp van het risicomodel berekend wat het financiële resultaat wordt wanneer de veronderstelde gebeurtenissen zich zouden voordoen.

In deze rapportage wordt beschreven welke set van gebeurtenissen is gehanteerd en wat de financiële uitkomsten daarvan zijn. Basis voor de berekeningen zijn de geactualiseerde grondexploitaties.

Uitgangspunten

Vertrekpunt voor de berekeningen zijn de huidige grondexploitaties zoals opgenomen in de jaarrekening 2017. Uitgangspunten zijn het begrote resultaat, de gehanteerde parameters, de looptijd van de exploitaties en de kosten en opbrengsten die nog gerealiseerd moeten worden.

- **Begroot resultaat grondexploitaties**

Uitgangspunt voor de berekeningen zijn de begrotingen van de grondexploitaties, zoals gepresenteerd in deze jaarrekening.

- **Kosten en opbrengsten nog te maken.**

In de grondexploitaties zijn de totaal nog te maken kosten geraamd op € 2,36 miljoen (te vermeerderen met de kostenstijging van € 0,08 miljoen en de rente van € 1,5 miljoen). De nog te realiseren opbrengsten zijn geraamd op € 15,04 miljoen. In de risicoanalyse wordt berekend hoe kosten en opbrengsten zich kunnen ontwikkelen op basis van de veronderstelde onzekere gebeurtenissen.

- **Parameters**

In de grondexploitaties wordt gerekend met de volgende parameters:

- Kostenstijging 2,5% per jaar
- Opbrengstenstijging 0,0 % per jaar
- Rente 2,5% per jaar

In de risicoanalyse worden bandbreedtes geformuleerd. Daarmee kan uitgerekend worden wat het resultaat van de grondexploitaties is wanneer de parameters zich de komende jaren wijzigen.

- **Looptijd van de grondexploitaties**

Elke grondexploitatie kent een bepaalde looptijd. Dat wil zeggen het aantal jaren dat nog nodig is om alle geraamde kosten en geraamde opbrengsten te realiseren. In de risicoanalyse wordt berekend wat de invloed op de resultaten is, wanneer de geraamde looptijd, door bijvoorbeeld planvertraging, verlengd moet worden.

Risico's in de berekening

De volgende algemene risico's zijn benoemd en toegepast op alle grondexploitaties in de risicoanalyse. Deze risico's hebben dus invloed op alle grondexploitaties.

- **Kostenstijging**

In de grondexploitatie wordt gerekend met een kostenstijging van 2,5 % per jaar. Voor de grondexploitaties met een korte looptijd is het risico van verdere kostenstijging geschat als een "positief" risico, dit wil zeggen dat wordt geschat dat de kans groot is dat er geen of beperkt sprake is van een verdere kostenstijging, lager dan geraamd in de grondexploitaties.

- **Opbrengstenstijging**

In de grondexploitaties is rekening gehouden met een opbrengstenstijging van 0,0 % per jaar. Een stabilisatie van de uitgifteprijs is nog steeds op zijn plaats. In de risicoanalyse is er vanuit gegaan dat de komende jaren geen opbrengstenstijging gerealiseerd kan worden. Het risico op eventuele minderopbrengsten is meegenomen onder grondopbrengsten.

- **Rente**

In de grondexploitaties wordt een rekenrente van 2,5 % rente per jaar gehanteerd dat wordt toegerekend aan het vreemd vermogen. Dit is nagenoeg gelijk aan de omslagrente zoals deze de afgelopen jaren is toegerekend aan de grondexploitaties. De rente van 2,5 % per jaar in de grondexploitaties wordt daarom als reëel geschat. Op de middellange termijn (< 5 jaar) wordt geen aanzienlijke toe- of afname van de rente verwacht. Mogelijk kan zich dit op de lange termijn (> 5 jaar) wel voordoen, in de risicoanalyse is daarom rekening gehouden met een bandbreedte van een half procentpunt.

- **Fasering**

Alle grondexploitaties zijn (recent) herzien of geactualiseerd. De fasering in deze complexen wordt als reëel geschat. Desalniettemin wordt rekening gehouden met een minimale constante uitgifte, m.n. voor complexen met een langere looptijd zoals voor de bedrijventerreinen is dit moeilijk in te schatten. Derhalve is rekening gehouden dat de looptijd in een aantal complexen toch verder op kan schuiven. Afhankelijk van de huidige looptijd is een bandbreedte van 20 % tot 60 % opgenomen. Concreet betekent dit dat wanneer een grondexploitatie een looptijd heeft van 10 jaar (120 maanden), en wordt uit gefaseerd met 20 %, de looptijd wordt verlengd met 24 maanden, ofwel 2 jaar. Dit resulteert meestal in extra rentekosten (en toenemende kostenstijging) waardoor het projectresultaat verslechtert.

- **Grondopbrengsten**

Zoals gezegd zijn de grondexploitaties (recent) herzien. Dit betekent dat mag worden verondersteld dat de geraamde grondopbrengsten marktconform zijn. Voor grondexploitatie met nog een korte looptijd (1 tot 2 jaar) wordt dan ook geen verandering in de grondopbrengst verwacht. Voor de bedrijfstreinen zijn onlangs taxaties uitgevoerd voor de te hanteren grondprijs. De taxaties geven een bandbreedte. In de risicoanalyse wordt rekening gehouden met uitgifteprijs voor bedrijfstreinen aan de bovenkant van de bandbreedte. In de risico berekening is daar rekening mee gehouden.

- **Specifieke risico's**

Voor elke grondexploitatie is nagegaan of hierin nog specifieke risico's zitten. Dit komt slechts in een enkel complex voor.

Resultaat risico berekeningen

Op basis van bovenbeschreven risico's is van alle grondexploitaties een risico analyse gemaakt.

Voor het bepalen van het weerstandsvermogen wordt binnen de grondexploitatie rekening gehouden met een gemiddeld risico (gebaseerd op een gemiddelde van best en worst-case scenario) dat wil in dit geval zeggen dat de invloed van positieve als op negatieve gebeurtenissen even groot is. In dit scenario wordt er vanuit gegaan dat niet alle risico's zich volledig en tegelijk voordoen, maar is een gemiddelde uitkomst berekend. Aangezien er in de risico's nauwelijks positieve gebeurtenissen zijn opgenomen, verslechteren nagenoeg alle grondexploitaties ook in dit scenario. Dit met de kanttekening dat door herziening of actualisering van de grondcomplexen en de daarvoor getroffen voorzieningen het risico is afgenomen.

Risico scenario

In het gemiddeld risico scenario is het totale verwachte eindresultaat van alle exploitaties per saldo € 3.6 miljoen negatief. In onderstaande tabel zijn per exploitatie de uitkomsten van het gemiddeld risico scenario weergegeven. Het merendeel van de risico's is afgenomen door verkoop van bouwkavels en de verwachte verbetering van de exploitatie van bedrijventerreinen. Zij nemen alleen al bij een gemiddeld risico een bedrag van ruim € 1.9 miljoen voor hun rekening.

Bij het bepalen van de risico's is rekening gehouden met marktrisico's zoals een langere uitgifteduur als ook een risico van prijsreductie, tot maximaal 15 % lagere opbrengsten.

Voor de in de exploitatiebegrotingen berekende nadelige eindresultaten is een voorziening getroffen, deels apart voor de bedrijventerreinen en voor woningbouw opgenomen in de Verliesvoorziening Woningbouwplanning gemeente Oude IJsselstreek.

Risicoanalyse grondexploitaties					
Project	Berekend risico neutraal resultaat voordelig	Berekend risico neutraal resultaat nadelig	Getroffen Verliesvoorziening	Resterend Risico 31-12-2017	Resterend Risico 31-12-2016
De Rieze Ulft (V en VI)		896.070	552.055	344.015	511.874
Hutten-Noord Ulft		219.053	196.355	22.698	427.415
Centrumplan Ulft		1.252.881		1.252.881	1.252.174
Slawijkseweg Netterden	-22.214			-22.214	1.668
Hofskamp-Oost II Varsseveld		1.034.176	800.767	233.409	927.153
Eskopje Varsseveld	-11.918			-11.918	-21.495
Essenkamp Varsseveld (afgesloten)					-38.054
Kromkamp Sinderen		278.923	273.358	5.565	7.417
Bomenbuurt Ulft	-2.908			-2.908	-8.079
V/d Pavert Varsselder (afgesloten)					-322.983
Totaal verlieslatend		3.681.103	1.822.534	1.858.569	3.124.323
Totaal winstgevend	-37.040			-37.040	-390.611
Saldo (Nadelig)		3.644.063		1.821.529	2.733.712

Het totaal resterend risico van alle grondexploitaties bedroeg in 2016 ruim € 2,7 miljoen negatief (NCW). In het gemiddeld risico scenario verbetert dit resultaat zich in 2017 tot het risico van een negatief resultaat van ruim € 1,8 miljoen. Waarbij de kanttekening gemaakt wordt dat dit afnemende risico te wijten is aan de (verwachte) verkopen van bouwterreinen voor woningbouw en bedrijven. Voor het bepalen van de weerstandscapaciteit wordt met het totaal van dit afgenomen risico rekening gehouden.

BBV voorschriften (wijziging te hanteren rentepercentage)

Vanaf 2016 geldt dat voorzieningen die via de methode van netto contante waarde worden gewaardeerd, tegen het percentage van de disconteringsvoet moeten plaatsvinden. In de Begroting- en rekeningvoorschriften (BBV) is bepaald dat de disconteringsvoet voor grondexploitaties voor 2016 2 % bedraagt, hierop heeft nog geen wijziging plaatsgevonden. Dit percentage wordt gehanteerd voor het bepalen van de hoogte van de risico's op netto contante waarde (NCW) zoals voorgeschreven.

De rekenrente, ook wel omslagrente genoemd, bedraagt 2,5 %. Dit rentepercentage wordt gebruikt voor het bepalen van de hoogte van de aan de algemene dienst jaarlijks te vergoeden rente, berekent over de boekwaarde van de grondcomplexen.

Risico's totaal

Bij de weerstandscapaciteit dient rekening gehouden te worden met een totaal (gemiddeld) risico op de grondexploitatie van ruim € 1.8 miljoen. De afname van dit risico is met name te wijten aan de sinds 2017 toegenomen grondverkopen, grotendeels door de uitgifte van bedrijfskavels. Naast de grondexploitatie zijn de risico's door woningbouwreductie in gevolge de Woningbouwplanning Oude IJsselstreek (regionale woonagenda) vooralsnog geschat op een bedrag van € 940.000,-. Tot slot dient nog rekening gehouden te worden met risico's vanuit de deelname in de ontwikkeling van het regionaal en euregionaal bedrijvenpark ten bedrage van € 979.474. E.e.a. is toegelicht onder "Regionaal bedrijventerrein A18 Bedrijvenpark en Euregionaal Bedrijventerrein DocksNLD". Het totaal aan risico's komt daarmee op ruim € 3.7 miljoen. Onderstaande tabel geeft een overzicht van het totaal van alle risico's.

<i>Resterende risico's</i>			
Regionaal bedrijfstreinen (RBT/EBT)	979.494	gewogen risico	979.494
Risico's Woningbouwplanning O IJ (reg. Woonagenda)	1.880.000	50%	940.000
Resterende risico's grondexploitatie (o.a. bedrijfstreinen)	1.821.529	gewogen risico	1.821.529
<i>Gevolgen weerstandsvermogen</i>			3.741.023

De risico's binnen de paragraaf grondbeleid hebben invloed op het weerstandsvermogen van de gemeente. Hiervoor wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen.

2.6 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen gaat over de vraag in hoeverre de gemeente middelen kan vrijmaken om grote tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid direct veranderd moet worden. Het gaat dus om de robuustheid van de begroting. Hierbij wordt een relatie gelegd tussen de financiële risico's en de middelen waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om risico's af te dekken (weerstandscapaciteit).

Hoe hoog het weerstandsvermogen zou moeten zijn, is niet exact aan te geven. De omvang is afhankelijk van de financiële risico's die de gemeente loopt en de kans dat de risico's daadwerkelijk effectief worden. Vanuit het provinciaal toezicht zijn formeel geen directe normen voor het weerstandsvermogen; wel geeft de Provincie richting door bandbreedtes aan te geven bij de kengetallen, voortvloeiend uit de wijzigingen in de BBV.

Beleid

Beleidsuitgangspunten:

- a. Gemeente Oude IJsselstreek gebruikt in eerste instantie incidentele weerstandscapaciteit om zowel incidentele als structurele tegenvallers te dekken;
- b. Mochten zich gedurende een jaar structurele tegenvallers voordoen, zonder dat daar meevallers tegenover staan, dan zullen deze eerst incidenteel worden afgedekt middels de incidentele weerstandscapaciteit;
- c. Voor structurele tegenvallers wordt bij de eerstvolgende begroting dekking gezocht;
- d. Het weerstandsvermogen wordt zoveel mogelijk in tact gelaten en er wordt terughoudend opgetreden bij de beschikking over de algemene reserve. Dit omdat niet alle risico's voldoende gekwantificeerd kunnen worden. Om een goed beeld te houden op de risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit worden deze minimaal tweemaal per jaar (bij de programmabegroting en de jaarrekening) geïnventariseerd;
- e. De post onvoorzien wordt alleen gebruikt voor eenmalige tegenvallers; deze tegenvallers dienen te voldoen aan de volgende criteria: Onuitstelbaar, Onvoorzienbaar en Onvermijdbaar. Structurele knelpunten dienen op structurele wijze te worden opgelost;
- f. De algemene reserve wordt volledig meegerekend bij de bepaling van de weerstandscapaciteit.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de relatie weer tussen de weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd. De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet-begrote kosten te dekken. De risico's zijn alle voorzienbare risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie.

Weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit geeft de mate aan waarin de gemeente zelf in staat is om niet-begrote kosten te dekken uit structurele middelen, zonder direct het bestaande beleid te moeten aanpassen/te bezuinigen. Hierbij kan gedacht worden aan de mogelijkheden die er zijn tot het verhogen van de inkomsten (bijvoorbeeld via belastingverhoging). Bij de incidentele weerstandscapaciteit gaat het om de aanwezigheid van vrij besteedbare middelen die eenmalig kunnen worden ingezet. In onderstaande tabel is een vergelijkend overzicht gegeven van de geprognosticeerde weerstandscapaciteit per begin/einde van het boekjaar. De bestanddelen bestemmingsreserves en niet benutte belastingcapaciteit nemen we niet mee.

Weerstandscapaciteit (bedragen x1.000)	Bedrag
a. Begrotingsruimte (post onvoorzien)	99
b. Algemene reserves, inclusief rekeningresultaat	19.562
c. Stille reserves	1.000
Totaal weerstandscapaciteit per 31-12-2015	20.661

Toelichting

A. Begrotingsruimte

Voor de dekking van niet voorziene uitgaven is in de begroting een structureel bedrag van € 2,50 per inwoner, ofwel een totaalbedrag van € 99.000 opgenomen.

B. Algemene reserve

Algemene reserve (x 1.000)	Werkelijke stand 1-1-2017	Werkelijke stand 31-12-2017
Algemene reserve Na rekeningresultaat	15.808	19.562

C. Stille reserves

Een stille reserve is het verschil tussen de hogere directe opbrengstwaarde bij verkoop en de boekwaarde van de diverse activa zoals ze op de balans staan. De mogelijke meeropbrengsten bij verkoop kunnen voor andere doelen worden aangewend. Dit geldt alleen voor bezittingen die direct verhandelbaar of verkoopbaar zijn. Bijvoorbeeld panden en objecten, maar ook bos-en landbouwgronden die niet of met een lagere boekwaarde op de balans staan. Bij de berekening van de weerstandscapaciteit wordt rekening gehouden met 50% van het verschil tussen de boekwaarde en de actuele WOZ-waarde. We nemen voor de weerstandscapaciteit het bedrag van € 1.000.000.

Risico's

Door de risico's in beeld te brengen, kunnen we het benodigd weerstandsvermogen bepalen. Voor elk risico wordt beoordeeld of het risico kan worden vermeden, verminderd, overgedragen of geaccepteerd. Daarbij wordt een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet en het bedrag ten hoogte van de maximale risico. In totaal is het risico voor Oude IJsselstreek berekend op € 5.399.000.

De belangrijkste risico's voor Oude IJsselstreek (x 1.000) :

Risico's (x1.000)	Mate inschatbaarheid	Beheersing	Financieel gevolg	Risico
a. Aansprakelijkheid/eigendommen/Bedrijfsvoering				
Schadeclaims	Slecht	Verminderen	200	10
Eigendommen	Slecht	Verminderen	450	45
Bedrijfsvoering	Slecht	Accepteren	800	160
b. Financiële risico's				
Bestuursdwang/proceskosten	Slecht	Verminderen	300	105
c. Grondexploitatie				
Zie paragraaf grondbeleid	Redelijk	Accepteren	4.681	3.741
d. Verbonden partijen				
Zie paragraaf verbonden	Goed	Verminderen	5.234	262
e. Open eind regelingen				
Open eind regelingen	Slecht	Verminderen	600	120
f. Garant en borgstellingen				
Garant- en borgstellingen	Redelijk	Accepteren	86.621	866
g. Overige (externe) factoren				
Overige factoren	Slecht	Verminderen	900	90
Totaal			99.786	5.399

Toelichting categorieën

a. Aansprakelijkheid/ eigendommen /bedrijfsvoering

Dit betreft aansprakelijkheid voor schadeclaims vanwege onzorgvuldig, onjuist of niet tijdig handelen. Daarnaast hebben we een beperkt risico op het gebied van brand- en stormschade op gemeentelijke gebouwen. Ook hebben we risico's op de eigen percelen ten aanzien van verontreiniging. Daarnaast zijn er een aantal specifieke risico's:

- Personeelslasten/inhuur. Risico's in de bedrijfsvoering zitten onder andere in de vervanging bij langdurig zieken, ontwikkelingen in personeelslasten en verregaande juridische expertise die we mogelijk moeten inhuren.
- Eigen risicodragers wachtgeldverplichtingen bestuurders. Als de aanstelling van bestuurders, bijv. door verkiezingen wordt beëindigd, dient de gemeente (mede afhankelijk van het aantal dienstjaren en leeftijd) wachtgeld te betalen. Het gehele bedrag wat naar verwachting als wachtgeld over een aantal jaren wordt uitgekeerd, wordt in het betreffende jaar als voorziening opgenomen.
- Gemeente is pensioenverzekeraar van bestuurders. De gemeente is op basis van de Wet APPA pensioenverzekeraar van bestuurders en oud-bestuurders. Deze verplichtingen kunnen tot aan de feitelijke pensioendatum niet worden overgedragen aan een "echte" pensioenmaatschappij. Dat betekent dat leven- en renterisico volledig voor rekening komen van de gemeente.

b. Financiële risico's

Dit zijn de risico's voor bijvoorbeeld bestuursdwang (als de kosten niet te verhalen zijn op de overtreder). Ook de kosten voor bezwaar-en beroepsprocedures volgen hieronder, alsook mogelijk kosten voor claims vanuit gewijzigde wet- en regelgeving.

c. Grondexploitatie

Dit betreft de risico's die verbonden zijn aan de grondexploitatie. Voor een nadere toelichting zie paragraaf "Grondbeleid"

d. Verbonden partijen

Als deelnemer van de gemeenschappelijke regelingen is de gemeente, samen met de overige deelnemende gemeenten, financieel aansprakelijk voor eventuele tekorten bij deze verbonden partijen. Zie hiervoor de paragraaf "Verbonden partijen".

e. Open eind regelingen

De uitgaven die gemeoid zijn met open-eind regelingen zijn, zoals de naam al aangeeft, moeilijk te beïnvloeden door de gemeente. Uitgaven vinden plaats op basis van verordeningen en regelingen. De aanspraken die op de regelingen worden gedaan zijn niet te beïnvloeden door de gemeente.

In Oude IJsselstreek gaat het om de volgende regelingen:

- Exploitatiesubsidies
- Leerlingenvervoer
- Subsidies professionele organisaties

Vanuit de herijking op het subsidiebeleid zijn er plafonds ingesteld voor de verenigingssubsidies en monumentensubsidie. Hierdoor is er op deze subsidies geen risico meer. In het sociaal domein (programma 2) gaat circa € 45 miljoen om. Met het plan van maatregelen ("Voorbij de zure appel") zijn de bekende risico's voor de komende jaren meegenomen. De reserve Sociaal Domein is voor de komende jaren afdoende om de risico's af te dekken; hiervoor hoeft geen apart risico (meer) in deze paragraaf te worden opgenomen.

f. Garant/borgstellingen

Alle borg-/garantstellingen zijn in kaart gebracht. Wij hanteren 1% van het totaal als risico.

g. Overige (externe) factoren

- Economische ontwikkelingen, die buiten de invloedssfeer van de gemeente vallen
- Planschade
- Leges
- Hypotheken personeel
- Afvalscheiding. Met name de pmd (plastic, metaal, drinkkartons) is een terrein waarop de vergoedingen per ton regelmatig fluctueren. We zijn pas een jaar bezig met nieuwe wijze van inzamelen en hebben nog geen goede ervaringscijfers.
- Vennootschapsbelasting (VPB)

Berekening prognose weerstandsvormogen (x 1.000)

De verhouding tussen de aanwezige weerstandscapaciteit en benodigde weerstandscapaciteit bepaalt of het weerstandsvormogen voldoende is.

$$\text{Weerstandsvormogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{20.661}{5.399} = 3,8$$

Als signaleringswaarde hanteren we een weerstandsvormogen van minimaal 1.0. Met een weerstandsvormogen van 3,8 voldoen we ruim aan deze norm, waarmee er genoeg ruimte is om eventuele financiële tegenvallers op te vangen.

Kengetallen

Kengetallen (x 1.000)	Rekening	Begroting	Rekening
	2016	2017	2017
1a Netto schuldquote	135%	156%	127%
1b Netto schuldquote gecorrigeerd	119%	140%	117%
2 Solvabiliteitsratio	15%	13%	16%
3 Grondexploitatie	15%	17%	11%
4 Structurele exploitatieruimte	-1%	1%	1%
5 Belastingcapaciteit	98%	99%	99%
6 Weerstandsvermogen	2,3%	2,0%	3,8%

In lijn met de signaleringswaarden van de Provincie, streven we naar een oordeel 'goed'. Met de huidige kengetallen, komen we in 1 categorie (solvabiliteit) in categorie C en met de belastingcapaciteit in categorie B, waardoor we het oordeel 'matig' krijgen.

Jaarrekening 2017



Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

- De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) daarvoor geeft.
- De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten.
- Activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarden, tenzij anders vermeld.
- De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben .
- De baten en lasten worden slechts genomen zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.
- Eigen bijdrage op grond van de WMO. Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacyredenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.
- Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.
- Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de programmabegroting bekend zijn geworden.
- Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekken hebben, uitgezonderd de jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Deze lasten worden toegerekend aan de periode van uitbetaling.
- Overige grondslagen worden vermeld bij de toelichting op de diverse balansposten.

Hoofdstuk 3 Balans

BALANS			
ACTIVA	31-12-2017	31-12-2016	
Vaste activa			
Immaterieel			
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	€ 0	€ 0	
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	€ 7.288.450	€ 7.416.945	
Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	€ 113.003	€ 69.825	
Subtotaal immaterieel	€ 7.401.453	€ 7.486.769	
Materieel			
Investerings met economisch nut:			
- gronden uitgegeven in erfpacht	€ 12.256	€ 12.256	
- Investerings economisch nut, dekking via diverse heffingen:	€ 47.203.946	€ 46.015.088	
- overige investeringen met economisch nut	€ 52.228.539	€ 53.579.425	
Investerings met maatschappelijk nut < 2017	€ 36.113.856	€ 36.879.259	
Investerings met maatschappelijk nut vanaf 2017	€ 1.032.377	€ 0	
Subtotaal materieel	€ 136.590.974	€ 136.486.028	
Financieel			
Kapitaalverstrekingen aan:			
1. Deelnemingen	€ 274.955	€ 274.955	
2. Gemeenschappelijke regelingen	€ 0	€ 0	
3. Overige verbonden partijen	€ 3.750	€ 3.750	
Leningen aan:			
1. Openbare lichamen als bedoeld in art. 1 ond. A. wet Fido	€ 0	€ 0	
2. Woningbouwcorporaties	€ 0	€ 0	
3. Deelnemingen	€ 0	€ 0	
4. Overige verbonden partijen	€ 0	€ 0	
Overige langlopende leningen	€ 11.165.634	€ 15.900.683	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist > 1 jaar	€ 0	€ 0	
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier > 1 jaar	€ 0	€ 0	
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd > 1 jaar	€ 0	€ 0	
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	€ 0	€ 0	
Subtotaal financieel	€ 11.444.340	€ 16.179.388	
Totaal vaste activa	€ 155.436.767	€ 160.152.185	
Vlottende activa			
Voorraden			
Grond- en hulpstoffen gespecificeerd naar:			
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	€ 11.213.063	€ 11.451.203	
Subtotaal voorraden	€ 11.213.063	€ 11.451.203	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar			
Vorderingen op openbare lichamen	€ 1.123.708	€ 214.781	
Verstrekke kasgeldleningen aan Openbare lichamen	€ 0	€ 0	
Overige verstrekke kasgeldleningen	€ 0	€ 0	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar	€ 0	€ 0	
Rekening-courant verhoudingen met het Rijk	€ 0	€ 0	
Rekening-courant verhoudingen met niet-financiële instellingen	€ 0	€ 0	
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier < 1 jaar	€ 0	€ 0	
Overige vorderingen	€ 3.242.125	€ 2.310.639	
Overige uitzettingen	€ 0	€ 0	
Subtotaal uitzettingen	€ 4.365.832	€ 2.525.419	
Liquide middelen			
Kas- banksaldi	€ 373.169	€ 34.724	
Overlopende activa	€ 5.128.455	€ 8.236.036	
Totaal vlottende activa	€ 21.080.520	€ 22.247.383	
Totaal algemeen	€ 176.517.287	€ 182.399.568	

BALANS

PASSIVA	31-12-2017	31-12-2016
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserves	€ 17.094.177	€ 14.827.933
Bestemmingsreserves	€ 8.295.733	€ 11.230.899
Resultaat jaarrekening	€ <u>2.468.460</u>	€ <u>980.471</u>
Subtotaal eigen vermogen	€ 27.858.370	€ 27.039.303
Voorzieningen		
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	€ 7.531.364	€ 6.509.332
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	€ 0	€ 0
Door derden beklemde middelen met specifieke aanwendingsrichting	€ <u>1.106.082</u>	€ <u>825.863</u>
Subtotaal voorzieningen	€ 8.637.446	€ 7.335.195
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		
Obligatieleningen	€ 0	€ 0
Onderhandse leningen van:		
1. Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	€ 0	€ 0
2. Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	€ 116.866.971	€ 131.997.884
3. Binnenlandse bedrijven	€ 0	€ 0
4. Openbare lichamen als bedoeld in art.1 ond. A wet Fido	€ 0	€ 0
5. Overige binnenlandse sectoren	€ 0	€ 0
6. Buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige		
Waarborgsommen	€ <u>33.397</u>	€ <u>33.997</u>
Subtotaal vaste schulden	€ 116.900.368	€ 132.031.881
Totaal vaste passiva	€ 153.396.183	€ 166.406.378
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met rentetypische looptijd korter dan één jaar		
Kasgeld	€ 10.000.000	€ 0
Banksaldi	€ 8	€ 1.176.752
Overige schulden	€ <u>2.321.085</u>	€ <u>3.942.171</u>
Subtotaal netto-vlottende schulden	€ 12.321.092	€ 5.118.922
Overlopende passiva	€ 10.800.012	€ 10.874.268
Totaal vlottende passiva	€ 23.121.104	€ 15.993.190
Totaal generaal	€ 176.517.287	€ 182.399.568
Gewaarborgde geldleningen	€ 85.596.936	€ 86.641.174

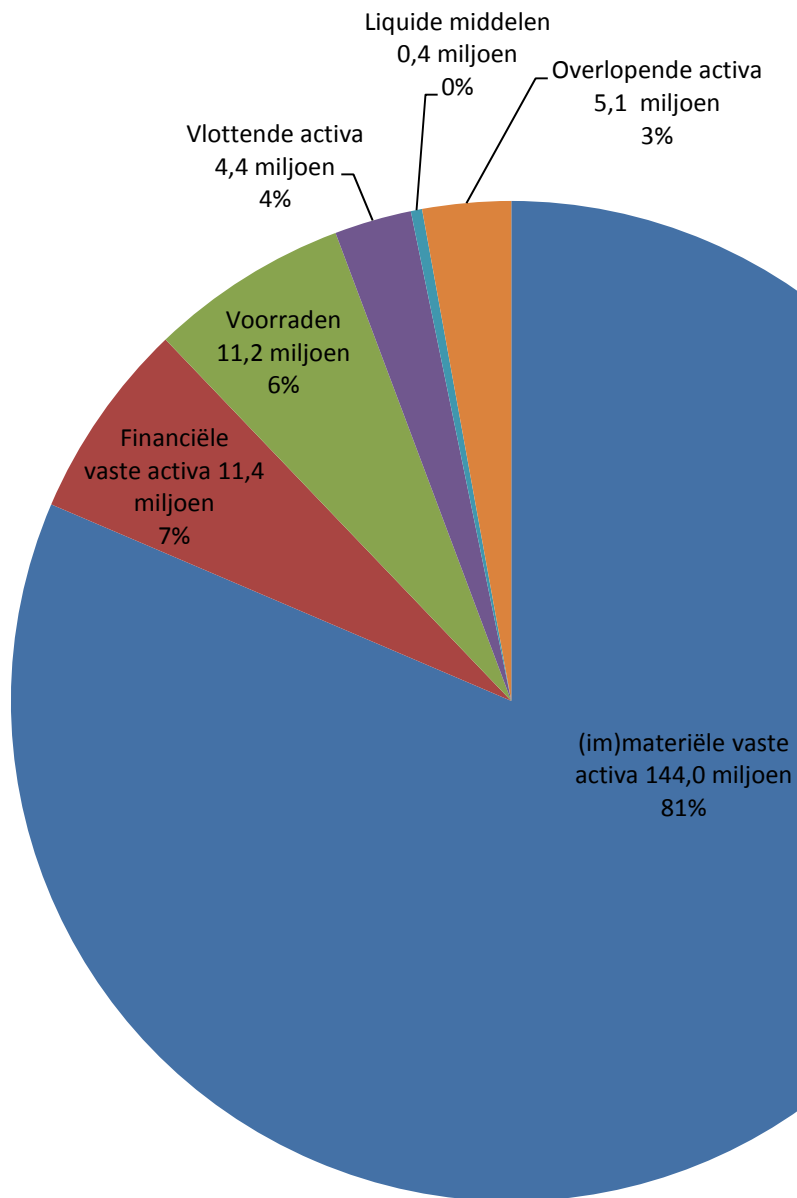
Overzicht van baten en lasten

	Raming voor wijziging 2017			Raming na wijziging 2017			Realisatie 2017		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
1 De gemeente waar het goed wonen is	10.162.888	17.766.863	7.603.975-	11.171.448	18.742.423	7.570.975-	11.251.556	20.811.054	9.559.499-
2 De leefbare gemeente (sociaal domein)	9.237.506	43.909.691	34.672.185-	10.550.478	45.046.105	34.495.627-	12.471.966	47.548.204	35.076.238-
3 De werkende gemeente	346.624	5.275.207	4.928.583-	366.624	5.285.207	4.918.583-	545.016	6.158.402	5.613.386-
4 De dienstverlenende gemeente	5.688.633	9.602.150	3.913.517-	5.733.033	10.440.150	4.707.117-	8.533.692	15.086.015	6.552.323-
6 Overhead	-	9.242.129	9.242.129-	-	10.404.229	10.404.229-	619.880	10.197.743	9.577.864-
# Algemene dekkingsmiddelen	-	2.936.955	2.936.955-	-	2.686.955	2.686.955-	-	3.205	3.205-
Grondexploitatie	-	-	-	-	-	-	8.474.983	5.297.959	3.177.024
Totaal programma's	25.435.651	88.732.995	63.297.344-	27.821.583	92.605.069	64.783.486-	41.897.093	105.102.584	63.205.490-
Algemene dekkingsmiddelen									
Algemene uitkering	55.202.363		55.202.363	55.517.902		55.517.902	55.266.166		55.266.166
Dividend	565.000		565.000	835.000		835.000	839.805		839.805
Lokale heffingen	7.700.500		7.700.500	7.838.500		7.838.500	7.846.884		7.846.884
Overig	36.785		36.785	67.385		67.385	71.704		71.704
Totaal algemene dekkingsmiddelen	63.504.648	-	63.504.648	64.258.787	-	64.258.787	64.024.558	-	64.024.558
Onvoorzien		99.015	99.015-		37.015	37.015-			
Geraamd/gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	88.940.299	88.832.010	108.289	92.080.370	92.642.084	561.714-	105.921.651	105.102.584	819.067
<i>geraamd/gerealiseerde mutaties in reserves</i>									
1 De gemeente waar het goed wonen is	100.000	285.833	185.833-	100.000	285.833	185.833-	1.250.455	285.833	964.622
2 De leefbare gemeente (sociaal domein)	275.000	-	275.000	1.032.003	-	1.032.003	937.469	553.535	383.934 #
3 De werkende gemeente	-	-	-	-	-	-	442.410	16.643	425.767
4 De dienstverlenende gemeente	287.232	519.000	231.768-	526.232	1.721.000	1.194.768-	375.812	547.542	171.730-
6 Overhead	-	-	-	-	-	-	-	-	-
grondexploitatie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
# Algemene dekkingsmiddelen	46.800	-	46.800	1.009.800	-	1.009.800	46.800	-	46.800
Totaal reservemutaties	709.032	804.833	95.801-	2.668.035	2.006.833	661.202	3.052.946	1.403.553	1.649.393
Geraamd/gerealiseerd resultaat	89.649.331	89.636.843	12.488	94.748.405	94.648.917	99.488	108.974.597	106.506.137	2.468.460 #

er volgt nog een aanvullende onttrekking uit de reserve
 Sociaal Domein á € 480.000, conform raadsvoorstel

Hoofdstuk 4 Toelichting op de balans

Activa



4.1 Vaste Activa

De vaste activa bestaan uit de bezittingen van de gemeente die zijn langdurig gebruikt voor haar bedrijfsvoering. Deze bestaan uit:

- a. (Im)materiële vaste activa en
- b. Financiële vaste activa

a. (Im)materiële vaste activa	2017	2016
Totaal per 31 december	143.992.428	143.972.797

- Immateriële vaste activa (IVA) betreft vaste activa die zien stoffelijk van aard zijn en tevens niet onder de financiële vaste activa worden begrepen.
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in maximaal 5 jaar afgeschreven.
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd en gewaardeerd conform verstrekte bijdrage.
 - Er is een daadwerkelijke verplichting tot het verrichten van de investeringen door een derde.
 - Indien de derde in gebreke zal de bijdrage teruggevorderd worden.
 - Op bijdragen in de activa van derden wordt afgeschreven als ware het onze eigendommen.
- Materiële vaste activa (MVA) zijn stoffelijk van aard.
- Conform artikel 59 van de BBV worden materiële vaste activa worden onderverdeeld in investeringen met een maatschappelijk en economisch nut (investeringen die leiden of bijdragen aan verwerven van inkomsten). Investeringen waarvoor een heffing wordt geheven worden afzonderlijk gepresenteerd.
- In erfpacht gegeven gronden worden gewaardeerd tegen uitgifteprijs.
- Investeringen met economisch nut zijn gewaardeerd ten verkrijging- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht. Op het saldo wordt afgeschreven.
- Op de balans moet een uitsplitsing worden aangebracht tussen investeringen met maatschappelijk nut die vanaf 2017 worden geactiveerd en alle investeringen die voor 2017 zijn geactiveerd.
- Investeringen met maatschappelijk nut zijn gewaardeerd ten verkrijging- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen mogen in mindering worden gebracht. Op het saldo wordt afgeschreven.
- Alleen op investeringen met een maatschappelijk nut die voor 2017 zijn geactiveerd is vervroegd afschrijven nog toegestaan. Ook mogen reserves op die investeringen nog in mindering worden gebracht.
- Op activa wordt voor het eerst afgeschreven in het jaar volgend op de jaar waarin het actief gereed is gekomen.
- Activa met een verkrijgprijs minder dan € 10.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen
- We schrijven alle activa lineair af.
- Wanneer bij uitzondering wordt gekozen voor een annuïteiten benadering wordt hier separaat een besluit over genomen.
- Bij een gecombineerde investering wordt gekeken naar een reële afschrijvingstermijn voor het hele project, waarbij onderstaande tabel als leidraad wordt gehanteerd.
 - Bij de kredietaanvraag wordt al een verdeling qua BBV labeling gemaakt en wordt een onderverdeling gemaakt in economisch en maatschappelijk nut. Dit kan nog worden herzien op basis van nacalculatie als het project gereed is.

Overzicht van investeringen in 2017 boven de € 5.000

Immateriële vaste activa	Investering/bijdragen, locatie en eventuele cofinanciering
Kosten van onderzoeken en ontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek Varsseveld 2020 • Onderzoek voortgezet onderwijs
Bijdragen aan activa van derden	<ul style="list-style-type: none"> • Bijdragen ten behoeve van Buurtschapshuis, Heelweg
Materiële vaste activa met economisch nut	Investering, locatie en eventuele cofinanciering
In erfpacht gegeven gronden	<ul style="list-style-type: none"> • Geen mutaties
Gronden en terreinen	<ul style="list-style-type: none"> • Gronddepot Ettenseweg, Ulft
Bedrijfsgebouwen	<ul style="list-style-type: none"> • Nieuwbouw sporthal IJsselweide, Gendringen
Grond, weg en waterbouwkundige werken	<ul style="list-style-type: none"> • Geen mutaties
Vervoermiddelen	<ul style="list-style-type: none"> • Mecalac mobiele graafmachine
Machines apparaten en installaties	<ul style="list-style-type: none"> • Aanpassingen klimaatsysteem gemeentehuis, Gendringen • Vervanging diverse software • Vervanging diverse speeltoestellen
Overige materiële vaste activa	<ul style="list-style-type: none"> • Geen mutaties
Activa Eco. nut binnen de riool- en afvalstoffenheffing	Investering, locatie en cofinanciering
Riolering – dekking middels rioolheffing	<ul style="list-style-type: none"> • Riool Kempermansstraat, Ulft • Riool Vogelbuurt, Ulft • Riool Debbeshoek, Ulft • Riool Slegstraat, Ulft • Riool Delweg, Ulft • Riool Akkermansweide, Terborg • Riool Looiersweg, Terborg • Riool Walstraat, Terborg • Riool Vulcaanstraat, Terborg • Riool Varsseveldseweg, Terborg • Riool Haverstraat, Varsseveld • Riool Charlotte de Bourbonstraat, Varsseveld • Riool Sinderenseweg, Sinderen • Riool Alberdingk Thijmstraat, Gendringen • Riool Tollensstraat, Gendringen • Riool Hoofdstraat, Varsselder • Riool Klompendijk, Etten • Renovatie drukriool Buitengebied • Vervanging diverse mechanische onderdelen
Afval – dekking middels afvalstoffenheffing	<ul style="list-style-type: none"> • Nieuw containersysteem VANG
Materiële vaste activa met maatschappelijk nut, geactiveerd voor 2017.	Investering, locatie en cofinanciering
Grond, weg en waterbouwkundige werken	<ul style="list-style-type: none"> • Openbare ruimte sportpark IJsselweide, Gendringen • Aanleg atletiekbaan IJsselweide, Gendringen - Bijdrage Provincie Gelderland • Reconstructie Alberdingk Thijmstraat, Gendringen • Aanleg recreatieve paden Engebergen, Voorst • Reconstructie Oversluis, Ulft • Reconstructie Kempermanstraat, Ulft • Reconstructie Debbeshoek, Ulft • Reconstructie Delweg, Ulft • Herstructurering Vogelbuurt, Ulft • Verkeerscirculatieplan centrum Ulft

	<ul style="list-style-type: none"> • Reconstructie Hoofdstraat, Varsselder • Centrumplan Silvolde • Reconstructie Haverstraat, Varsseveld • Reconstructie Klompendijk, Etten • Reconstructie Boeckhorststraat, Terborg • Reconstructie Silvoldeweg, Terborg • Herinrichting terrein de Vlieger, Terborg • Herstructurering Akkermansweide -Bijdrage Provincie Gelderland • Reconstructie Zwanenburgdijk, Megchelen • Beveiliging spoorwegovergangen Masselinklaan, Sinderen
Machines apparaten en installaties	<ul style="list-style-type: none"> • Geen mutaties
Overige materiële vaste activa	<ul style="list-style-type: none"> • Project visie op Staal • Uitvoeren landschapsbeleidsplan OMD -Bijdrage Provincie Gelderland
Materiële vaste activa met maatschappelijk nut, geactiveerd vanaf 2017	Investing, locatie en cofinanciering
Grond, weg en waterbouwkundige werken	<ul style="list-style-type: none"> • Reconstructie Tollenstraat, Gendringen • Herstructurering Vogelbuurt, Uift • Reconstructie Kerkstraat, Uift • Verkeerscirculatieplan centrum Uift • Reconstructie Sinderenseweg, Sinderen • Reconstructie Aaltenseweg, Sinderen • Aanleg Rotonde Munstermanstraat N818, Silvolde • Reconstructie Broerdijk, Megchelen • Reconstructie Zwanenburgdijk, Megchelen • Reconstructie Charlotte de Bourbonstraat, Varsseveld • Reconstructie Drevelseweg, Netterden
Machine apparaten en installaties	<ul style="list-style-type: none"> • Geen mutaties
Overige materiële vaste activa	<ul style="list-style-type: none"> • Geen mutaties

Verloop IVA en MVA	Boekwaarde 01-01-2017	Investing	Des- Investing *	Afschrijving	Duurzame Waarde vermindering	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2017
Immateriële vaste activa							
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	69.825	43.179	0	0	0	0	113.003
Bijdragen in activa van derden	7.416.945	152.641	0	281.136	0	0	7.288.450
Subtotaal IVA	7.486.770	195.820	0	281.136	0	0	7.401.453
MVA economisch nut zonder heffing							
In erfpacht gegeven gronden	12.256	0	0	0	0	0	12.256
Gronden en terreinen	9.104.321	101.918	0	24.534	0	0	9.181.705
Bedrijfsgebouwen	40.043.228	345.203	146.208	1.248.632		25.568	38.968.023
Grond-, weg- en waterbouwk. werk	71.543	0	0	7.403	0	0	64.139
Vervoermiddelen	275.944	151.134	0	73.395	0	9.337	344.347
Machines, apparaten en installaties	1.510.472	112.939	0	210.711	0	0	1.412.700
Overige materiële vaste activa	2.573.917	58.343	0	374.636	0	0	2.257.625
MVA economisch nut met heffing							
Riolering (grond-weg-waterbouw)	43.272.413	2.401.815	0	1.420.388	0	0	44.253.840
Afval (gronden en terreinen)	450.837	0	0	0	0	0	450.837
Afval (overige materële vaste act.)	2.291.838	251.042	0	43.611	0	0	2.499.269
Sub. MVA economisch nut	99.606.769	3.422.394	146.208	3.403.310	0	34.905	99.444.741
MVA maatschappelijk nut geactiveerd < 2017							
Grond-, weg- en waterbouwk. werk	32.914.760	2.564.107	0	2.907.806	0	76.482	32.494.580
Machines, apparaten en installaties	286.172	0	0	28.709	0	0	257.464
Overige materiële vaste activa	3.678.326	71.456	0	367.575	0	20.395	3.361.813
MVA maatschappelijk nut geactiveerd vanaf 2017							
Grond-, weg- en waterbouwk. werk	0	1.190.535	0	0	0	158.158	1.032.377
Sub. MVA maatschappelijk nut	36.879.258	3.826.098	0	3.304.090	0	255.035	37.146.234
Totaal IVA en MVA	143.972.797	7.444.312	146.208	6.988.536	0	289.940	143.992.428

*In 2017 zijn 2 panden verkocht waar nog een boekwaarde op zat. De desinvestering bedraagt voor:

Zwembad de Blenk, Ulft € 4.993

Kwaksmölle, Varsseveld € 141.215

Jaarstukken 2017 (15 mei 2017)

Algemene afschrijvingstabel

Investerings met een economisch nut		termijn
Duurzame bedrijfsmiddelen		
<ul style="list-style-type: none"> ICT hard en software 		3
<ul style="list-style-type: none"> ICT telecommunicatieapparatuur en infrastructuur 		5
<ul style="list-style-type: none"> Kantoorinrichting en meubilair 		10
<ul style="list-style-type: none"> Kantoormachines 		5
<ul style="list-style-type: none"> Gereedschappen, instrumenten en kleine werktuigen 		5
Riolering (op basis van gemiddelde levensduur conform gemeentelijke rioleringsplan 2012-2017)		
<ul style="list-style-type: none"> Riolering, bergbezinkvoorzieningen en IBA's (individuele behandeling afvalwater) 		40
<ul style="list-style-type: none"> Herbestrating na rioleringswerken 		20
Terreinen en en gronden		
<ul style="list-style-type: none"> Verwerving gronden 		NIET
Tractiemiddelen (op basis van gemiddelde economische levensduur tractiemiddelen)		
<ul style="list-style-type: none"> Tractoren, vrachtwagens, bestelautos's, pick-up, zoutstrooiers en overige machines en werktuigen 		8
Afvalinzameling		
<ul style="list-style-type: none"> Ondergrondse containers 		20
<ul style="list-style-type: none"> Plastic inzamelingcontainers (mini) 		15
Gebouwen en (sport) accommodaties		
<ul style="list-style-type: none"> Nieuwbouw, bouwkundige aanpassingen en uitbreidingen 		40
<ul style="list-style-type: none"> Nieuwbouw van tijdelijke gebouwen 		10
<ul style="list-style-type: none"> Renovatie en restauratie 		20
<ul style="list-style-type: none"> Technische installaties 		15
<ul style="list-style-type: none"> Hekwerken en terreinafrastering 		10
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut		termijn
Openbaar groen		
<ul style="list-style-type: none"> Duurzame recreatieve voorzieningen (uitkijktoren, rondvaartboot) 		20
<ul style="list-style-type: none"> Herstructurering buitengebied en bossen 		20
<ul style="list-style-type: none"> Plantsoenen , parken en groenstroken, aanleg en renovatie 		15
<ul style="list-style-type: none"> Plantsoenen , parken en groenstroken, meubilair 		10
Speelplaatsen		
<ul style="list-style-type: none"> Aanleg en speelvoorzieningen 		15
Openbaar ruimte		
<ul style="list-style-type: none"> Herstructurering omgeving na aanleiding van (centrum) plannen 		25
Sportparken en terreinen		
<ul style="list-style-type: none"> Atletiekbanen 		15
<ul style="list-style-type: none"> Sportvelden (gras) aanleg en renovatie 		20
<ul style="list-style-type: none"> Sportveld (kunstgras) aanleg en renovatie 		20
Verkeer		
<ul style="list-style-type: none"> Wegen, straten, pleinen en parkeerplaatsen, aanleg en renovatie 		20
<ul style="list-style-type: none"> Recreatieve fietspaden en zandwegen, aanleg en renovatie 		15
<ul style="list-style-type: none"> Verkeersinstallaties, straatmeubilair en overige fysieke maatregelen 		15
<ul style="list-style-type: none"> Bewegwijzering en verkeersborden 		10
<ul style="list-style-type: none"> Openbare verlichting (gemiddelde economische levensduur diverse elementen) 		25
Immateriële activa		termijn
<ul style="list-style-type: none"> Kosten van onderzoek, planvorming en ontwikkeling 		5
<ul style="list-style-type: none"> Bijdragen in activa van derden: deze schrijven we af als ware het onze eigen actief. 		div.

b. Financiële vaste activa	2017	2016
Totaal per 31 december	11.444.340	16.179.388

- Financiële vaste activa (FVA) betreffen:
 - Verstrekte langlopende geldleningen met een maatschappelijke bestemming
 - Verstrekte hypotheekleningen aan eigen personeel en overname hypotheekleningen van voormalig ISWI medewerkers (sinds 2009 zijn nieuwe hypotheekverstrekkingen niet meer toegestaan)
 - Aandelen in gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen en effecten
- Onder de langlopende leningen staan onder andere:
 - Starters- en duurzaamheidsleningen bij Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland (SVN)
- Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en verstrekte leningen zijn opgenomen tegen de nominale waarde. Indien nodig wordt een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht.
- Het aflossingsbedrag van de langlopende geldleningen in het opvolgende boekjaar wordt gezien als kortlopende vordering en wordt derhalve afzonderlijk inzichtelijk gemaakt.
- Alle aandelen zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs ervan
- Bij waardedaling van de aandelen tot onder de verkrijgingprijs zal afwaardering plaatsvinden

Overzicht van de mutaties in 2017

Kapitaalverstrekkingen	
Deelnemingen	<ul style="list-style-type: none"> • Geen mutaties
Overige verbonden partijen	<ul style="list-style-type: none"> • Geen mutaties
Leningen	
Overige langlopende leningen	<ul style="list-style-type: none"> • Storting bij SVN t.b.v. stimuleringsleningen non profit • Storting bij SVN t.b.v. duurzaamheidsleningen inwoners • Kortlopende vorderingen, te weten de aflossing in 2018: <ul style="list-style-type: none"> - Lening Vitens, € 179.027 - Lening Willem Tell, € 4.522 - Lening bibliotheek Achterhoekse Poort, € 25.280 - Leningen diverse sportverenigingen, € 10.831
Verstrekte hypotheekleningen	<ul style="list-style-type: none"> • Kortlopende vorderingen, te weten de aflossing in 2018: <ul style="list-style-type: none"> - Diverse leningen € 75.952

Verloop FVA	Boekwaarde 1-1-2017	Investing	Aflossing regulier	Extra aflossing	Boekwaarde 31-12-2017
Deelnemingen	274.955	0	0	0	274.955
Overige verbonden partijen	3.750	0	0	0	3.750
Overige langlopende leningen	5.756.115	463.024	219.461	1.374.192	4.625.487
Verstrekte hypotheekleningen	10.144.567	0	90.668	3.513.751	6.540.148
Totaal FVA	16.179.388	463.024	310.129	4.887.943	11.444.340

4.2 Vlottende Activa

De vlottende activa zijn bezittingen met een looptijd korter dan een jaar. Deze zijn te verdelen in:

- Vorraden
- Vlottende vorderingen (korter dan een jaar)
- Liquide middelen
- Overlopende activa

a. Vorraden	2017	2016
Totaal per 31 december	11.213.063	11.451.203

- Vorraden bestaan enkel uit bouwgronden in exploitatie.
- De bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs, zoals aankoop, bouw en woonrijp maken, rente, administratie en beheerskosten.
- De rente voor de gronden in exploitatie is bij begroting vastgesteld op 2,5%.
- In de Notitie Grondexploitaties uit 2016 is de aanbeveling opgenomen dat, volgens het realisatiebeginsel, wanneer voldoende zekerheid voor winstnemen bestaat, de winst dan ook dient te worden genomen. Dit passen wij ook actief toe.
- Wanneer een verlies wordt voorzien, wordt hiervoor een verliesvoorziening gevormd.
- Wanneer het verwachte verlies voor een afzonderlijke exploitatie onder de € 5.000 blijft én deze exploitatie niet behoort bij de reeds beschikbare verliesvoorzieningen, wordt er geen aparte verliesvoorziening gevormd. De afwikkeling dient dan wel in volgende jaar plaats te vinden.
- De verliesvoorzieningen "Bedrijventerreinen" en "herziening woningbouwplanning" worden niet afzonderlijk negatief gepresenteerd onder de vlottende activa.
- Alle gronden in exploitatie worden gewaardeerd op netto contante waarde (NCW).

Verloop Gronden in exploitatie	Boek-waarde 1-1-2017	Investe-ringen	Des-investerin-gen	Boek-waarde 31-12-2017	Voorzienin-gen	Gecorr. Balans-waarde 31-12-2017	Resultaat 2017 Obv NCW (BBV Discon-teringsvoet)
De Rieze V + VI	4.234.148	195.276	126.500	4.302.924	552.055	3.750.870	-552.055
Hutten Noord	1.203.359	68.881	475.565	796.675	196.355	600.621	-196.355
Centrumplan Ulft	130.942	8.831		139.772		139.972	-707
Slawijkseweg	-113.276	126.513		13.237		13.237	22.303
Hofskamp Oost II	10.616.774	417.428	2.902.708	8.131.494	800.767	7.330.727	-800.767
Eskopje	-262.157	349	-48.303	-213.506		-213.506	10.722
Essenkamp	-137.364	34.545	-102.819				
Kromkamp	306.850	11.015		317.866	273.358	44.507	-273.358
Bomenbuurt Ulft	294.110	32.346	644.540	-318.084		-318.084	2.908
v/d Pavert	-431.897	-4.047	-435.945				
VVZ herziening Woningbouwplanning*					134.781	-134.781	
Totaal	15.841.488	891.137	3.562.246	13.170.380	1.957.315	11.213.065	-1.787.309

*betreft aanvullende onkosten voor onvoorzien en juridische kosten

b. uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar afzonderlijk opgenomen	2017	2016
Totaal per 31 december	4.365.832	2.525.419

Onder uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar afzonderlijk opgenomen hebben wij gedurende het boekjaar:

- Vorderingen op openbare lichamen
 - Overige vorderingen op debiteuren
 - Overige vorderingen op crediteuren
 - Uitzettingen in de schatkist
- Alle vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.
 - Cliëntvorderingen van het voormalig ISWI, behorende bij onze gemeente, staan vanaf dit jaar op onze balans. Jaarlijks worden deze vorderingen door ons getoetst bij Laborijn.
 - Voor verwachte oninbaarheid wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte kans op (deel) ontvangst van de vordering.
 - Alle vorderingen, behoudens de gemeentelijke belastingen, worden afzonderlijk beoordeeld
 - De oninbaarheid van alle gemeentelijke belastingen < 2017 is bepaald op 75% van het openstaande totaal.
 - De oninbaarheid van alle gemeentelijke belastingen 2017 is bepaald op 25% van het openstaande totaal.

Berekening dubieuze debiteuren	Bedrag in voorziening
Algemene debiteuren	€ 38.241
Gemeentelijke belasting debiteuren	€ <u>170.315</u>
Totaal	€ 208.556

- Schatkist bankieren is per 2014 verplicht.
- Ons drempelbedrag voor de schatkist bedraagt 0,75% van het begrotingstotaal á € 89.649.000, groot € 672.368.
- Als om op een werkdag om 15:15 het saldo van de BNG bankrekeningen gezamenlijk boven het drempelbedrag komt, wordt het verschil automatisch afgeroomd richting de schatkist.

Schatkistbankieren	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
a. Op dagbasis buiten de schatkist gehouden middelen	166.378	223.236	184.126	6.907
b. Drempelbedrag	672.368	672.368	672.368	672.368
c. Ruimte onder het drempelbedrag b-a = positief	1505.389	449.131	488.241	665.460
d. overschrijding van het drempelbedrag b-a = negatief	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt
e. bedrag in de schatkist per einde kwartaal	2.010.775	0	0	0

Verloop vlottende vorderingen	Saldo 1-1-2017	Saldo 31-12-2017	Voorziening Oninbaarheid	Saldo 31-12-2017 Na aftrek voorziening
Vorderingen op openbare lichamen	156.807	1.123.708	0	1.123.708
Overige vorderingen op debiteuren	1.622.497	2.994.786	208.556	2.786.230
Overige vorderingen op crediteuren	84.186	455.894	0	455.895
Uitzetting in de Schatkist	0	0	0	0
Totaal	1.863.490	4.574.388	208.556	4.365.833

c. Liquide middelen	2017	2016
Totaal per 31 december	373.169	34.724

Onder liquide middelen worden gerekend:

- Positief banksaldi bij onze banken en interne kassen.
- We hebben een kredietfaciliteit van 10 miljoen bij de BNG
- Wij hebben op dit moment bankrekeningen bij:
 - Bank Nederlandse gemeenten
 - Rabobank
- Wij hebben op dit moment de volgende interne kas
 - Balie burgerzaken

Verloop Liquide middelen	Saldo 1-1-2017	Saldo 31-12-2017
Banksaldi	28.946	365.240
Kassaldi	5.778	7.929
Totaal	34.724	373.169

d. Overlopende activa	2017	2016
Totaal per 31 december	5.128.455	8.236.036

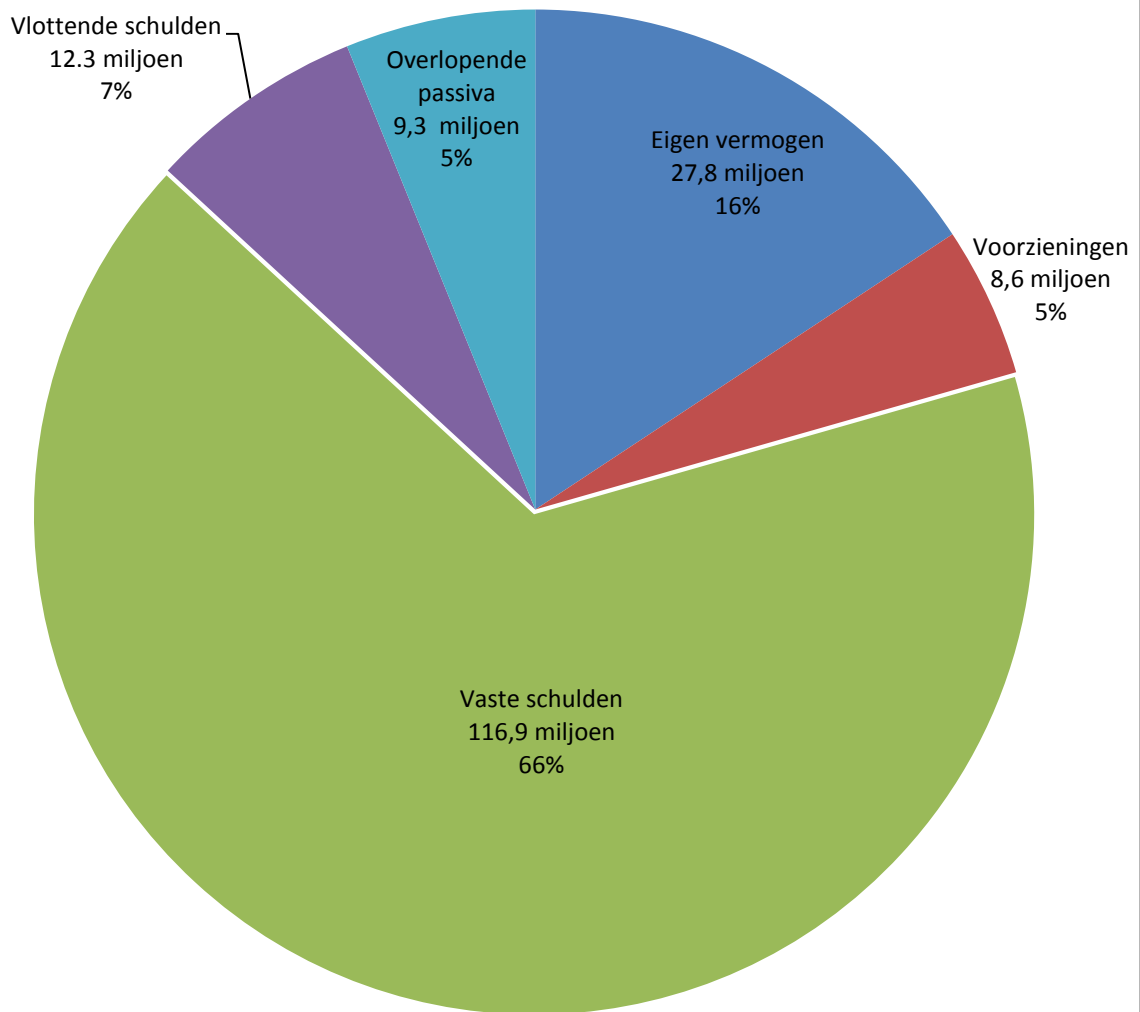
Onder overlopende activa worden gerekend:

- Nog te ontvangen bedragen:
 - Vorderingen die in het volgende boekjaar door ons worden verwerkt, maar waarvan de opbrengt ten gunste moet komen van het huidige boekjaar.
 - we onderscheiden hierin 4 verschillende balansposten:
 - a. nog te ontvangen bedragen (geen EU Rijk of overige overheden)
 - b. Nog te ontvangen bijdragen van de EU
 - c. Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk
 - d. Nog te ontvangen bijdragen van overige overheden
- Vooruit betaalde bedragen:
 - Facturen die wij aan het eind van het boekjaar ontvangen en verwerken in het huidige boekjaar, maar waarvan de last betrekking heeft op het volgende boekjaar.
- Overige overlopende activa.

Nog te ontvangen bedragen	Debiteuren > € 20.000
Jaarafrekening verbruik voormalig zwembad de Blenk 2016 en 2017	Greenchoice
Afwikkeling BTW compensatiefonds 2017	Belastingdienst
Jaarafrekening 2017	Sociale Verzekeringsbank
Nog te ontvangen bijdragen van de EU	
Geen mutaties	
Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	
Toekenning vangnet uitkering 2016	Ministerie van Sociale zaken
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheden	
Afwikkeling liquidatie voormalig ISWI	Laborijn
Vooruit betaalde bedragen	Crediteuren > € 20.000
Polis gezond werkplan 2018	Aegon
Licentievergoeding cyclorama 2018	Cyclomedia Technology B.V.
Brandverzekering 2018	Raetsheren van Orden
Bijdrage 1e Kwartaal 2018	Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers
Contributie 2018	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Bijdrage 2018	Verduursaam Energieloket
Overige overlopende activa	Vorderingen > 20.000
Diverse belastingsuppleties, Omzetbelasting en BTW compensatiefonds, deze worden in 2018 in gediend	Belastingdienst

Verloop overlopende activa	Saldo 1-1-2017	Saldo 31-12-2017
Nog te ontvangen bedragen	7.225.217	4.189.054
Nog te ontvangen bijdragen van de EU	0	0
Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	0	131.906
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheden	0	102.277
Vooruit betaalde bedragen	402.653	460.135
Overige overlopende activa	608.166	245.083
Totaal	8.236.036	5.128.455

Passiva



4.3 Vaste Passiva

De vaste passiva zijn het lang vermogen, waarmee de bezittingen zijn gefinancierd.

De vaste passiva bestaan uit eigen vermogen:

- a. algemene reserve en rekening resultaat
- b. bestemmingsreserves

én vreemd vermogen:

- c. voorzieningen
- d. vaste schulden

a. Algemene reserve inclusief rekening resultaat	2017	2016
Algemene Reserve	17.094.177	14.827.933
Rekeningresultaat	2.468.460	980.472
Totaal per 31 december	19.652.637	15.808.405

- De algemene reserve is bedoeld om mogelijke risico's en fluctuaties in de exploitatiesfeer op te kunnen vangen.
- Het is een vermogensbestanddeel dat bedrijfseconomisch gezien vrij opneembaar is Conform de technische uitgangspunten van deze begroting wordt geen rente aan algemene reserve toegevoegd.
- Er wordt geen rente toegevoegd aan de algemene reserve.

Onttrekkingen	Besteding en besluit
331.875	<ul style="list-style-type: none"> • Vorming bestemmingsreserve wegen en verlichting • Conform besluit vaststelling jaarrekening, 6 juli 2017
100.000	<ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe wijze van uitvoeren veldonderhoud voetbalvelden • Conform besluit 30 april 2016 • Onttrekking € 100.000 gedurende 10 jaren • Structurele onttrekking
Toevoegingen	Besteding en besluit
980.472	<ul style="list-style-type: none"> • Rekeningresultaat boekjaar 2016: • Conform besluit vaststelling jaarrekening, 6 juli 2017
1.202.195	<ul style="list-style-type: none"> • Opheffing bestemmingsreserves ter dekking structurele lasten • Conform besluit 2e BERAP 2017, 9 november 2017 <ul style="list-style-type: none"> - Langenberggelden - Dividend BNG 2006
65.453	<ul style="list-style-type: none"> • Opheffen overtollige bestemmingsreserves na besteding conform geformuleerd doel. • Conform toelichting bij de bestemmingsreserve in de jaarrekening 2016 <ul style="list-style-type: none"> - Fonds revitalisering bedrijfsterreinen
450.000	<ul style="list-style-type: none"> • Toevoeging ter bevordering financiële positie • Conform raadsbesluit vaststelling begroting 2017-2020, 5 november 2017

b. Bestemmingsreserves	2017	2016
Totaal per 31 december	8.295.733	16.517.465

- Op grond van artikel 43 BBV wordt onder een bestemmingsreserve verstaan, een reserve waar door de gemeenteraad een specifieke bestemming aan is gegeven.
- Op grond van artikel 54 BBV wordt in dit overzicht de aard en reden van de reserve weergegeven.
- Er wordt geen rente bijgeschreven aan de bestemmingsreserves.

Reserve	Doel, rentebijbeschrijving en duur van de reserve
Onderhoud openbaar groen	<ul style="list-style-type: none"> • Wijziging bestemming en benaming bij vaststelling jaarstukken 2017 • Dekking kosten incidenteel gemeente breed groenonderhoud • Incidentele onttrekking conform doel
Begraafrechten	<ul style="list-style-type: none"> • Egalisatie schommelingen in de tarieven voor begraafrechten • Jaarlijkse mutaties, dotatie van de jaarlijks ontvangen afkoopsummen onderhoud graven en onttrekking van de kosten van begraafplaatsen
Cultuurcluster	<ul style="list-style-type: none"> • Dekking deel jaarlijkse bijdrage aan exploitatie DRU Cultuurfabriek • Vorming vanuit in 2007 extra ontvangen 1,45 miljoen dividendgelden van de Bank Nederlandse Gemeenten en 1,25 miljoen bijdrage vanuit bouwgrondexploitatie Centrumplan Uft • Onttrekking € 275.000 per jaar • Structurele onttrekking tot en met 2018
Opleiding en ontwikkeling personeel	<ul style="list-style-type: none"> • Dekking niet begrote kosten ten gunste van het personeel • Vorming vanuit in 2012 ontvangen gelden uit liquidatie IZA • Incidentele onttrekking conform doel
Uitgestelde raadsbesluiten	<ul style="list-style-type: none"> • Dekking kosten uitgespaarde bestedingen gemeenteraad, griffie en de rekenkamercommissie. • Incidentele onttrekking conform doel
Vereveningsfonds DRU	<ul style="list-style-type: none"> • Dekking incidentele tegenvallers in het traject om van het totale DRU-industriepark een structureel succes te maken. • Incidentele onttrekking conform doel
PMO en risico inventarisatie	<ul style="list-style-type: none"> • Dekking kosten voor een periodiek arbeids- en geneeskundig onderzoek en een 4 jaarlijkse risico inventarisatie en de gevolgen daarvan. • Incidentele onttrekking conform doel
Gemeentelijke objecten	<ul style="list-style-type: none"> • Dekking grote onderhoudskosten en extra bouwkundige aanpassingen aan onze gemeentelijke panden, eventueel met als doel om de verkoopbaarheid van overtollige panden te vergroten • Jaarlijkse dotatie vanuit het onderhoudsbudget van de diverse panden • Incidentele onttrekking conform doel
Sociaal Domein	<ul style="list-style-type: none"> • Dekking aanvullende (transitie) kosten binnen het Sociaal Domein • Beleid conform nota's "Voorbij de zure appel" en "Samen, voor elkaar" • Vorming vanuit bestemmingsreserve decentralisaties, jaarrekeningsaldo WMO 2014, overschot WMO nieuw en jeugdgeden 2016 en storting integratie uitkering WMO • Incidentele onttrekking en bijbeschrijving conform doel en afspraak • Voorstel om de bestemmingsreserves Sociaal veranderagenda en Klijnsmagelden hieraan toe te voegen
Veranderkapitaal	<ul style="list-style-type: none"> • Dekking kosten investering organisatieontwikkeling, CAP Gemini onderzoek loongebouw/functiehuis • Vorming conform raadsvoorstel begroting 2016 - 2018

Jaarstukken 2017 (15 mei 2017)

	<ul style="list-style-type: none"> • Incidentele onttrekking conform doel
Huisvesting onderwijsgebouwen	<ul style="list-style-type: none"> • Dekking grote onderhoudskosten overtollige schoolgebouwen en gymzalen • Vorming conform raadsvoorstel jaarrekening 2014 • Incidentele onttrekking conform doel • Jaarlijkse bijdrage van Essentius, verhuur deel Humanitas
Reserve wegen en verlichting	<ul style="list-style-type: none"> • Vorming bij jaarrekening 2016 wegens niet doorgaan van de voorziening • Dekking doorgeschoven onderhoud 2017 aan wegen en verlichting • Incidentele onttrekking conform doel
Breedband buitengebied Achterhoek	<ul style="list-style-type: none"> • Dekking kosten van onder regie van de gemeente uit te voeren vraagbundeling teneinde een zo hoog mogelijk aanvangsdeelname door bewoners in het zogenoemde "witte" buitengebied te bewerkstelligen • Incidentele onttrekking conform doel
Reserves die zijn vervallen of volledig besteed zijn	Oorspronkelijk doel
Dividend BNG 2006	<ul style="list-style-type: none"> • Dekking majeure projecten • Opheffing na vaststelling 2e BERAP 2017, 9 november 2017
Langenberggelden	<ul style="list-style-type: none"> • Dekking deel jaarlijkse bijdrage aan het VNOG • Opheffing na vaststelling 2e BEARP 2017, 9 november 2017
Fonds revitalisering bedrijfstreinen	<ul style="list-style-type: none"> • Bijdrage bedrijfsverplaatsingen en revitalisering bedrijventerreinen • Restant toegevoegd aan de algemene reserve, conform jaarrekening 2016.
IJsselweide	<ul style="list-style-type: none"> • Dekking deel van de kosten van het totale project IJsselweide • Volledig bedrag ingezet conform doel
Wachtgeldverplichtingen	<ul style="list-style-type: none"> • Dekking verplichtingen voor voormalig personeel en wethouders • Volledig bedrag ingezet conform doel
Sociaal veranderagenda	<ul style="list-style-type: none"> • Oorspronkelijk gevormd ten behoeve van een verenigingswerkplaats • Voorstel om het saldo toe te voegen aan de reserve Sociaal Domein
Klijnsmagelden	<ul style="list-style-type: none"> • Dekking uitgaven ter lediging ergste nood bij de meest kwetsbare inwoner. • Voorstel om het saldo toe te voegen aan de reserve Sociaal Domein

Verloop algemene en bestemmingsreserves	Saldo 1-1-2017	Mutaties binnen reserves	Toevoeging	Onttrekking Incidenteel	Onttrekking Structureel	Saldo 31-12-2017
Algemene Reserve	14.827.933	935.773	1.430.472		100.000	17.094.178
Bestemmingsreserves						
Onderhoud openbaar groen Ulft	71.845			45.000		26.845
Begraafrechten	236.992		9.633			246.625
Cultuurcluster	545.052				275.000	270.052
Opleiding en ontwikkeling personeel	150.280					150.280
Uitgestelde raadsbesluiten	47.733		18.909			66.642
Vereveningsfonds DRU	172.747			51.359		121.388
PMO en risico inventarisatie	108.695					108.695
Gemeentelijke objecten	1.247.077		290.833	639.937		897.973
Sociaal Domein	5.507.262		548.535	662.469		5.393.328
Veranderkapitaal	59.810			47.609		12.201
Huisvesting Onderwijsgebouwen	343.548		16.643	25.031		335.160
Breedband buitengebied Achterhoek	96.460			17.379		79.081
Reserve wegen en verlichting	0	331.875		43.911		287.964
Vervallen / Volledig besteed						
Dividend BNG 2006	1.010.207	-963.407			46.800	0
Langenberggelden	273.788	-238.788			35.000	0
Revitalisering bedrijfsterreinen	465.453	-65.453		400.000		0
IJsselweide	370.247			370.247		0
Wachtgeldverplichtingen	224.203		69.000	293.203		0
Sociaal veranderagenda *	252.500					252.500
Klijnsmagelden *	47.000					47.000
Totaal	26.058.832	0	2.384.025	2.596.146	456.800	25.389.911

*voorstel om bij raadsbesluit toe te voegen aan de reserve Sociaal Domein

c. Voorzieningen	2017	2016
Totaal per 31 december	8.637.446	7.335.195

- Voorzieningen worden gevormd wegens:
 - verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar wel redelijkerwijs valt in de schatten.
 - op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs valt in te schatten.
 - kosten die in een volgend dienstjaar worden gemaakt, mits het maken van die kosten van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal begrotingsjaren
- Voorzieningen moeten precies de omvang hebben van de achterliggende verplichtingen en risico's.
- De toereikendheid van de voorzieningen wordt beschreven in op te stellen beheersplannen.
- De beheersplannen moeten regelmatig geactualiseerd worden.
- Indien een voorziening niet meer op pijl is moet er extra gedoteerd worden.
- Indien de voorziening een overschot kent, moet dit vrijvallen ten gunste van de exploitatie.
- De hoogte van de pensioenverplichtingen van (voormalig) wethouders wordt jaarlijks actuair berekend. De verplichtingen zijn gewaardeerd op contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen.

Op grond van artikel 55 BBV wordt in dit overzicht de aard en reden van de voorziening weergegeven

Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's	Doel en overige informatie
Wachtgeldverplichting voormalig personeel	<ul style="list-style-type: none"> • Ter bekostiging van wachtgeldverplichtingen voormalig personeel • Berekening op basis van werkelijk betaald wachtgeld x aantal jaren dat de verplichting loopt
Pensioenverplichting voormalig wethouders	<ul style="list-style-type: none"> • Ter bekostiging van pensioenverplichtingen (voormalig) wethouders • Raet maakt jaarlijks een actuariële berekening waaruit de omvang van de reservering per persoon blijkt
Wachtgeldverplichting voormalig bestuur	<ul style="list-style-type: none"> • Ter bekostiging van wachtgeldverplichtingen voormalig personeel • Berekening op basis van werkelijk betaald wachtgeld x aantal jaren dat de verplichting loopt • Aanvullende dotatie APPA, conform 2^e BERAP 2017
Pensioenrechten (voormalig) wethouders bij Loyalis	<ul style="list-style-type: none"> • Afgekocht per 31-12-2017 omdat uit de overzichten van Loyalis bleek dat er een steeds oplopende aanvullende koopsom nodig was om het benodigde beleggingstegoed voor de financiering van de pensioenaanspraken te halen. Het tekort werd veroorzaakt doordat bij de aanvang al een tekort was, de lage rekenrente, premieverhoging en verdubbeling van het aantal deelnemers. • Alle (voormalig) wethouders vallen nu onder de voorziening pensioenverplichting voormalig wethouders
Verlies regionaal bedrijventerrein A 18	<ul style="list-style-type: none"> • Ter bekostiging verwacht nadelig saldo bedrijventerrein A18 • De gemeente Doetinchem actualiseert de grondexploitatie. Op basis van het geprognosticeerde eindresultaat wordt de hoogte bepaald • Dit jaar is er een klein deel vrijgevallen op basis van de oude systematiek • Daarnaast houdt de gemeente Doetinchem rekening met een mogelijke extra afwaardering van € 5,3 miljoen. Maar heeft daarvoor nog geen vordering op de andere gemeenten opgenomen. Pas na instemming van alle deelnemende gemeenteraden kan dit leiden tot een daadwerkelijk extra verlies. Het aandeel van onze gemeente hierin is 20%, te weten € 1,1 miljoen. Ook is op dit moment nog niet duidelijk wat het effect is van de positieve winstverwachting vanuit het Euregionaal Bedrijventerrein DocksNLD (EBT) in de gemeente Montferland. Het aanvullende verliesaandeel á € 1,1 miljoen is derhalve niet opgenomen in de voorziening.

	<ul style="list-style-type: none"> In de paragrafen grondbeleid en weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt het aanvullende risico van € 1,1 miljoen wel meegenomen.
Onderhoudsegalisatie	Doel en overige informatie
Niet aanwezig per 31-12-2017	<ul style="list-style-type: none"> Egalisatie van de jaarlijkse kosten voor groot onderhoud
Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	Doel en overige informatie
Bufferfonds riolering	<ul style="list-style-type: none"> Egalisatie van de rioleringstarieven Beheersplan betreft Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2017 – 2020 Onttrekking van de jaarlijkse exploitatie uitgaven riolering Compensatie van het kwijtgescholden rioolcomponent binnen de gemeentelijke belastingen Dotatie van de jaarlijkse rioolrechten

Verloop voorzieningen	Saldo 1-1-2017	toevoeging	Aanwending	vrijval	Saldo 31-12-2017
Verplichtingen, verliezen en risico					
Wachtgeldverplichting voormalig personeel	439.405	125.117	374.562		189.960
Pensioenverplichting voormalig wethouders	1.346.404	2.745.193	110.152		3.981.445
Wachtgeldverplichting voormalig bestuur	888.597	1.212.787	363.521		1.737.863
Pensioenrechten (voormalig) wethouders Loyalis	2.182.327			2.182.327	0
Verlies regionaal bedrijventerrein A 18	1.652.600			30.503	1.622.097
Onderhoudsegalisatie					
Niet aanwezig per 31-12-2017	0				0
Door derden beklemde middelen met specifieke aanwendingsrichting					
Bufferfonds riolering	825.862	4.349.973	4.069.754		1.106.081
Totaal	7.335.195	8.433.070	4.917.989	2.212.830	8.637.446

d. Vaste schulden	2017	2016
Totaal per 31 december	116.900.368	132.031.881

- De vaste schulden zijn schulden met rentetypische looptijd van één jaar of langer.
- Langlopende Leningen worden afgesloten met een vast rente percentage gedurende de gehele looptijd.
- De looptijd van de lening wordt contractueel vastgelegd, vervroegde aflossing is niet mogelijk.
- Onze voorkeur gaat uit naar een maandelijkse betaling van de rente en aflossing.
- Onder de vaste schulden worden ook de ontvangen waarborgsommen gerekend.

Afgelopen jaar zijn er **geen** langlopende geldleningen afgesloten.

Geldverstrekker	Looptijd en rentepercentage
Niet van toepassing	Niet van toepassing

Verloop vaste schulden	Saldo 1-1-2017	Opgenomen	Aflossing	Betaalde rente	Saldo 31-12-2017
Leningen van binnenlandse banken en overige Financiële instellingen	131.997.884	0	15.130.913	3.304.312	116.866.971
Waarborgsommen	33.997	150	750		33.397
Totaal vaste schulden	132.031.881	150	15.131.663	3.304.312	116.900.368

4.4 Vlottende Passiva

De vlottende passiva bestaan uit de kortlopende vorderingen. Deze bestaan uit:

- a. Netto vlottende schulden
- b. Overlopende passiva

a. Netto vlottende schulden	2017	2016
Totaal per 31 december	12.321.092	5.118.922

Netto vlottende schulden zijn schulden met rentetypische looptijd van korter dan één jaar.

Onder de vlottende schulden worden gerekend:

- Saldi diverse banken.
- Kasgeldleningen.
- Crediteuren (wanneer het openstaande creditbedrag per crediteur hoger is dan de openstaande schuld bij dezelfde crediteur worden deze openstaande bedragen gezien als vlottende vordering).
- Rekening courant met Stichting Idinkbos en Paasberg.

Kasgeldlening	Looptijd en rentepercentage
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	<ul style="list-style-type: none"> • Eind 2017 is er één kasgeldlening aangetrokken • Hoofdsom € 10.000.000 • Looptijd 1 maand • Negatieve rente 0,38%
Saldi diverse banken	Toelichting
Bank Nederlandse gemeenten	<ul style="list-style-type: none"> • Tijdelijke roodstand op diverse BNG rekeningen
Crediteuren	Openstaand saldo
	<ul style="list-style-type: none"> • Ultimo april is alles betaald • € 455.895 saldo creditfacturen staan gepresenteerd bij de debiteuren
Rekening courant Stichting Idinkbos & Paasberg	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> • Verantwoordelijkheid voor deze boekhouding ligt bij het bestuur van de stichting • Jaarrekening 2017 wordt door de gemeente zelf opgesteld • Bij ontbinding van de stichting komen de overblijvende gelden, minus af te wikkelen verplichtingen, ten gunste van de gemeente

Verloop vlottende schulden	Saldo 1-1-2017	Saldo 31-12-2017
Kasgeldleningen	0	10.000.000
Saldi diverse banken	1.176.752	7
Crediteuren	3.905.693	2.285.126
Rekening courant Stichting Idinkbos & Paasberg	36.478	35.959
Totaal vlottende schulden	5.118.922	12.321.092

b. Overlopende passiva	2017	2016
Totaal per 31 december	10.874.268	10.800.012

Onder overlopende passiva wordt verstaan:

- Van derden verkregen middelen.
 - Wij ontvangen (rijks) uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel. Wanneer na verloop van tijd de gelden niet geheel of conform bestedingsdoel zijn besteed, dienen deze terugbetaald te worden aan de verstrekker.
 - Wanneer wij een investeringssubsidie ontvangen, maar de uitgaven op deze investering blijft achter, wordt het restant geboekt op deze balanspost. Anders zou er namelijk sprake zijn van een negatieve kapitaallast.
 - we onderscheiden hierin 3 verschillende balansposten:
 - a. Vooruit ontvangen bijdragen van het Rijk
 - b. Vooruit ontvangen bedragen van overige overheden
 - c. Vooruit ontvangen van derden verkregen middelen
- Vooruit ontvangen bedragen.
 - Wanneer wij in het huidige boekjaar bedragen ontvangen die bestemd zijn voor het volgende boekjaar, komen die gelden niet in de exploitatie terecht, maar worden ze geboekt op deze balanspost.
- Nog te betalen bedragen.
 - Wanneer een werk of dienst is geleverd in het huidige boekjaar, maar de factuur of afrekening volgt pas in het boekjaar erop, komen dergelijke verplichtingen terecht onder deze balanspost.
- Egalisatiefonds verhuur voormalig gemeentehuis Varsseveld
- Overige overlopende passiva.

Van derden verkregen middelen	Vestrekker van de subsidie en het bestedingsdoel
Bijdragen van het Rijk	
OAB-Onderwijs achterstandenbeleid >2016	<ul style="list-style-type: none"> • Rijks gelden vanuit Ministerie van Onderwijs • De gelden moeten besteedt worden aan: <ul style="list-style-type: none"> - Afspraken over voor- en vroeg schoolse educatie - Daadwerkelijke vroeg schoolse educatie - Overige activiteiten voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal • Afrekening middels Sisa
Project gezamenlijke beoordeling	<ul style="list-style-type: none"> • Rijks gelden vanuit ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) • Vrijval wegens uitblijven van bestedingen binnen het project.
Bijdragen van overige overheden	
Opstellen Klimaat- en Dubobeleid	<ul style="list-style-type: none"> • Provinciale gelden • Eerste vorming vanuit overgebleven gelden in 2011, afwikkeling volgt in 2018. • De gelden worden ingezet om duurzaamheidsinitiatieven van de bevolking te kunnen realiseren
Stimulering goedkope woningbouw	<ul style="list-style-type: none"> • Provinciale gelden • De gelden worden ingezet om de dreiging van een tekort in het aanbod van woningen in het betaalbare segment tot halt te brengen • Uit deze gelden worden o.a. de uitvoeringskosten en kapitaallasten van onze starters- en duurzaamheidsleningen bij het SVN
Steengoed voor de Sluis	<ul style="list-style-type: none"> • Provinciale gelden • Uitkering in het kader van het programma Steengoed benutten • De gelden worden ingezet om het pand aan de F.B. Deurvorststraat 2 te ver-/nieuwbouwen in zoveel mogelijk oude stijl.
Opplussen bestaande woningvoorraad	<ul style="list-style-type: none"> • Provinciale gelden

	<ul style="list-style-type: none"> • De gelden worden ingezet ter promotie en ondersteuning bij het project toekomstbestendig wonen voor met name senioren. • Maakt vanaf 2018 weer onderdeel uit van de stimulering goedkope woningbouw
Huisvesting statushouders	<ul style="list-style-type: none"> • Herbestemming Stimuleringsgelden goedkope woningbouw (SGW) • De tijdelijke woonvoorzieningen van extra statushouders brengt met een exploitatieduur van 10 jaar extra kosten met zich mee. Wij en Wonion nemen hiervoor gezamenlijk de verantwoordelijkheid.
Onderzoekskosten 2 ^e fase N18	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentelijke bijdragen • Onderzoek naar de mogelijkheid tot het realiseren van een 2^e fase van de N18
Achterhoek in beweging, gezonde jeugd	<ul style="list-style-type: none"> • Provinciale gelden • Project in het kader van de sportstimulering • Het doel is door middel van interventies het overgewicht bij jeugd in onze gemeente te verminderen. Bij onze gemeente kennen we hiervoor het project Gesunde Kinder Gesunde Kommunen (GKGK)
Achterhoek in beweging, 2017-2019	<ul style="list-style-type: none"> • Gezamenlijk initiatief met 7 buurgemeenten en de vereniging sport en gemeenten (GrenzeloosActief) • Project in het kader van de sportstimulering • Opzetten regionale structuur zodat een duidelijk match ontstaat tussen vraag en aanbod van sport en beweegactiviteiten voor mensen met een beperking • Slotuitkering vanuit stimuleringsbudget na indienen eindrapportage
De Verenigers	<ul style="list-style-type: none"> • Provinciale gelden • Project in het kader van het programma sociaal profiel • Het doel is het oprekken van de acceptatiegrens van licht afwijkend gedrag, door jonge kinderen met lichte contactproblemen binnen verenigingen mee te laten doen
Huurverplichting voormalig ISWI pand	<ul style="list-style-type: none"> • Bijdrage van de gemeente Aalten • Onderdeel van de totale liquidatie van het ISWI • De gelden worden besteedt aan de huursom die wij moeten betalen voor het pand waar voorheen het ISWI was gevestigd.
Landschapsbeleidsplan OMD	<ul style="list-style-type: none"> • Provinciale gelden • Project in het kader van natuur en landschap • Doelstellingen zijn het verstreken van het landschap en cultuurhistorie, vergroten van de beleefbaarheid van en de betrokkenheid bij het landschap
Vrijliggend fietspad Zelhemseweg	<ul style="list-style-type: none"> • Provinciale gelden • Programma regionale bereikbaarheid en regionaal openbaar vervoer • Realisatie vrijliggend tweerichtingenfietspad langs de Zelhemseweg
Bijdragen van derden	
Windmolenpark den Tol, Netterden	<ul style="list-style-type: none"> • Bijdrage van Windpark Netterden Azewijn B.V.. • Gelden worden besteedt aan het landschapsfonds waaruit kosten voor het realiseren van het windpark worden betaald
Landschapontwikkelingsplan	<ul style="list-style-type: none"> • Bijdrage van Firma Jansen-Blokhuizen • Vereveningsbijdrage ter compensatie in ruimtelijke kwaliteit als tegenprestatie van het verlenen van medewerking voor uitbreiding van de bedrijfsbebouwing • Uitvoering binnen het landschapontwikkelingsplan

Verloop van derden verkregen middelen * Vooruit ontvangen bedragen	Saldo 1-1-2017	Toevoeging	Aanwending	Vrijval/ Terug betaling	Saldo 31-12-2017
Bijdragen van het Rijk					
OAB-onderwijs achterstanden beleid < 2016	200.919	110.158			311.077
Project gezamenlijke beoordeling	17.539			-17.539	0
Bijdragen overige overheden					
Opstellen Klimaat- en Dubobeleid	13.744				13.744
Stimulering goedkope woningbouw	484.257	38.024	78.965	18.767	462.083
Steengoed voor de Sluis	120.000				120.000
Opplussen bestaande woningvoorraad	18.767			-18.767	0
Huisvesting statushouders	108.685				108.685
Onderzoekskosten 2 ^e fase N18	35.728		35.728		0
Achterhoek in beweging, gezonde jeugd	35.760	8.108			43.868
Achterhoek in beweging, 2017-2019	63.500		5.200		58.300
De Verenigers	591		591		0
Huurverplichting voormalig ISWI pand	0	658.185			658.185
Landschapsbeleidsplan OMD	0	15.809			15.809
Vrijliggend fietspad Zelhemseweg	0	29.846			29.846
Bijdragen van derden					
Windmolenpark den Tol, Netterden	20.000				20.000
Landschapsontwikkelingsplan	0	50.000			50.000
Totaal	1.119.490	910.130	120.484	-17.539	1.891.597

Vooruit ontvangen bedragen	>€ 20.000
	<ul style="list-style-type: none"> Geen mutaties boven de € 20.000
Nog te betalen bedragen	Crediteuren > € 20.000
Inhuur 2 ^e halfjaar 2017 achter in beweging	K.N.V.B.
Inhuur personeel december	Laborijn
Inzameling afval november en december	SUEZ Recycling
Asfaltonderhoud 2017	Twentse Weg- en Wegenbouw
Regiotaxi en Leerlingenvervoer sept. / december	Gemeente Winterwijk /ZOOV
Verzorging salarisadministratie 2017	Gemeente Doetinchem
Rente en aflossing geldleningen	Bank Nederlandse Gemeenten
Afwikkeling Bijzondere bijstand 2017	Laborijn
Servicekosten 2017	Stichting Rietborgh
openbare verlichting november en december	ZIUT B.V.
Eindheffing werkkostenregeling	Belastingdienst
Afrekening zorg Sociaal Domein 2017	Radar
Afrekening zorg Sociaal Domein 2017	William Schrikker groep
Afrekening zorg Sociaal Domein 2017	Lindenhout
Afrekening zorg Sociaal Domein 2016 & 2017	Stichting s-Heerenloo
Afrekening zorg Sociaal Domein 2017	Jeugdbescherming Gelderland
Afrekening zorg Sociaal Domein 2017	Autimaat
Afrekening zorg Sociaal Domein 2017	GG-Net
Afrekening zorg Sociaal Domein 2017	Psychologenpraktijk Joep Kramer
Afrekening zorg Sociaal Domein 2017	Marant

Afrekening zorg Sociaal Domein 2017	De IJsselsgroep
Afrekening zorg Sociaal Domein 2017	Stichting Karakter
Afrekening zorg Sociaal Domein 2017	Zozijn
Afrekening zorg Sociaal Domein 2017	Berkel-B
Afrekening zorg Sociaal Domein 2017	Liessenhuis
Afrekening zorg Sociaal Domein 2017	De Lichtenvoorde
Afrekening zorg Sociaal Domein 2017	Azora
Afrekening zorg Sociaal Domein 2017	Zorgkompas
Afrekening zorg Sociaal Domein 2017	Zorgplus
Onderhoudsbijdrage Paasbergcomplex	Maintain LACO
Egalisatiefonds verhuur voormalig gemeentehuis	
Stichting Sensire	<ul style="list-style-type: none"> • Huurovereenkomst voor 10 jaar • Huursom: € 160.000 per jaar + indexering vanaf 2017 • Er is de eerste jaren van de overkomst meer huur betaald dan de jaarlijkse huursom. Nu gaan ze minder huur betalen en wordt dit fonds aangesproken voor het verschil.
Overige overlopende passiva	verplichtingen > € 20.000
Loonheffing december	Belastingdienst
Omzetbelasting	Belastingdienst
Sociale en pensioenpremies december	ABP

Verloop overlopende passiva	Saldo 1-1-2017	Saldo 31-12-2017
Vooruit ontvangen bedragen van het Rijk *	218.458	311.077
Vooruit ontvangen bedragen van overige overheden *	881.032	1.510.521
Vooruit ontvangen van derden verkregen middelen *	20.000	70.000
Vooruit ontvangen bedragen	36.004	1.152
Nog te betalen bedragen	8.141.947	6.548.966
Egalisatiefonds verhuur voormalig gemeentehuis Varsseveld	640.000	552.200
Overige overlopende passiva	936.827	1.806.096
Totaal overlopende passiva	10.874.268	10.800.012

*zie hierboven gepresenteerde verloopoverzichten

Hoofdstuk 5 Waarborgen garanties

- Conform artikel 50 van de BBV wordt aan de passiefzijde van de balans buiten de balanstelling het bedrag opgenomen waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borg of garantstellingen zijn verstrekt .
- Het onderdeel woningbouw betreft een achtervang positie die de gemeente heeft ten aanzien van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW).

Onderstaande borg en garantstellingen zijn op dit moment bekend bij de gemeente

Geldnemer en besluitdatum	Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	%	Restantbedrag 1-1-2017	Restantbedrag Per heden
Woningbouw Diverse data	Achternvang WSW	185.378.000	50%	81.765.890	81.163.253
Hypothekeken particulier Diverse data	Achternvang hypothekeken	7.991.684	100%	2.296.969	1.959.174
Vitens 28 februari 1962	Rente en aflossing geldlening	189.200.000	3,15%	251.199	221.286
Bibliotheek Achterhoekse Poort 28 maart 1972	Bouw bibliotheek Gendringen	90.679	100%	34.473	29.714
Stichting. Sportbelangen Etten 29 september 1988	Renovatie sportzaal	52.185	100%	4.678	0
Stichting Sportbelangen Etten 30 mei 1996	Onderhoud Sportzaal	22.689	100%	7.184	4.159
Stichting Stadsherstel Terborg 8 juli 2008	Opknappen panden centrum Terborg	220.000	100%	80.000	80.000
S.D.O.U.C. 12 juli 2013	Nieuwe kleedkamers	60.000	100%	48.000	45.600
S.D.O.U.C. 30 november 2013	Kunstgrasvelden	150.000	100%	75.000	60.000
Regio 8, voormalig optimaal FM 12 mei 2013	Bouwkundige investeringen	400.000	100%	400.000	400.000
Stichting DRU-Cultuurfabriek 28 augustus 2013	Aanschaf inventaris	1.350.000	100%	405.000	270.000
Stichting DRU-Cultuurfabriek 7 november 2013	Kredietgarantie	600.000	100%	600.000	600.000
Stichting Westendorphuis 28 februari 2016	Verbouw Westendorphuis	470.520	100%	432.878	414.057
Schuttersgilde St. Joris 29 mei 2016	Bouw clubgebouw	275.000	100%	220.000	206.250
Stg. buurtchapshuis Heelweg 12 juli 2017 *	Verbouw buurtchapshuis	148.000	100%	0	0
AGEM gemeentelijke energie 17 oktober 2017	Voorfinanciering inkoop energie	143.440	100%	0	143.440
Totaal		399.666.516		86.621.274	85.596.936

*Eind 2017 is er nog geen lening aangetrokken door de stichting. De verwachting is dat er in 2018 definitief een lening wordt aangetrokken binnen de garantstelling.

Hoofdstuk 6 Niet uit de balans blijkende verplichtingen en vorderingen

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

- Conform artikel 53 van de BBV presenteren wij alle belangrijke meerjarige financiële verplichtingen die niet uit de balans blijken.
- Meerjarig afgesloten contracten kennen over het algemeen meerjarige financiële verplichtingen.
- Van deze verplichtingen benoemen we het bedrijf, omschrijving van de aard van de verplichting, het jaar waarin het contract eindigt en een schatting van het financiële effect.
- We benoemen alle partijen waarbij we voor minimaal 3 jaren, jaarlijks verplichtingen zijn aangegaan.
- We benoemen alleen de verplichtingen met een totale netto waarde van € 50.000 per jaar.

Onderstaande meerjarig afgesloten contracten zijn op dit moment bekend bij de gemeente.

bedrijfsnaam	Omschrijving van het contract	Jaar einde contract	Financieel effect per jaar
AGEM	Levering gas en elektriciteit	Onbepaald	>400.000
Stichting NIGGLI	Huur kantoor Frank Daamenstraat Ulft	2020	>200.000
Bwaste international BV	Onderhoud ondergrondse container	2028	>50.000
De Groenmakers BV	Onderhoud buitensportaccommodaties	2025	>50.000
EuroBins BV	Beheer (mini) containers	2021	>50.000
Regio Lease	Lease auto's gemeentewerf	2021	>50.000
Volkswagen PON leasing	Lease auto's gemeentehuis	2021	>50.000

Niet uit de balans blijkende vorderingen

- Op grond van de BBV zijn wij niet verplicht om niet uit de balans blijkende vorderingen te presenteren.
- Wij presenteren alle meerjarige overeenkomsten met een opbrengst waarde van meer dan € 5.000 per jaar.

Onderstaande meerjarig afgesloten overeenkomsten zijn op dit moment bekend bij de gemeente.

bedrijfsnaam	Omschrijving van het contract	Jaar einde contract	Financieel effect
Stichting SSP Hal	Huur SSP Hal	2018 *	>60.000
Stichting ICER	Huur Afbramerij / science centre ICER	2018 *	>115.000
Connexion Ambulance service B.V.	Huur deel brandweergarage Varsseveld	2020	>15.000
Nedvang	Vergoeding in verband met afvalscheiding	2022	>50.000
Stichting DRU-Cultuurfabriek	Huur Portiersgebouw	2023	>335.000
Laco Recreatie N.V.	Huur Paasbergcomplex	2024	>450.000
GJH Vastgoed B.V.	Recht van opstal Tankstation Oversluis	2025	>5.000
Optisport Oude IJsselstreek B.V.	Huur sportcomplex IJsselweide	2026	>350.000
Netterden zandwinning	Compensatie zandwinactiviteiten	2033	>50.000
Physique	Recht van erfpacht Paasberg	2044	>5.000
Restaurant Engbergen	Recht van Erfpacht Engbergen	2051	>5.000

*Beide contracten worden gedurende dit jaar herzien, waarbij de DRU visie als basis dient. Het is de bedoeling dat beide panden weer meerjarig geëxploiteerd worden.

Hoofdstuk 7 Algemene dekkingsmiddelen + onvoorzien

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

- Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten zonder vooraf bestedingsdoel en zijn vrij te besteden.
- De Algemene dekkingsmiddelen van de gemeente Oude IJsselstreek bestaan uit:
 - Gemeentelijke heffingen die niet bestedingsgebonden zijn
 - De Algemene uitkering vanuit het gemeentefonds
 - Bijdragen uit zand- en grindwinning
 - Rente uit de achtergestelde lening van de Vitens
 - Dividenden vanuit onze aandelenpakketten.
- Dividendopbrengsten worden als opbrengst genomen op het moment zij betaalbaar zijn gesteld.

Lokale heffingen	Realisatie 2017	Raming 2017 na wijziging	Raming 2017 voor wijziging
Toeristenbelasting	141.022	142.500	142.500
Onroerende zaakbelastingen	7.705.862	7.696.000	7.558.000
Algemene uitkering			
Algemene uitkering 2017	55.209.999	55.517.902	55.202.363
Algemene Uitkering 2016	49.109	0	0
Algemene Uitkering 2015	7.048	0	0
Dividenden			
Bank Nederlandse Gemeenten	264.794	260.000	100.000
Alliander	440.418	440.000	350.000
Vitens	134.592	135.000	115.000
Overige			
Bijdragen zand- en grindwinning	54.625	50.600	0
Rente Achtergestelde geldlening	17.079	16.785	36.785

Onvoorzien

- In de primitieve begroting is onder hoofdstuk Financiële positie een post voor onvoorzien opgenomen.
- Werkelijke uitgaven ten laste van onvoorzien worden functioneel verantwoord.
- De hoogte van deze post is niet voorgescreven.
- De post onvoorzien is geraamd op € 2,50 per inwoner, te weten € 99.015.
- Onvoorzien kosten moeten bestaan uit de volgende 3 criteria:
 - Onvoorzienbaar
 - Onvermijdbaar
 - Onuitstelbaar

Begrotingswijzigingen ten laste van onvoorzien uitgaven	Bedrag
Bodemsanering gemeentelijk perceel in Ulft	12.500
Realisatie fietsvoorziening Zelhemsseweg in Varsseveld	50.000
Restant 31 december 2017	37.015

Hoofdstuk 8 Toelichting op baten en lasten

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording wordt het jaarresultaat als volgt gepresenteerd:

- Allereerst wordt het resultaat van de gerealiseerde baten en lasten en het totaal van de algemene dekkingsmiddelen getoond zonder alle toevoegingen aan- en onttrekkingen uit de reserves.
- Vervolgens worden de toevoegingen aan- en onttrekkingen uit de reserves inzichtelijk gemaakt.
- Waarna het totaalresultaat inclusief de reservemutaties wordt gepresenteerd.
- Alle baten en lasten zijn geraamd en verantwoord tot het bruto bedrag.
- Compensabele BTW via het BTW compensatiefonds of verrekenbare BTW via de omzetbelasting zijn niet als last verwerkt.

Bij onttrekkingen uit de bestemmingsreserves wordt onderscheid gemaakt tussen onttrekkingen met een incidenteel of structureel karakter. Zie hiervoor ook de toelichting bij de bestemmingsreserves.

Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten

	Realisatie 2017	Raming 2017 na wijziging	Raming 2017 voor wijziging
Baten inclusief dekkingsmiddelen	105.921.651	92.080.370	88.940.299
Lasten inclusief onvoorzien	105.102.584	92.642.084	88.832.010
Totaal	819.067	-561.714	108.289

Totaaloverzicht gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen

	Realisatie 2017	Raming 2017 na wijziging	Raming 2017 voor wijziging
Algemene uitkering	55.266.166	55.517.902	55.202.363
Lokale heffingen	7.846.884	7.838.500	7.700.500
Dividenden	839.804	835.000	565.000
Overige	71.704	67.385	36.785
Totaal	64.024.558	64.258.787	63.504.648

Werkelijke toevoegingen aan- en onttrekkingen uit reserves

Programma	Toevoegingen Incidenteel	Toevoegingen Structureel	Onttrekkingen Incidenteel	Onttrekkingen Structureel
1) De gemeente waar het goed wonen is		285.833	1.150.455	100.000
2) Een leefbare gemeente (Soc. Domein)	553.535		662.469	275.000
3) De werkende gemeente		16.643	442.410	
4) De dienstverlenende gemeente	547.542		340.812	35.000
Algemene dekkingsmiddelen				46.800
Totaal	1.101.077	302.476	2.596.146	456.800
Rekeningresultaat 2016	980.472			

Gerealiseerd resultaat 2017 na reservemutaties

	Bedrag
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	-63.202.490
Totaal algemene dekkingsmiddelen	64.024.558
Gerealiseerd totaalsaldo voor reserve mutaties	819.067

Reserve mutaties	1.649.393
------------------	-----------

Gerealiseerd totaalresultaat	2.468.460
-------------------------------------	------------------

Hoofdstuk 9 Analyse saldo ten opzichte van de begroting 2017

- Conform artikel 28 van de BBV bevat de toelichting op de jaarrekening een overzicht de van de structurele en incidentele baten en lasten, zoals vermeld in de analyse saldo ten opzichte van de begroting 2017
- De presentatie gebeurt per programma

Bedragen worden in lijn met de Berap en de Voorjaarsnota gepresenteerd x € 1.000

Resultaat begroting 2017 (x 1.000)				13
Uitgaven per programma				
	Incidenteel	Structureel	Totaal	
1) Een gemeente waar het goed wonen is	-192	-	-192	
2) Een leefbare gemeente (Sociaal Domein)	-579	-243	-822	
3) De werkende gemeente	265	-130	135	
4) De dienstverlenende gemeente	90	165	255	
Bedrijfsvoering	-1.272	-271	-1.543	
Kleine bedragen	-25	-	-25	
	Totaal	-1.713	-479	-2.192
Inkomsten per programma				
	Incidenteel	Structureel	Totaal	
1) Een gemeente waar het goed wonen is	367	-57	310	
2) Een leefbare gemeente (Sociaal Domein)	-	243	243	
3) De werkende gemeente	20	-	20	
4) De dienstverlenende gemeente	191	168	359	
Bedrijfsvoering	-351	866	515	
	Totaal	578	354	1.447
Resultaat jaarrekening voor toevoeging SD en boeking Grex				-732
Onttrekking aan reserve sociaal domein (voorlopig)				480
Resultaat na reserve sociaal domein				-252
Resultaat grondexploitatie				3.200
Resultaat jaarrekening 2017				2.948

Overzicht afwijkingen -/- is een nadeel

Overzicht van structurele en incidentele afwijkingen 2e berap 2017 t.o.v primaire begroting				Toelichting
(* € 1.000)	Afwijking 2e berap	Incidenteel / structureel		
Programma 1 De gemeente waar het goed wonen is				
Prd	Onderwerp			
	Kabels en leidingen	-57	S	De afgelopen periode blijkt, dat er minder graafwerkzaamheden zijn gemeld via MOOR (Meldpunt Opbrekingen Openbare Ruimte). Het aantal activiteiten voor verbetering van het netwerk, wijziging huisaansluitingen of aanleg nieuwe netwerken is gedaald, waardoor de inkomsten lager zijn.
	Pachten en gronden	65	I	Evenals in 2016, zijn de opbrengsten hoger, aangezien het Zwarte Veen nog niet wordt verkocht en er twee antennemasten extra zijn geplaatst.
	Verkoop gronden	220	I	Betreft extra opbrengst uit verkoop van gronden en gebouwen
	Bestemmingsplannen	-100	I	Evenals in 2016, zijn er, onder andere door het groot aantal zienswijzen voor het bestemmingsplan buitengebied, extra middelen benodigd.
	Groen/dunning laanbomen	-62	I	Door aanpassing van de planning in de dunning van de bomen, en daarmee wijzigingen in contractafspraken, zijn er incidenteel extra kosten gemaakt.
	Totaal afwijkingen programma 1	66		
Programma 2 Een leefbare gemeente				
	Bijzondere bijstand	-205	S	De hogere bekendheid van de regelingen rondom bijzondere bijstand resulteert al enige jaren in toenemende overschrijding van het budget.
	Preventief jeugdbeleid	-38	S	Hogere kosten door meer inzet op preventie en vroegsignalering.
	Aangepast vervoer	-55	S	Toename gebruik aangepast vervoer (ZOOV)
	Dekking	298	S	Dekking binnen programma 2 sociaal domein, onder andere door inzet van de reserve.
	Subsidies	-98	I	De besparing op de subsidie bibliotheekwerk zal pas vanaf 2018 worden gerealiseerd. Over 2017 is er daarom nog een incidenteel nadeel.
	Totaal afwijkingen programma 2	-98		
Programma 3 De werkende gemeente				
Prd	Onderwerp			
40	Kinderopvang	20	I	Betreft terugbetaling subsidie peuterspeelzalen
	Totaal afwijkingen programma 3	20		

Programma 4 De dienstverlenende gemeente

Prd	Onderwerp			
	Belastingen opbrengsten	138	S	Dit betreft voornamelijk structureel extra inkomsten door de areaaluitbreiding. Met name de plaatsing van de nieuwe Tennetmasten leveren extra inkomsten op.
	GR-bijdragen	165	S	Vanuit de afrekening 2015 en 2016 van de ODA volgt er een terugbetaling van bijna 165.000.
	Reisdocumenten inkomsten	30	S	De inkomsten uit reisdocumenten zijn in 2017 op basis van de huidige inzichten hoger dan geraamd. Vanaf 2019 zullen de inkomsten dalen.
	Leges bouwvergunningen	75	I	In 2017 ontvangen we naar verwachting circa 75.000 extra inkomsten uit leges bouwvergunningen.
	Informatisering en automatisering	60	I	Voordeel door lagere uitgaven op telefonie, de i-samenwerking en lagere kosten op de coördinator Informatieveiligheid & Privacy
	Totaal afwijkingen programma 4	468		

Bedrijfsvoering

Prd	Onderwerp			
	Algemene uitkering (sept, dec circulaire)	317	S	Conform de september- en decembercirculaire van 2016
	Algemene uitkering (meicirculaire)	299	S	Conform de meicirculaire 2017
	Personeelslasten (CAO stijging)	-443	S	Betreft het effect op de personeelslasten vanwege de CAO en premiestijgingen.
	Accountantskosten	-25	S	Zoals in de jaarrekening 2016 aangegeven, zijn de kosten voor de accountant structureel hoger, oa vanwege het sociaal domein.
	Verzekeringen	-30	S	De premie van de WA-verzekering is sinds 2016 structureel hoger. Daarnaast is de CAR-verzekering (Construction All Risk) tot vorig jaar omgeslagen via de investeringen. Dit is boekhoudkundig niet wenselijk, waardoor de premie nu direct vanuit de exploitatie wordt betaald.
	Dividenden	250	S	Conform de berichtgeving van de BNG en de nutsbedrijven, verwachten we over 2017 een hogere uitkering.
	Gemeentehuis Gendringen	-23	S	Betreft met name hogere kosten schoonmaak.
	Kapitaallasten	250	S	Voordeel op de kapitaallasten oa door de lagere rentestand.
	College	-240	I	Betreft: - bijstelling voorziening voormalig bestuur ad € 114.000 (wachtgeld, ivm werkgeverslasten en indexering vanuit de afwijking over het jaar 2015) - pensioenpremies bestuur, bijstelling ad € 126.000 op basis van ontwikkelingen van onder andere rekenrente
	Voorziening voormalig bestuurders	-717	I	Betreft toevoeging voorziening APPA
	Totaal afwijkingen bedrijfsvoering	-362		
	kleine afwijkingen	-7		Betreft onder andere nadeel gladheidsbestrijding, ongediertebestrijding, begrafenissen op kosten gemeenten en lagere opbrengsten verhuur. Voordeel op onder andere sportfacilitering en bestemmingsplannen.
	Totaal afwijkingen 2e berap	87		

Overzicht afwijkingen 2017 t.o.v. 2e berap (-/- is een nadeel) (x € 1.000)			Toelichting	
	Afwijking jaarrekening t.o.v. 2e berap	Incidenteel/ structureel		

Programma 1 De gemeente waar het goed wonen is

Prd	Onderwerp			
5	Sportfacilitering	-33	I	Het nadeel ad € 33.000 betreft met name een laatste afrekening in verband met een huurderiving voor de Gymzaal de Lichtenberg, conform bestuurlijke afspraken omtrent de afwikkeling van Fidessa. Daarnaast zijn de materiaalkosten voor de voetbalcomplexen iets hoger dan geraamd. Hiertegenover staan wat lager kosten aan groot onderhoud voor de atletiekbaan.
29	Wegen	-42	I	Op het totale budget wegen is het resultaat € 42.000 nadeel. Dit bestaat uit een voordeel op de inkomsten op kabels en leidingen (ten opzichte van de 2e berap) en lagere uitgaven voor het onderhoud van de bermen. Daartegenover zijn de uitgaven voor civieltechnische kunstwerken hoger (zoals ook in de jaarstukken 2016 en begroting 2018 aangegeven).
34	Stads-en dorpsontwikkeling	45	I	Over 2017 zijn er uiteindelijk minder kosten aan de Omgevingswet geweest; er zijn minder uren door een extern bureau gemaakt dan begroot en de kosten voor inhuur zijn lager dan oorspronkelijk geraamd. Dit komt onder andere door de uitstel van de wetgeving.
40	Gronden en gebouwen	82	I	Het voordeel ad € 82.000 bestaat met name uit een eenmalige extra opbrengst door verkoop binnen het plan de Molen in Varsselder en hogere pachtopbrengsten door een nieuwe overeenkomst met een antennemast. Tevens zijn de kosten huisvesting statushouders en onderhoudskosten accommodaties wat lager dan begroot. Daartegenover zijn er hogere kosten voor het onderhoud van het pand ten behoeve van de mini mannamarkt en lagere huuropbrengsten verhuur accommodaties.
Totaal afwijkingen programma 1		52		

Programma 1 Grondexploitatie

1	Grondexploitatie	3.200	I	
Totaal afwijkingen grondexploitatie		3.200		

Programma 2 Een leefbare gemeente

div	Resultaat sociaal domein	-481	I	Diverse oorzaken, met name overschrijding op de jeugdzorg.
div	Onttrekking reserve sociaal domein	480	I	
Totaal afwijkingen programma 2		-1		

Programma 3 De werkende gemeente

Prd	Onderwerp			
30	Verkeer	35	I	Het voordeel van € 35.000 is ontstaan doordat het budget voor openbare verlichting niet geheel noodzakelijk was. Zowel de kosten voor energie als de uitbesteedde werkzaamheden waren lager. Daarnaast waren de kosten aan Veilig Verkeer Nederland lager.
33	Plattelandsontwikkeling	22	I	Het voordeel ad € 22.000 is met name ontstaan door beperkt gebruik van het budget voor reconstructie platteland en kavelruil. Het kavelruilvoorstel ten behoeve van de opgaven in het DRUpark zijn eind 2017 afgerond. De overdracht van gronden vindt begin 2018 plaats, waarmee de kosten hiervan ook in 2018 plaatsvinden.
39	Economische zaken	183	I	Het resultaat van € 183.000 voordeel bestaat met name uit: - lagere kosten duurzaamheid. - De kosten voor regionale samenwerking zijn lager uitgevallen dan begroot. Dit bedrag wordt jaarlijks gereserveerd voor mogelijke projecten of initiatieven. In 2017 is hier nauwelijks een beroep op gedaan. - De kosten voor stimulering arbeidsmarkt zijn lager dan begroot. Een aantal opdrachten is opgestart, waarvan de kosten met name in 2018 komen.
59	Overige onderwijsvoorzieningen	-130	S	Het nadeel van totaal € 130.000 bestaat uit hogere kosten leerlingenvervoer (ruim 100.000). Leerlingenvervoer is een open-einde regeling en de laatste jaren blijkt dat het budget ontoereikend is. Daarnaast is er een nadeel door de stijging van de vergoeding aan scholen voor gebruik van de gymzalen. Er is in de begroting uitgegaan van een daling van het aantal uren gebruik. Dit blijkt in de praktijk niet zo te zijn.
60	Kinderopvang	25	I	De subsidie op peuterspeelzalen valt € 15.000 lager uit dan begroot. Daarnaast zijn de kosten voor kinderopvang € 10.000 lager, waarmee totaal een voordeel van € 25.000 ontstaat. Deze kosten zijn altijd moeilijk op voorhand te bepalen, aangezien het om een open-einde regeling gaat.
Totaal afwijkingen programma 3		135		

Programma 4 De dienstverlenende gemeente

Prd	Onderwerp			
13	Informatisering en applicaties	30	I	Het voordeel ad € 30.000 is ontstaan door vertraging in het verwerken van mutaties en achterstand voor de BAG en BGT, onder andere door de vertraging in de samenwerking met Doetinchem. Pas eind 2017 is de opdracht verstrekt aan een marktpartij, waarmee het grootste deel van het werk in 2018 gebeurt. De verwachting is dat de samenwerking met Doetinchem in 2018 gerealiseerd wordt.
25	Reiniging en afvalverwijdering	40	I	In 2017 zijn we overgegaan naar een nieuw afvalsystematiek. Verschillende afvalstromen zijn afhankelijk van schommelende tarieven en aangeboden hoeveelheden. Hierdoor waren tussentijdse prognoses moeilijk te realiseren. Per saldo komen we in 2017 uit op € 40.000 voordeel.
43	Omgevingsvergunningen	28	I	De opbrengsten uit leges zijn ten opzichte van de 2e berap met € 28.000 hoger uitgevallen, met name door opbrengsten uit bouwvergunningen.

47	Omgevingsvergunning milieu	18	I	Ten opzichte van de 2e berap is de bijdrage aan de ODA € 17.500 lager dan begroot. Bij de 2e berap was het voordeel € 165.000 (terugbetaling uit voorgaand jaar en lagere bijdrage 2017). Uiteindelijk is het voordeel in totaal nu dus € 182.500.
61	Identiteitsgebonden producten	30	I	De inkomsten uit reisdocumenten zijn uiteindelijk € 30.000 hoger dan op basis van de inzichten van de 2e berap geraamd. Dit komt onder andere doordat men al vanaf 17 jaar een rijbewijs kan aanvragen en er een hogere keuringsleeftijd vanaf 75 jaar geldt. Ook is er een lichte stijging van het aantal uitgegeven ID-kaarten. Vanaf 2018-2019 zullen de inkomsten op basis van de statistieken dalen.
Totaal afwijkingen programma 4		146		

Bedrijfsvoering

Prd	Onderwerp			
1	College	-525	I	<u>(Voormalig) bestuur</u> Eind 2016 is er een voorziening gevormd voor pensioenverplichtingen van (oud-)bestuurders. Dit actualiseren we jaarlijks n.a.v. renteontwikkelingen en levensverwachting.
11	Personeelslasten	230	I	Vanaf 2016 is de keuze gemaakt voor een meer flexibele inzet van personeel. Dit om te kunnen schakelen op de gewenste personele inzet voor bestuurlijke opgaven en vragen uit de samenleving. Tevens is er voor gekozen om nieuwe taken eerst tijdelijk in te vullen. Daarnaast zijn lastig te vervullen vacatures tijdelijk (langer) opgevuld. Per 1 januari 2017 is er extra formatie met name ten behoeve van het sociaal domein beschikbaar gekomen. Daar waar we naar structurele invulling zijn overgegaan, hebben we zorgvuldige procedures doorlopen. In de loop van 2017 zijn nagenoeg alle vacatures ingevuld. Er is een overschot op het budget juridisch advies omdat er minder juridische personeelsadvisering nodig is geweest. Per saldo heeft dit geresulteerd in een voordeel op het personele budget van € 230.000.
12	ICT	80	I	De onderschrijding van de ICT budgetten met € 80.000 (voordeel) heeft diverse oorzaken. De jaarrekening van ICT Beheer (Doetinchem) had een positief resultaat omdat de deelnemers meer diensten zijn gaan afnemen in 2017. Verder zijn door een aantal contractaanpassingen en contractopzeggingen voor software de licentiekosten lager uitgevallen. Ten slotte zijn enkele ontwikkelingen en projecten vertraagd of uitgesteld.
20	Planning en control	-30	I	Na de 2e berap zijn er nog diverse meerkosten geweest, onder andere door 0-metingen op ICT-gebied en een afrekening van de controlekosten over 2016. Totaal is de overschrijding (na 2e berap) € 30.000 nadeel.
21	Algemene baten en lasten	-351	I	Het resultaat van € 351.000 nadeel bestaat uit met name: - 250.000 nadeel Algemene uitkering - 137.000 nadeel nagekomen baten en lasten - 90.000 nadeel toegeschreven uren investeringen en grex - 10.000 nadeel door verschillende kleine bedragen - 100.000 voordeel (toevoeging positief saldo 2e berap) - 37.000 voordeel onvoorzien

22	Financieel beheer	-25	I	Schade onverschuldigde betaling. Daarnaast is er een voordeel in de kosten voor het eigen risico voor de verzekeringen, waarmee per saldo het nadeel op dit product op € 25.000 uitkomt.
26	Materieel en opslag	-45	I	Door hogere kosten in de onderhoud van de tractiemiddelen, is er een nadeel van € 35.000. Daarnaast zijn de kosten op het onderhoud van de gemeentewerf wat hoger dan begroot. Hiermee is het resultaat € 45.000 nadeel.
	Totaal afwijkingen bedrijfsvoering	-666		
	kleine afwijkingen	-18	I	Betreft verschillende kleine afwijkingen
	Totaal afwijkingen na 2e berap	2.848		



RECAPITULATIE		jaarrekening t.o.v 2e berap	resultaat tov primaire begroting
(* € 1.000)	2e berap		
Incidentele afwijkingen			
Incidenteel resultaat prg begroting	-564		
Programma 1	123	52	175
Programma 2	-98	-481	-579
Programma 3	20	265	285
Programma 4	135	146	281
Bedrijfsvoering	-957	-666	-1.623
diverse kleinere afwijkingen	-10	-18	-28
Totaal incidentele afwijkingen	-787	-702	-1.489
Structurele afwijkingen			
Structureel resultaat prg begroting	577		
Programma 1	-57	-	-57
Programma 2	-	-	-
Programma 3	-	-130	-130
Programma 4	333		333
Bedrijfsvoering	595		595
diverse kleine afwijkingen	3		3
Totaal structurele afwijkingen	874	-130	744
Resultaat voor sociaal domein (reserve) en grex	100	-832	-732
Programma 1 Grondexploitatie		3.200	3.200
Programma 2 Sociaal domein (onttrekking reserve, voorlopig)		480	480
Resultaat jaarrekening 2017	100	2.848	2.948

Hoofdstuk 10 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen

- Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op gemeente Oude IJsselstreek. Het voor gemeente Oude IJsselstreek toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 181.000 op grond van het algemeen bezoldigingsmaximum.
- Onder de WNT vallen: Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

<i>bedragen x € 1</i>	M.J.F. Verstappen	J. van Urk	M.B.J. Looman
Functiegegevens	gemeentesecretaris	(voormalig) griffier	griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	12/05 – 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee	ja	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	100.617	96.986	39.365
Beloningen betaalbaar op termijn	16.092	14.084	5.292
<i>Subtotaal</i>	<i>116.709</i>	<i>111.070</i>	<i>44.657</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000	181.000	115.542
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	116.709	111.070	44.657
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016			
Aanvang en einde functievervulling in 2016	n.v.t.	01/01 – 31/12	n.v.t.
Deeltijdfactor 2016 in fte	n.v.t.	1,0	n.v.t.
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	n.v.t.	89.267	n.v.t.
Beloningen betaalbaar op termijn	n.v.t.	11.921	n.v.t.
Totale bezoldiging 2016	n.v.t.	101.188	n.v.t.

Hoofdstuk 11 SISA verantwoording

		 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties						
SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018								
OCW	D9	Onderwijschters tandenbeleid 2011-2018 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijschters tandenbeleid 2011-2017 Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteits-eisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinf ormatie		
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer:</i> D9 / 01 € 183.075	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer:</i> D9 / 02 € 66.803	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer:</i> D9 / 03 € 0	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer:</i> D9 / 04 € 200.919		
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_g gemeentedeel 2017 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiew et (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiew et (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorzienin g oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorzienin g oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorzienin g oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvo orziening oudere en gedeeltelijk arbeidsong geschikte gewezen zelfstandige n (IOAZ)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer:</i> G2 / 01 € 0	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer:</i> G2 / 02 € 0	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer:</i> G2 / 03 € 0	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer:</i> G2 / 04 € 0	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer:</i> G2 / 05 € 0	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer:</i> G2 / 06 € 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet w er k en inkomen kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiew et Gemeente I.7 Participatiew et (PW)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiew et (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiew et (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornu mmer: G2 /12
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer:</i> G2 / 07 € 0	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer:</i> G2 / 08 € 0	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer:</i> G2 / 09 € 0	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer:</i> G2 / 10 € 0	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer:</i> G2 / 11 € 0	Aard controle n.v.t. Indicatornu mmer: G2 /12 Nee

SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet totaal 2016	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAW	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAZ
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoordden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente		inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 01	I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 02	I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 03	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 04	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 05	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 06
		1	061509 Gemeente Oude IJsselstreek	€ 8.149.065	€ 173.392	€ 820.591	€ 2.016	€ 130.518
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Loonkosten subsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 07	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 08	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 09	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 10	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 11	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 12
		1	061509 Gemeente Oude IJsselstreek	€ 0	€ 29.354	€ 2.092	€ 0	€ 28.409
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)				
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 13	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 14				
		1	061509 Gemeente Oude IJsselstreek	€ 0				

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2017 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoord voor hier het	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob	
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
			<i>Indicatornummer: G3 / 01</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 02</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 03</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 04</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 05</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 06</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee				
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>				
			<i>Indicatornummer: G3 / 07</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 08</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 09</i>				
			€ 0	€ 0	Nee				
SZW	G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2016 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	
				inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
			<i>Indicatornummer: G3A / 01</i>	<i>Indicatornummer: G3A / 02</i>	<i>Indicatornummer: G3A / 03</i>	<i>Indicatornummer: G3A / 04</i>	<i>Indicatornummer: G3A / 05</i>	<i>Indicatornummer: G3A / 06</i>	
			1	061509 Gemeente Oude IJsselstreek	€ 91.263	€ 101.850	€ 1.279	€ 110.022	€ 45.947
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01	Besteding (jaar T-1) Bob	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004				
		In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam				
		<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>				
		<i>Indicatornummer: G3A / 07</i>	<i>Indicatornummer: G3A / 08</i>	<i>Indicatornummer: G3A / 09</i>	<i>Indicatornummer: G3A / 10</i>				
		1	061509 Gemeente Oude IJsselstreek	€ 0	€ 0	€ 0			

Hoofdstuk 12 Verdeling van de taakvelden

Prd	Omschrijving Product	Tkvlid	Omschrijving taakveld
P 1	De gemeente waar het goed wonen is		
5	Sportfacilitering	0.10	Mutaties reserve
		5.2	Sportaccommodaties
23	Bossen en natuurterreinen	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie
24	Groenvoorzieningen	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie
27	Riolering	7.2	Riolering
29	Wegen	1.2	Openbare orde en veiligheid
		2.1	Verkeer en vervoer
		5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie
31	Bestemmingsplannen	8.1	Ruimtelijke ordening
		8.3	Wonen en bouwen
32	Ecologie	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie
34	Stads- en dorpsontwikkeling	5.5	Cultureel erfgoed
		8.3	Wonen en bouwen
35	Volkshuisvesting	8.3	Wonen en bouwen
38	Bouwgrondexploitatie	0.10	Mutaties reserve
		0.8	Overige baten en lasten
		3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur
		8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
40	Gronden en gebouwen	0.10	Mutaties reserve
		0.3	Beheer overige gebouwen en gronden
		3.4	Economische promotie
		4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken
		5.2	Sportaccommodaties
		5.5	Cultureel erfgoed
		6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
P 2	Een leefbare gemeente(sociaal domein)		
36	Cultuurhistorisch erfgoed	5.5	Cultureel erfgoed
81	Opvoeden, leren en ontwikkelen	5.3	Cultuur-presentatie,productie en participatie
		5.6	Media
		6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
82	Werken, verdienen en uitgeven	0.10	Mutaties reserve
		6.3	Inkomensregelingen
		6.4	Begeleide participatie
		6.5	Arbeidsparticipatie
		6.71	Maatwerkdienstverlening 18+
83	Samenleven en meedoen	0.10	Mutaties reserve
		6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
84	Gezond leven, bewegen en ontspannen	0.10	Mutaties reserve
		1.2	Openbare orde en veiligheid
		5.1	Sportbeleid en activering
		5.3	Cultuur-presentatie,productie en participatie
		5.4	Musea
		7.1	Volksgezondheid
		7.4	Milieubeheer
85	Wonen en veilig leven	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
86	Verzorgen, verplegen en verhelpen	0.10	Mutaties reserve
		6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)
		6.71	Maatwerkdienstverlening 18+
		6.72	Maatwerkdienstverlening 18-
		6.81	Geëscaleerde zorg 18+
		6.82	Geëscaleerde zorg 18-
87	Uitvoeringskosten Sociaal Domein	0.10	Mutaties reserve
		6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
88	Experimenten	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie

P 3 De werkende gemeente		
30 Verkeer	0.10	Mutaties reserve
	2.1	Verkeer en vervoer
	2.2	Parkeren
33 Plattelandsontwikkeling	8.1	Ruimtelijke ordening
37 Ambulante handel	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
39 Economische zaken	0.10	Mutaties reserve
	3.1	Economische ontwikkeling
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur
	3.4	Economische promotie
	8.1	Ruimtelijke ordening
41 Recreatie en toerisme	3.1	Economische ontwikkeling
	3.4	Economische promotie
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie
42 Openbaar vervoer	2.1	Verkeer en vervoer
	2.5	Openbaar vervoer
52 Internationale contacten	0.1	Bestuur
58 Huisvesting onderwijs	0.10	Mutaties reserve
	4.2	Onderhuisvesting
59 Overige onderwijsvoorzieningen	4.1	Openbaar basisonderwijs
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken
60 Kinderopvang	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken
	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
P 4 De werkende gemeente		
1 College	0.1	Bestuur
	0.10	Mutaties reserve
2 Directie	0.10	Mutaties reserve
3 Ondersteuning bestuur en directie	0.1	Bestuur
11 Personeelsbeheer	0.10	Mutaties reserve
		Verdeling diverse taakvelden
12 Automatiseringsinfrastructuur		Verdeling diverse taakvelden
13 Informatisering en applicaties	0.2	Burgerzaken
	8.1	Ruimtelijke ordening
14 Externe voorlichting en promotie	0.1	Bestuur
	5.6	Media
20 Planning & Control	0.1	Bestuur
21 Algemene baten en lasten	0.10	Mutaties reserve
	0.8	Overige baten en lasten
		Verdeling diverse taakvelden
22 Financieel beheer	0.11	Resultaat vd rekening baten en lasten
25 Reiniging en afvalverwijdering	2.1	Verkeer en vervoer
	7.3	Afval
26 Materieel en opslag		Verdeling diverse taakvelden
28 Vastgoedinformatie	0.2	Burgerzaken
43 Omgevingsvergunning bouwen	8.3	Wonen en bouwen
44 Omgevingsvergunning planologisch	8.3	Wonen en bouwen
45 Omgevingsvergunning slopen	8.3	Wonen en bouwen
46 Handhaving	1.2	Openbare orde en veiligheid
	7.4	Milieubeheer
	8.3	Wonen en bouwen
47 Omgevingsvergunning milieu	7.4	Milieubeheer
	8.3	Wonen en bouwen
48 Milieuzorg algemeen	7.4	Milieubeheer
61 Identiteitsgebonden producten	0.2	Burgerzaken
62 Burgerlijke stand	0.2	Burgerzaken
63 Verkiezingen	0.2	Burgerzaken
64 Lijkbezorging	1.2	Openbare orde en veiligheid
	7.5	Begraafplaatsen en crematoria
70 Brand- en ongevallenbestrijding	0.10	Mutaties reserve
	1.1	Crisisbeheersing en brandweer
71 Openbare orde en veiligheid	1.2	Openbare orde en veiligheid
72 Rampenbestrijding	1.1	Crisisbeheersing en brandweer
73 Algemeen bestuur	0.1	Bestuur
	0.10	Mutaties reserve

	Algemene dekkingsmiddelen		
21	Algemene baten en lasten	0.5	Treasury
		0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
22	Financieel beheer	0.5	Treasury
68	Wet WOZ	0.61	OZB woningen
69	Belastingen	0.61	OZB woningen
		0.62	OZB niet woningen
		0.64	Belastingen overig
	Overhead		
2	Directie	0.4	Overhead
4	Strategie en kwaliteit	0.4	Overhead
6	Documentaire informatievoorziening	0.4	Overhead
7	Huisvesting gemeentekantoren	0.4	Overhead
8	Huishoudelijke ondersteuning	0.4	Overhead
9	Inkoop	0.4	Overhead
10	Organisatie	0.4	Overhead
11	Personeelsbeheer	0.4	Overhead
12	Automatiseringsinfrastructuur	0.4	Overhead
14	Externe voorlichting en promotie	0.4	Overhead
15	Interne voorlichting	0.4	Overhead
16	Juridische en algemene bestuurlijke ondersteuning	0.4	Overhead
17	Rechtsbescherming	0.4	Overhead
18	Klachtenbehandeling	0.4	Overhead
20	Planning & Control	0.4	Overhead
22	Financieel beheer	0.4	Overhead
26	Materieel en opslag	0.4	Overhead
67	Receptie en TIC	0.4	Overhead
	VPB		
		0.9	Venootschapbelasting
	Onvoorzien		
21	Algemene baten en lasten	0.8	Overige baten en lasten

Hoofdstuk 13 Gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Gerealiseerde baten en lasten per taakveld (x 1.000)	Gerealiseerd 2017	
	lasten	baten
0. Bestuur en ondersteuning		
0.1 Bestuur	5.951	2.519
0.2 Burgerzaken	1.033	774
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	2.765	2.468
0.4 Overhead	10.231	620
0.5 Treasury	674	1.506
0.61 OZB woningen	462	5.418
0.62 OZB niet-woningen	-	2.337
0.63 Parkeerbelasting	-	-
0.64 Belastingen overig	-	8
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	55.266
0.8 Overige baten en lasten	154	50
0.9 Venootschapsbelasting(VpB)	-	-
0.10 Mutaties reserves	1.404	3.053
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-
Totaal 0. Bestuur en ondersteuning	22.673	74.018
1. Veiligheid		
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.969	67
1.2 Openbare orde en brandweer	562	19
Totaal 1. Veiligheid	2.531	87
2. Verkeer,vervoer en waterstaat		
2.1 Verkeer en vervoer	5.235	262
2.2 Parkeren	410	-
2.3 Recreatieve havens	-	-
2.4 Economische havens en waterwegen	-	-
2.5 Openbaar vervoer	24	-
Totaal 2. Verkeer,vervoer en waterstaat	5.669	262
3. Economie		
3.1 Economische ontwikkeling	40	-
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.895	3.171
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	23	22
3.4 Economische promotie	42	167
Totaal 3. Economie	4.000	3.360

4. Onderwijs		
4.1 Openbaar basisonderwijs	174	-
4.2 Onderwijshuisvesting	808	17
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.244	352
Totaal 4. Onderwijs	3.226	369
5. Sport, cultuur en recreatie		
5.1 Sportbeleid en activering	583	91
5.2 Sportaccommodaties	2.102	130
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	624	2
5.4 Musea	178	-
5.5 Cultureel erfgoed	135	48
5.6 Media	1.069	8
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	3.233	119
Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie	7.924	399
6. Sociaal domein		
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4.472	827
6.2 Wijkteams	423	570
6.3 Inkomensregelingen	12.466	9.031
6.4 Begeleide participatie	6.139	1.115
6.5 Arbeidsparticipatie	905	-
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.869	703
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	8.313	12
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	9.456	-
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	238	-
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	357	-
Totaal 6. Sociaal Domein	44.639	12.259
7. Volksgezondheid en milieu		
7.1 Volksgezondheid	556	37
7.2 Riolering	7.570	8.226
7.3 Afval	2.970	3.660
7.4 Milieubeheer	636	37
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	114	161
Totaal 7. Volksgezondheid en milieu	11.846	12.121
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		
8.1 Ruimtelijke ordening	895	22
8.2 Grondexploitatie(niet-bedrijventerreinen)	2.209	5.381
8.3 Wonen en bouwen	895	697
Totaal 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	3.999	6.099
Saldo van baten en lasten	106.506	108.975

Hoofdstuk 14 Investerings

RESTANT KREDIETEN

Omschrijving	Resterend krediet	
Vervanging software	132.000	<i>In 2017 waren er een aantal vertraagde en uitgestelde projecten, daarnaast zijn de middelen nodig voor projecten met een hoge prioriteit zoals bijvoorbeeld uitfaseren Corsa.</i>
Speeltoestellen	21.606	<i>Krediet voor vervanging van speeltoestellen</i>
Containersysteem VANG	80.356	<i>Om het Containersysteem geheel operationeel te maken moet nog uitleesapparatuur worden aangeschaft.</i>
Vervanging voertuigen buitendienst	43.511	<i>Krediet voor vervanging van voertuigen buitendienst, wordt jaarlijks gevoed</i>
Riolering	1.749.425	<i>Diverse rioleringskredieten conform GRP</i>
Riolering Vogelbuurt	1.563.464	
Beveiliging spoorwegovergangen	223.757	
Reconstructies wegen/parkeerterreinen/rotondes	652.422	<i>Krediet bestaand uit bijdragen aan enkele rotondes en aanpassingen wegen</i>
Herstructurering Vogelbuurt	1.013.587	<i>Kredieten voor aanpassingen aan de Vogelbuurt, wordt jaarlijks gevoed</i>
Verkeer	170.840	<i>ondermeer verkeerscirculatieplan Ulft</i>
Parkeervoorziening DRU	550.000	
Landschap en plattelandsontwikkeling	696.528	<i>Kredieten voor plattelandsontwikkelingen, gebied Engbergen-Sinderen (oa. recreatieve paden) en project Visie op Staal.</i>
Ecologie	43.207	<i>oa schetsboek 't Venne en kavelruil</i>
Centrumplan Silvolde	15.000	<i>Betreft het resterende krediet dat noodzakelijk is om project af te ronden, geeft per saldo een nadeel van 68.000</i>
Akkermansweide	160.000	<i>Betreft het resterende krediet dat noodzakelijk is om project af te ronden, geeft per saldo een nadeel van 70.000</i>
Vorbereiding VO Achterhoek	14.752	
MFA Ulft Noord	20.000	<i>Resterend krediet wordt vooral ingezet voor de openbare ruimte</i>
Toerisme	88.383	<i>restant tbv uitvoering Toeristische recreatief ontwikkelingsplan</i>
Kunst in de openbare ruimte	25.577	<i>o.a. plaatsing kunstwerk Bontebrug</i>
nazorg / garantietermijnen	216.748	<i>Bij civieltechnische projecten volgt in de periode na uitvoering van het werk (onderhoudstermijn) nog een controle voor eventueel extra benodigde werkzaamheden.</i>

Totaal	7.481.163
---------------	------------------

AFGESLOTEN KREDIETEN

Omschrijving	Evt. toelichting
Revitalisering sportpark de IJsselweide	<i>Er is een nieuwe sporthal gebouwd, de oude is afgebroken, er is een kunstgras voetbalveld aangelegd evenals een kunstgras hockeyveld, de atletiekbaan is gerenoveerd en de openbare ruimte is heringericht.</i>
Riolering	<i>oa riolering Looiersweg en persleiding Debbeshoek, electro mechanisch deel vd drukriolering buitengebied, riolering Alb. Thijmstraat-Tollenstraat.</i>
Softwarevervanging	
Aanpassingen gemeentehuis	<i>klimaatststseem en ketelruimte</i>
Wegen	<i>oa reconstructie Sinderenseweg en de rotonde Munstermanstraat</i>